CUMA 10 MART 1939

TAN EVİ
İstanbul Ankara caddesi 102
TELGRAF: TAN. İSTANBUL
TELEFON: 24310. 24318. 24319
DÖRDÜNCÜ YIL — No: 1294
5 KURUŞ

TAN

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

HÜSEYİN CAHİT YALÇIN
tarafından tercüme edilen
Jacques bainville'in FRANSA TARİHİ
André Maurois'nın İNGİLTERE TARİHİ
İkinci cilt leri çıktı.
Her iki cilt Fransa tarihi 225, ciltlisi 275, İngiltere tarihi 250, ciltlisi 300 kuruştur. KANAAT KİTABEVİ

Bari Radyosu Niçin Türkçe Konuşur?

Biz bir müstemleke değiliz; biz İtalya ile muhasama halinde değiliz; biz İtalyanın türkçe neşriyatına muhtaç değiliz; biz faşist İtalyanın dahilî işlerini öğrenmiye de pek hevesli değiliz. O halde bu türkçe neşriyat niçin?

Yazan: M. Zekeriya SERTEL

İtalyanların "Bari" deki radyo merkezi, beynelmilel havayı bulandırmağa memur bir propaganda istasyonudur. İngilizlerle İtalyanların arasını açan bu radyodur. Fransızlarla İtalyanlar arasına her gün düşmanlık tohumu eken yine bu merkezdir. Bari radyosu, İtalyancadan başka her lisanda neşriyat yapar, Arapça İngilizce, Fransızca, hattâ Türkçe,

İngiliz ve Fransız müstemlekelerinde bulunan Arap halkı mütemadiyen kıyama teşvik eden, bunları isyana tahrik eden bu istasyondur. O derecede ki, İngiltere hükûmeti bir aralık Bari radyosunun Arapça neşriyatına karşı Londrada B. B. C. radyo merkezinde bir müddet Arapça neşriyat yapmıya mecbur olmuştur. Bu tedbirin fayda vermediğini görünce İtalya ile yaptığı son anlaşmada İtalyan askerlerinin İspanyayı terketmelerinden ziyade Bari radyosunun İngiltere aleyhinde neşriyat yapmaması şartı üzerinde durmuş, ve bunu İtalya hükûmetine kabul ettirince diğer şartlar üzerinde fazla ısrara lüzum görmemiştir.

*

Radyo hiç şüphesiz zamanımızın en kuvvetli propaganda silâhıdır. Radyo dalgaları hudut tanımaz, milliyet tanımaz, dost, düşman tanımaz. Boşluklarda serâzat dolaşır ve düşmanınızı beyninden vurur.

Bu silâhı en iyi kullanmasını bilenler de totaliter devletlerdir. Bunlar radyoyu mütecaviz siyasetlerinin bir propaganda vasıtası haline getirmişlerdir. İtalyanın Akdeniz sahillerinde bulunan bütün Fransız ve İngiliz müstemlekelerinde gözü vardır. Bu müstemlekelerde meskûn bulunan halk ta Arapça konuşur. İtalya Bari istasyonunda sırf bu müstemlekeler halkına mahsus Arapça neşriyat yaptırır. Maksat buradaki Arapları metropollere karşı isyana teşvik etmek, Fransa ve İngiltereye müstemlekelerinde mesele çıkarmak ve bu suretle düşmanlarını rahatsız etmektir. Bir ara Bari istasyonu Filistin Araplarını tahrik ile kalmamış, Filistinde köylere kadar bedava küçük radyo makineleri dağıtarak halka Bari istasyonunun Arapça neşriyatını dinlemelerini temin etmiştir.

(Sonu: Sa. 10, Sü. 3 de)

Köseivanof 16 Martta Şehrimizde

Bulgar Başvekilinin Ziyaret Programı Tesbit Edildi

Köseivanof

Ankara, 9 (Tan Muhabirinden) — Dost Bulgaristan Başvekili Dr. Köse İvanofun Ankara ziyaret tarihi ve programı katî olarak tesbit edilmiştir. Köse İvanof, 16 mart perşembe sabahı konvansiyonelle İstanbula gelecek, alâkalı zevat ve Hariciye Vekâleti namına İstanbula gidecek olan Protokol Umum Müdürü Şevket Fuat Keçeci tarafından karşılanacaktır. Dost memleket Başvekili aynı akşam hususi trenle şehrimize hareket edecek ve 17 mart cuma sabahı Ankarada bulunacaktır. Misafirimiz için, Ankarada parlak bir karşılama töreni yapılacaktır.

Ankara mahafilinde söylendiğine göre, Köseivanofun bu ziyareti Bükreşte toplanan Balkan Antantı konseyinin Bulgaristanı alâkadar eden kararları etrafında bir görüş teatisine vesile olacak ve bu arada Bulgaristandaki Türklerin ana yurda yerleşmeleri meseleleri tetkik edilecektir.

Köseivanof, burada, Cümhurreisimiz tarafından da kabul edilecek ve Ankarada iki gün kalarak 19 mart pazar akşamı yine hususî trenle İstanbula hareket edecektir.

Misafirimiz şerefine ilk akşam Ankarapalasta Başvekil tarafından bir akşam yemeği verilecek ve bunu bir suvare takip edecektir. Erte-

(Sonu Sa. 10, Sü. 6)

İNÖNÜ, MADEN ENSTİTÜSÜNDE

Cümhurreisimizin Ankara istasyonunda istikballerine ait bir intıba

Silâhlı Demokrasiler Totaliterlere Sulhu Zorla Kabul Ettirecek

İtalya, Arazi Talebinden Katî Olarak Vazgeçiyor, Harpte Fransaya Yapılacak Yardımlara Ait İngiliz Plânı İlân Edildi

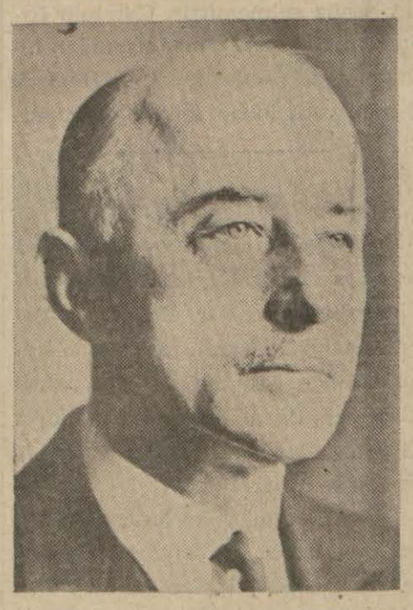

Fransanın Cezayirdeki Kumandanı General Noguès

Paris, 9 (Hususî) — Beynelmilel vaziyet garip tahavvüller geçirmektedir. Bir taraftan totaliter devletlerin artık atılganlık siyasetinden geri döneceklerini anlatan emareler bulunduğu halde diğer taraftan atılganlık ve maceracılık usulünün tecrübe edileceğini gösteren emareler de vardır.

Journal des Debats'nın siyasî muharriri Bernson, Her Hitlerin ortaya yeni taleplerle çıkmak için Hollanda veya İsviçreye karşı anî bir taarruzda bulunmayı düşündüğünü bildiriyor. Bu muharrire göre, bu ay içinde tatbiki beklenen bu plân bir müddet için tehir edilmiştir. Plânın esası demokrasileri zâfa düşürmektir. İtalyanın Libyadaki garnizon takviyesi, Japonların Hainan adasını işgalleri, İtalyanın Fransız Somalisini tehdit etmesi, Filistin ve Suriyede tahrikât yapılması bu plân icaplarındandır.

Katî hareketin, İspanyol harbinin hitamını müteakıp İtalyanların mutalebatını resmen bildirmelerinden sonra icra edilmesi mutasavverdir. O zaman Hitler, İtalyanın mutalebatına müzaheret etmek için bir nutuk irat edecek ve bizzat kendi mutalebatını ültimatom şeklinde ileri sürecektir. Müteakıben Garp devletlerinin derhal teslimiyetlerini elde etmek için anî olarak Hollandaya ve hattâ belki de İsviçreye karşı bir taarruz yapılacaktır.

Hitler, bu iki memleketin ancak muvakkaten işgal edilmiş olduğunu ve katiyyen bu memleketleri teshir ve fethetmek niyetinde olmadığını beyan edecektir. Eğer o zaman garp devletleri müzakerelere girişecek olurlar ise B. Hitler, bundan bilisti-

(Sonu: Sa. 10, sü. 1)

Millî Şefin Dünkü Tetkikleri

Ankara, 9 (TAN Muhabirinden)— Cümhurreisimiz İnönü, bugün saat 15,05 te refakatlerinde Başvekil Dr. Refik Saydam, İktısat Vekili Hüsnü Çakır bulunduğu halde Maden Tetkik ve Arama Enstitüsüne şeref vermişlerdir.

İnönü, doğruca, petrol arama grupunun faaliyette bulunduğu kısma geçmişler ve burada bir saat 20 dakika kadar kalarak petrol aramaları üzerinde geniş izahat almışlardır. Milli Şefin gelişlerinde ve avdetlerinde civarı dolduran halk, büyük tezahüratta bulunmuştur.

İktısat Vekili Hüsnü Çakır, bugün Sümer Banka giderek umum müdürden banka işleri etrafında izahat almıştır.

Ispanyad Kıyamlar Bastırıld

Frankist Zırhlılar Bütün Sahilleri Ablukaya Aldılar

Londra, 9 (Hususî) — İspan vaziyet şu merkezdedir: Cüm yetçi İspanyada komünistlerin nı ciddî bir mahiyet almıştır. ha hükûmeti, buna karşı ciddî rî tedbirler almıya mecbur ka tır. Komünistlerin Madritte bir yeri işgale devam ettikleri ar lıyor.

Madrit radyosu tarafından len malûmata göre, komüni cephedeki komünist İtalyanları dım için çağırmışlardır.

Dün gece Madrit radyosu kı nist isyanının bertaraf edildiğini ber vermekle beraber gece yar dan sonra daha fazla tafsilât v rek komünistlerin Cümhuriyetç panya için tehlikeli bir vaziyet i ettiklerini anlatmıştır.

Madritte komünistlerle müca devam etmektedir. Bazı komü ler ev içinden ateş açtıkları içi hali sokağa çıkamamıştır.

Burgos, Valensiyada da komi ler tarafından bir takım kıya tertip edildiğini haber veriyor.

Sahiller abluka altında

General Frankonun zırhlıları gün cümhuriyetçilere ait sahiller luka altına almış ve kara sular ren gemilerin tevkif edileceğini hut batırılacağını ilân etmiştir nunla beraber bir İngiliz gemisi lokayı aşmış ve Valensiyaya maddeleri götürmüştür.

Ticaret gemilerinin İspanya sularında batırılacağı hakkında kist hükûmetin verdiği karar bu Lordlar kamarasında bahis mev olmuş ve bu münasebetle Lord lifaks beyanatta bulunmuştur Halifaks: "Kara sular haricinde ret gemilerine herhangi bir taa vukuu takdirinde bu taarruz mu vemetle karşılanacaktır. Kara s içinde gemileri batırmak teşeb

(Sonu: Sa. 10, sü. 6

Ana Vatana Yeni Gelen Bir Göçmen Derdini döküyor

[Cümhurreisimiz, İsmet İnönünün açtığı yeni çığır üzerinde yürüyerek halkın dertlerini dinlemiye, hergün bir memleket meselesi üzerinde alâkadarlarla görüşerek ortaya yeni hakikatler çıkarmıya çalışacağız. Gazetecinin de en mühim vazifelerinden biri halkla doğrudan doğruya temas ederek onların dertlerine, ihtiyaçlarına, dileklerine mâkes olmaktır. Biz, Milli Şefimizin başladığı bu işi ayni metot ve ayni zihniyetle başarmıya gayret edeceğiz.]

Göçmenlerin anlattıkları

İçlerinde, çiftçi, muallim, memur da bulunan bir göçmen grupu ile konuşuyoruz. Müşterek dertlerini, dileklerini anlatmak için açılan fırsatı kaçırmak istemedikleri sabırsızlanışlarından belli.

İki sene evvel, Romanyadan gelen Selim İşçen, bize ilk muhatap oldu:

— Ne iş yapıyorsun?

— Çiftçilik yapacağız.

— Şimdi yapmıyor musun?

— Bir tek öküz, yarım pullukla ne kadar iş görülürse o kadar. Hükûmet iki eve bir çift öküz, bir pulluk verdi.

— Kâfi gelmiyor mu?

(Sonu: Sa. 10, sü. 1)

Kendini ölüme mahkûm Sayan 4 Çocuklu Bir Ana "Yatak„ Arıyor

"Beni Bir de Vicdan Yarası İle Ölmekten Kurtarın. Ben Sadece Hiç Kimseye Zarar Vermeden Ölünebilecek Bir Yatak İstiyorum,,

Yazan: Naci Sadullah

Biçare Emine ve dört gürbüz yavrusu

(Yazısı 10 uncu sayfamızd

PENCEREMDEN

Edebiyat Kamusu

Yazan: M. Turhan TAN

Genç Maarif Vekilimizin bir edebiyat kamusu tertip ettirmek istediğini ve sözle değil bilgice edip olanlardan bir iki güzideyi bu iş için seçtiğini gazeteler beş on gün evvel yazmışlardı. Bence çok büyük bir ihtiyaca cevap verecek olan bu isabetli düşüncenin yürüyüp yürümediğini bilmiyorum. Fakat gazetelerde edebiyat kamusuna dair yeni bir haber yok.

Böyle bir eserin - mümkün olduğu kadar hızla - vücuda getirilmesi bence Türk edebiyatının Türkiyede anlaşılması için gereklidir. Çünkü muhtelif âmillerin ibramile edebiyatımız sıfırdan aşağı düştüğü gibi daha dün denilecek kadar yakın bir tarihte ve meselâ otuz yıl önce yazılmış edebî kitaplarımızı okumaya da imkân kalmamıştır.

Edebiyat muallimi var ki Nefi'yi dürüst okumaktan - âciz demeğe dilim varmıyor - müstenkiftir. Çünkü Nefi'yi Türk saymıyor. Edebiyat dersi alan gençlerimizin içinde Fuzuli'yi anlayanlar Şeyh Galibi kekelemeden okuyanlar ya hiç yoktur, yahut parmakla sayılacak kadar azdır.

Fakat bu vaziyetin hicabı ne o muallime, ne de talebeye aittir. Türkçeyi türkçelikten çıkaran Eslâfın bu günahtaki hissesi kolay kolay unutulamayacak kadar büyüktür. Lâkin Türk edebiyatının Türkiyede anlaşılamaması ve bugünün her hangi bir Türkü kadar Türk olan eski şairlerimizin yabancı bir millete mensup - muşlar gibi hissen yadırganması, milliyet bakımından göz yumulmasına imkân olmayan başka bir vaziyet daha vücuda getiriyor ki o da yirmi, yirmi beş yıllık bir edebiyata ancak malik olduğumuz zehabını uyandıran garip tegafüldür.

Açık konuşalım: Mekteplerde tarih dersi verirken asil ve necip milletimizin bütün haklarını, bütün şereflerini öğretmeğe çalışıyoruz ve bu pek gerekli vazifeyi ifa sırasında yer yüzündeki kıdemimizi de tebarüz ettiriyoruz. Lâkin edebiyat dersi verirken koca koca asırları - bütün şahsiyetleriyle ve bütün eserleriyle - atlayıp dikkatimizi yirmi otuz yıllık kısır sahası içinde sürün - dürüyoruz. Bu suretle tarih ve edebiyat dersleri arasında adetâ bir tearuz ve tenakuz husule geliyor.

Bunun sebebi eski edebiyatın - dilimizde beliren o güzel sadelik dolayısiyle - anlaşılamamasıdır. Şüphe yok ki Eslâfı okumak ve yüzlerce yıllık bir edebiyat sahibi olduğumuzu anlamak için dilimizin bugünkü güzelliğini feda edecek değiliz. Lâkin kökü çok eski devirlere kadar uzanan ve muazzam bir tarih teşkil eden edebiyatımızı da inkâr etmek gafletinde ısrar etmemeliyiz.

Birbirine zıt gibi görünen bu iki noktayı telif için neler yapılmak lâzım geleceğini düşünenlerin ilk lâhzada hatırlayacakları tedbir, itikadımca, bir edebiyat kamusu yapmaktan başka bir şey olamaz. Şu halde - tanınmış bir edip olan - Maarif Vekilimizin ortaya attığı düşünce bütün edebiyat severlerin dilekleri - ne uygun düşmüştür. Elverir ki o düşünce, coşkun bir canlılıkla yürüsün, hedefini bulsun ve edebiyatımız da soyu sopu belirsiz bir şey durumunda kalmaktan kurtulsun.

*

1 — Beyazıtta Tabanca sokakta yirmi numarada Bay Niyaziye:

Resmini gönderdiğiniz sanatkârın adresini bildirirseniz arzunuzu daha iyi bir biçimde yerine getirmeğe çalışacağım.

2 — Kıymetli bestekârımız Bay Lemiye:

Mektubunuzu aldım. Adresinizi de lûtfederseniz müteşekkir olurum.

M. T. T.

Anamurda Şiddetli Fırtına

Anamur, (TAN) — Şubatın sonuncu günü başlıyan gündoğdu fırtınası tam üç gün sürmüştür. Kereste yükile sahile yakın demirli bulunan Mısırlı Hafız isminde birinin 16 tonluk motörü, bu esnada yükün ağırlığından iki tahtası koparak, batmıştır. Nüfusça zayiat yoktur. Bilâhare dalgalar, keresteleri ve motörü karaya atmıştır. Fakat motör, tamir edilemiyecek derecede harap olmuştur.

DAHİLÎ HABERLER

Denizbank Umum Müdürü Ankaraya Gitti

Denizbank umum müdürü Yusuf Ziya, dün akşam Ankaraya gitmiştir. Umum müdürün hareketinden evvel ilk defa olarak yeni Denizbank idare meclisi bir toplantı yapmıştır. İdare meclisi reisi Hâmit, Yusuf Ziya, ve Ziyanın iştirakile yapılan bu toplantıda Denizbanka ait işlere dair Ankarada İktısat Vekâleti ile yapılacak temasların esasları tesbit edilmiştir. Müdür muavinlerinden Harunun Almanyaya gideceği hakkında verilen haber doğru değildir. Harun bir muharririmize böyle bir tasavvuru olmadığını söylemiştir. Etrüsk hakkında sorulan bir suale cevaben de gemi seferden alıkonulmamıştır. Seferlerine devam edecektir. Gelen Alman heyeti gemiyi gezdiler. Fakat yazıldığı gibi gemide sefere mâni olacak bozukluklar yoktur, demiştir.

POLİSTE :

Hırsızlık Vakaları Çoğalıyor

Hırsız Nizamettin ile yatakları Haydar ve Bayram

Aylardanberi evlerin damlarını duvarlarını delip içeri girerek bir çok eşyalar aşıran sabıkalılardan Nizamettin dün yakalanmıştır. Nizamettin en son Beyazıtta Kethüda caddesinde İmam Abdüleşkerin evine girmiş 250 lira ile bir küpe, bilezik vesaire aşırmıştı. Dün suçlarını itiraf eden sabıkalı çaldığı eşyaları kendisine yataklık eden Haydar ile Bayrama sattığını söylemiş biraz sonra bunlar da yakalanmıştır. Suçlular bugün adliyeye verileceklerdir.

Denize Düştü

İstinyede Dok Fabrikasında çalışan Ali çalıştığı Tavanç vapurunun güvertesinden denize düşerek muhtelif yerlerinden yaralanmıştır. Yaralı tedavi altına alınmıştır.

★ Beyoğlunda Yazıcı sokağında oturan 55 yaşında Yuvanidis İstiklâl caddesinden geçerken birdenbire düşüp ölmüştür. Yapılan muayenesinde kalb sektesinden öldüğü anlaşılmış defnine ruhsat verilmiştir.

★ Çemberlitaşta Mustafanın kahvesinde oturan ve ikisinin de adı Mehmet olan iki genç arasında oyun yüzünden çıkan bir kavgada bunlardan birisi sert bir cisimle başından yaralanmıştır. Yaralı tedavi altına alınmış, suçlu yakalanmıştır.

Maarif Şûrası İçin Hazırlanan Rapor

Raporda Ders Saatlerinin İndirilmesi ve Bir de Eleme İmtihanının Yapılması İsteniyor

Maarif şûrasına arzedilmek üzere İstanbuldaki orta tedrisat müesseseleri hakkında hazırlanan rapor, dün Maarif Vekâletine gönderilmiştir.

Bu arada en fazla üzerinde durulan noktalar şunlardır:

Liselerde

Mektep binalarının, bütün teşkilât ve teferrüatını içine alabilecek bir şekilde olması, ders vasıtalarının tamam ve modern bulunması, bu vasıtaların istimalini gösterir bir broşür hazırlanması, her sene, ders malzemesinin istimalini öğreten kurslar açılması, mektep kütüphanelerinin zenginleştirilmesi, muallimlerin baremdeki mebde maaşlarının bir derece yükseltilmesi, yüksek muallim mektebi kadrosunun genişletilmesi, Ankara Dil ve Tarih Coğrafya fakültesinden orta tedrisat için elemanlar yetiştirilmesi, Ankarada bir yüksek muallim mektebi tesisi, muallimlerin haftalık ders saatlerinin azamî 24 saate indirilmesi, nazarî derslerin her gün öğleden evvel verilmesi, öğleden sonraki zamanların tatbikata ve serbest çalışmalara tahsisi, ilk mektep mezunlarına mahsus muhtelif meslek mektepleri tesisi, yazılı imtihanların, senenin gayri muayyen zamanlarında yapılması, askeri kamplarının esaslı surette ıslahı ve kampların mektep binaları haricinde kurulması, olgunluk imtihanından evvel bir eleme imtihanı yapılması.

Ortaokullarda

Raporda orta mekteplere kabul edilecek talebelerin yaş hadleri değiştirilmiştir. Rapora nazaran orta mektepler ancak 12 ile 15 arasında bulunan gençleri kabul edeceklerdir. 15 yaşını geçen bir genç orta mektebin ilk sınıfına kabul edilmiyecektir.

Bunlardan başka raporda şunlar talep edilmektedir:

Orta mekteplerde müdür muavinlerinin yalnız büro işlerile değil, aynı zamanda disiplin işlerile de meşgul olmalarının ve stajyerlere ait talimatnamenin tamamen tatbikinin temini, mektep müdürlerinin. muavinler arasından seçilmesi. orta mekteplerde kurulacak olan terbiyevî teşekküllerin faaliyetlerine dair bir ana yasa kabulü, hâkimlerin vazife esnasında elbise giydikleri gibi muallimlerin de ders ve vazife zamanlarında bir iş elbisesi giymelerinin mecburî tutulması.

BELEDİYEDE :

Müntehibi Sani Seçimi Başlıyor

İntihabı mebusan teftiş heyeti, gerek İstanbula, gerekse civar kazalara ait müntehibisani listelerini hazırlamıştır. İstanbul vilâyeti için 1670 müntehibisani tesbit edilmiştir. Bu miktarın 1311 i belediye hududu dahilindeki kazalara aittir. Geri kalanından 62 si Silivriye, 36 sı Yalovaya, 34 ü Kartala, 94 ü Çatalcaya, 39 u Şileye aittir.

Teftiş heyeti gerek kazalarda, gerek şehir dahilinde rey sandıklarının konulacağı yerleri de tesbit etmiş bulunmaktadır. Bu yerler, intihabatın başlıyacağı 15 marttan bir gün evvel ilân edileceklerdir.

Cezalandırılan Esnaf

Belediye müfettişlerile zabıtai belediye memurları grup halindeki teftişlerine devam etmektdirler. Dün Tahmis sokağındaki ekmekçiler kontrol edilmiş ve bu ekmeklerden 30 tanesinin vezni noksan zuhur etti - ğinden, satıcılarına ceza verildiği gibi ekmekler de musadere edilmiştir. Ayrıca Bahçekapıda bir sütçü, Sirkecide bir lokanta temizliğe riayet etmediklerinden, Şehzadebaşında bir sinema fazla müşteri almak ve izdihama sebebiyet verdiğinden, Beyoğlunda bir kasap ağır kâğıt kullanmak suretile müşterilerin haklarını yediğinden dolayı tecziye edilmişlerdir.

DENİZ ve LİMANDA :

Güneysu Fırtına Yüzünden Gecikti

Evvelki akşam başlıyan lodos fırtınası gece yarısından sonra kara yele çevirmiş ve şiddetli yağmuru müteakıp dün sabah şehrin muhtelif yerlerine kar yağmıştır.

Karadenizde de şiddetli fırtına devam etmiştir. Üç gündenberi süren fırtınanın tesirile Güneysu dört günlük bir gecikme ile ancak dün Karadenizden gelmiştir. Antalya vapuru da yirmi dört saat gecikerek gelebilmiştir. Karadeniz vapurunun da evvelki gün gelmesi bekleniyordu. Fakat henüz gelmemiştir. Geminin fırtınadan Karadeniz limanlarından birinde yattığı anlaşılmıştır. Denizde ehemmiyetli hiçbir kaza olmamıştır.

Yıkılacak Binalar

Yakında Eminönü meydanının genişletilmesine ait ikinci plânın tatbikine başlanacaktır. Bu plânla Balıkpazarındaki camiin arkasında kalan binalar istimlâk edilerek yıktırılacaktır. Bu ada üzerindeki emlâk 13 parça olup hepsi küçük ve ahşap binalardan ibarettir.

İstimlâk komisyonu bu emlâke top yekûn 110 bin lira kıymet koymuş, ve her binaya ait kıymeti sahibine tebliğ etmiştir.

Genç Bir Kız Sevmediği Adamı Öldürdü

Ayancık, (TAN) — Ortalık köyünde yirmi yaşlarında bir kız, bir delikanlıyı öldürmüştür. Facianın tafsilâtı şöyledir:

Bayraktaroğullarından Kadir oğlu Mustafanın kız kardeşinin kızı olan yirmi yaşlarında Esma, Ahmet oğlu Rasimle nişanlıdır. Fakat nedense Mustafa bu işi bozmak ve Esmayı Esat Özere vermek istemiştir. Esmanın dayısına yalvarmaları fayda etmemiş ve kendisi zorla Esada teslim edilmiştir.

Esat, ellerini bağlıyarak evine götürdüğü Esmaya tecavüz etmek istemiş, kız kendisini müdafaaya çalışmışsa da muvaffak olamıyacağını kestirmiş ve tuz, buğday döğmek için orada bulunan dibek taşını kaptığı gibi Esadın kafasına indirmiştir. Yere yuvarlanan Esat, bir kaç taş darbesinden sonra ölmüştür.

Esma ve dayısı Mustafa tevkif edilip Sinop ağır ceza mahkemesine verilmişlerdir.

İzmirdeki Cinayetin Tahkikatı

Katil Osman ve öldürdüğü Ayşe Münevver

İzmir, (TAN) — Tepecikte vuku bulan cinayet hakkında müddeiumumilikçe yapılan tahkikat neticelenmiş, hastanede bulunan katil Ali Osman ağır ceza mahkemesine verilmiştir. Yapılan tahkikata göre Ali Osmana bıçağı Neşet isminde bir arkadaşı vermiştir. Bunu bilen Salih tevaziyeti zabıtaya telefonla ihbar etmiş, Neşetin kardeşleri Dur baba ve Bozağa kendisini bir berber dükkânında yakalayarak tehdide kalkışmışlar, bıçağı Neşetin verdiğini söylememesi için 25 lira da hakkı sükût teklif etmişlerdir.

Adliye, bunlar hakkında da takibata başlamıştır. Yaralılardan Hidayet ve Necmiyenin sıhhî ahvalleri bozuktur. Şükran ve Ayselin yaraları hafiftir. Katil Ali Osman da hastanede bulunmaktadır.

Hayvanlar İçin İhraç İskelesi

Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti İbrice limanını da hayvan ve hayvan mahsulleri için ihraç iskeleleri arasında almıya karar vermiş ve alâkadarlara bu yolda tebligat yapılmıştır.

GÜNÜN RESİMLERİ :

Cümhurreisimiz Ankarada

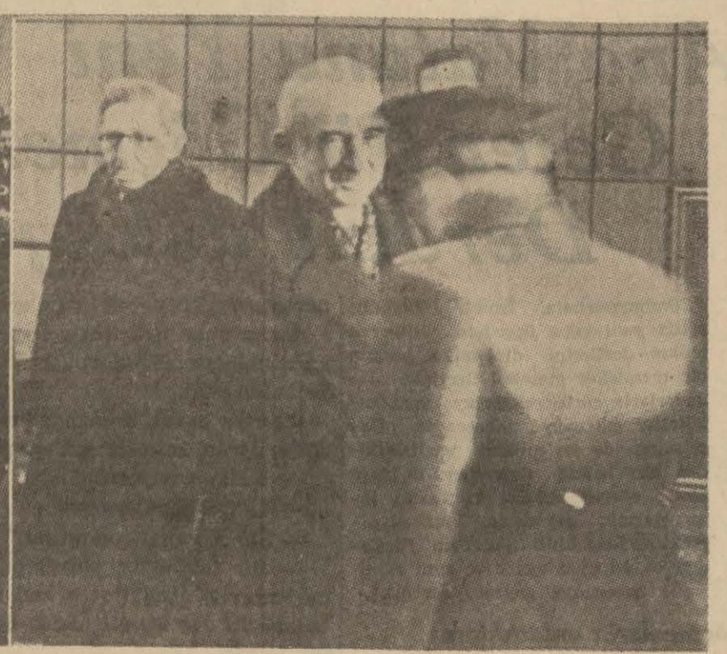

MİLLÎ ŞEF İSMET İNÖNÜNÜN ANKARAYA AVDETLERİNDEN IKI MUHTELİF INTIBA

SUAL CEVAP?

Darülâcezeyi Kim ve Ne Zaman Yaptırmıştır?

S — Darülâcezeyi kim yaptırmıştır ve hangi yılda yapılmıştır?

C — Darülâceze 1895 yılında Abdülhamit tarafından tesis ve küşat edilmiştir. Binayı yaptıran, masrafların karşılığını bulan da odur. Bu hayır müessesesinin ikileşmesini, hattüçleşmesini temenni etmemek elimden gelmez.

★

S — Sevgili Anadolumuza bu güzel adı takan kimdir ve hangi tarihte bu ad takılmıştır?

C — Anadolunun Anatolieden gelme olduğu ve Anatolinin de Yunan dilinde şark demek olup o ülkenin Yunanistana nisbetle doğuya düşmüş olmasından ötürü bu şekilde adlandırıldığı rivayet olunur.

Bununla beraber eski Yunanlılarla Romalılar Anadoluya Küçük Asya (Asie Mineure) derlerdi. Bizce Anadolu toprakları öz ve tarih bakımından ne kadar Türkse Anadolu kelimesi de o kadar Türktür.

★

S — Meşrutiyet devrindeki devlet bütçesi ne kadardı?

C — Meşrutiyet devrinde ilk bütçeyi (1909 yılı için) Maliye Nazırı Ziya paşa tanzim ve meclise takdim etmişti. Fakat bu bütçenin ilmî kıymeti ve hakikî rakamlarla münasebeti şüpheliydi. Gûya ilmî ve hakikî olarak yapılan ilk meşrutiyet bütçesi 1911 de yapılmış olup Sadrazam İbrahim Hakkı paşanın ve Maliye Nazırı Cavit Beyin imzalarını taşımaktaydı. Bu bütçede Osmanlı İmparatorluğunun geliri 2,601,510,100 ve âdi masrafı da 3,299,772,197 kuruş olarak tahmin edilmişti. İratla masraf arasında 6,982,620 altın liralık bir açık vardı ve bu açık, borç almak suretiyle kapatılacaktı. Cavit bey bu açığı mebuslar meclisine hazmettirmek için "bütçe açığının terbiyevî fazileti vardır,, vecizesini - yaldızlı bir hap gibi - kullanmıştı.

İmparatorluk batıncaya kadar bütçe bu rakamlar üzerinde dalgalanıp durdu ve açık ta daima büyüdü.

★

S — Tomiris isminin edebî ve tarihî manaları nedir?

C — Tomiris, tarihçilerin piri Herodotun rivayetine göre eski Türk boylarından İskitlerin kraliçesi olup İran hükûmdarı Keyhüsrevi bir harpte mağlûp edip öldürmüş ve kafasını da kan dolu bir kaba sokarak "ya - şarken kana kanmadındı, bari şimdi doya doya iç,, demişti. Fleman ressamlarından Rubensin bu rivayeti canlandıran bir tablosu vardır. Bu ismin edebiyattaki manası da ayni rivayeti hatırlatmasından başka bir şey olamaz.

TAKVİM ve HAVA

10 Mart 1939 CUMA

3 üncü ay	Gün: 31	Kasım: 123
Arabî: 1358		Rumî 1355
Muharrem: 19		Şubat: 25
Güneş: 6,20	— Öğle:	12,24
İkindi: 15,40	— Akşam:	18,10
Yatsı: 19,41	— İmsâk:	4,44

Yurtta Hava Vaziyeti

Yeşilköy Meteoroloji istasyonundan alınan malûmata göre, hava yurdun bütün bölgelerinde kapalı ve yağışlı geçmiş, rüzgârlar Trakya, Egenin Şimalî ve Karadenizin Garp kısımlarında Garp istikametinden kuvvetlice, diğer bölgelerde Cenuptan, Egenin Cenup kısımları ile Orta Anadolu ve Karadeniz kıyılarında fırtına şeklinde, Akdeniz kıyılarında kuvvetlice diğer yerlerde orta kuvvette esmiştir.

Dün İstanbulda hava kapalı ve kısmen yağışlı geçmiş. 24 saat zarfında yağışın metre murabbaına bıraktığı miktarı 11,8 kilogram olarak ölçülmüştür. Rüzgâr Şimali Garbiden 3—5 metre hızla esmiştir. Saat 14 te hava tazyiki 756,9 milimetre idi. Sühunet en yüksek 12,4 ve en düşük 1,3 santigrat olarak ölçülmüştür.

BUGÜN

Müdafaa ve Tecavüz Münakaşası

Yazan: Ömer Rıza DOĞRUL

Çekoslovakyanın parçalanması, fakat sulhun kurtulması ile neticelenen Münih toplantısından - beri Avrupada hüküm süren siyaset, tatmin siyaseti deniliyordu.

Totaliter memleketlerin gazete - lerine bakılırsa, demokrasiler tara - fından takip edilen bu siyaset, büyük bir değişiklik geçirmiştir.

Tatmin siyaseti olmaktan çıkmış, göz yıldırmak siyaseti olmuş ve tam manasiyle tecavüzî mahiyet almış - tır. Bu tecavüzî siyasetin hedefi, sulhu sağlamlamak değil, sulhu zorla - maktır.

Totaliter memleketlerin gazete - leri tarafından anlatılan bu noktai nazar demokrasiler arasında tebarüz eden beraberliğe, ve demokrasilerin teslihat programlarını inkişaf ettir - melerine istinat ediyor.

Demokrasilerin buna karşı ver - dikleri cevap, gayet sarihtir. Mister Chamberlain, kısa bir zaman evvel Avam Kamarasında söylediği bir nu - tukta "teslihatımızın hedefi, yalnız müdafaadır,, diyerek bu telâkkilere cevap vermiş, İngiliz gazeteleri bu bahis üzerinde bir çok sözler söyle - mişlerdi. Meselâ İngilizler, mihver devletlerinin kolkola vermelerinden iki sene sonra silâhlanma programı - nı tatbika başladıklarını söyledikten başka bu sene müdafaa için tahsis et - tikleri 580 milyon İngiliz lirasının da geçen dört sene zarfında Almanya tarafından teslihat işine tahsis olu - nan paradan pek te fazla olmadığını ilâve ediyorlar.

Londranın en ağırbaşlı gazetele - rinden biri, totaliter gazetelerin de - mokrasilere isnad ettikleri "tecavüz,, emellerinin ne demek olduğunu şu şe - kilde izah ediyor:

"Sinyor Gayda demokrasilerin ya - kında taarruza geçeceklerini, söylü - yor. Bundan maksadı demokrasilerin diktatörleri yerlerinden sökmek için harbe girişmeleriyse, onun inanıl - mayacak şeylerden bahsettiğini söy - lemek icabeder. Anlaşılan onun ta - arruz ve tecavüz kelimelerinden an - ladığı mana, mihver devletlerin "haklı talepleri,, diye ileri sürdükle - ri iddialara mukavemettir. Fakat ta - lepleri, ateşli nutuklar ve tehditler içinde ileri sürüldükçe, eğilmiyen mukavemet devam edecektir.,,

Demokrasilerin müdafaa için ha - zırlandıkları şüphe götürmez bir ha - kikattir.

Ayni derecede kuvvetli bir haki - kat, demokrasilerin beraberlik gös - termeleri ile silâhlanma programla - rını tatbik etmekte hiç bir gayretten çekinmemeleri, sayesinde umumî sulhun kurtulmuş olmasıdır.

Bu müdafaa ve tecavüz münaka - şası ise ancak bir şey gösteriyor. A - tılganlık siyasetinin gerilemiş olduğu ve akliselime dayanan siyasetin kuv - vet bulduğudur.

İki Yeni Tayin

Ankara, 9 (Tan Muhabirinden) — İktısat Vekâleti hususî kalem müdü - rü Fettah Zeki, Sanayi tetkik heyeti azalığına, tetkik heyeti müfettişlerin - den Adnan Suner de hususî kalem müdürlüğüne tayin edilmişlerdir.

Ankara Posta Telefon müdür mua - vini Şefik Yorgancı Kayseri posta müdürlüğüne nakledilmiştir.

KISA HABERLER

İngiliz Ticaret Nazırının zevcesi Leydi Stanley, İngiliz Hariciye Nezareti namına bir propaganda seyahatine çık - mış ve bir kaç konferans vermek üzere Belgrada gelmiştir.

● İngiltere Kralını, Papanın taç giy - me merasiminde Dük dö Norfolk temsil edecektir.

● Yunanistanla Polonya arasında yeni ticaret anlaşması akdi için Varşovaya bir Yunan heyeti gitmiştir.

● Romanya Ortodoks kilisesi Sinodu yeni patriği seçmek üzere 13 Martta toplanacaktır.

● Litvanya Başvekili, bir nutkunda Memel'den bahsederek hükûmetinin Al - man unsuruna karşı geniş bir müsama - hakârlık zihniyeti ile hareket etmek e - melinde olduğunu, fakat, mevcut statü - nün hudutlarını tecavüz edemiyeceğini söylemiştir.

SON HABERLER

Hariciye Nazırı

Markoviç

Yugoslavya

Dış Siyasette Değişiklik Olmıyacak

Belgrad 9 (A. A.) — Havas Ajansından:

1939 senesi hariciye bütçesinin müzakeresi münasebetiyle Markoviç, mebusan meclisinde bir nutuk söylemiştir. Mumaileyh, dört buçuk senedenberi Yugoslavyanın haricî si - yasetinin değişmemiş olduğunu be - yan etmiştir.

Bu haricî siyaset, eski dostlukla - rın muhafazasından ve sulhu temin maksadiyle yeni dostluklar taharri - sinden ibarettir.

Fransa ile olan münasebattan bah - seden hatip, şöyle demiştir:

"En esaslı emellerimizden biri, bu eski ve mücerrep dostluğu muha - faza etmektir.,,

Hatip, Büyük Britanya ile olan dostane münasebetlerin bundan böy - le "Yugoslavyanın hayatında bir ka - nun,, teşkil edeceğini söylemiştir.

Hatip, şöyle devam etmiştir:

"Almanya ile dostane ve geniş münasebetlerde bulunmak bizim ha - ricî siyasetimizin en mühim tasav - vurlarından biridir. Yugoslavyanın diğer bir gayesi de halihazırda İtal - ya ile mevcut olan tam itimada müs - tenit münasebetlerin muhafazası - dır.,,

Müfettişler Çalışmağa Başladılar

On senelik belediye muamelâtını tetkika memur edilen mülkiye mü - fettişleri dün, biri belediye Sular idaresinde, biri de merkezde olmak üzere iki grup halinde işe başlamış - lardır. Merkez muamelâtının tetki - kini, Hikmet ve Abidin yapmakta - dırlar.

Bunlara belediye muhasebesinde bir oda tahsis edilmiştir. Sular ida - resindeki tahkikatı müfettiş Cavit ve İhsan deruhte etmiş bulunuyor - lar.

Sular idaresinin Belediyeye devredil diği tarihten bugüne kadar olan bü - tün muamelât ve sarfiyatı tetkik e - dilecektir.

Sular idaresi bu müddet içinde, 4 milyon küsur liraya baliğ olan bütün varidatını daima şebekenin tevsiine ve yeni tesisata sarfetmiş bulunmaktadır. Sular idaresi müs - takil bir müdüriyet halinde idare e - dildiği için bu genişleme ve tesisata ait sarfiyat belediye daimî encüme -ninden geçirilmeden yapılmıştır.

Mülkiye müfettişleri, şimdi bü - tün bu muamelâtı tetkik edecekler - dir.

İngiltere Kara Ordusunu Tensik ve Takviye Etti

Harbiye Nazırı "İngilterenin, Avrupada Bugün Çıkabilecek Bir Harbe İştirak Kabiliyeti Umumî Harptekinden Müessir Bir Haldedir,, Diyor

Londra, 9 (A. A.) — Dün akşam Avam Kamarasında Avrupa kıtasın - da muhtemel bir harp halinde İngi - liz kara ordusunun bu harbe iştiraki teşebbüsü meselesi üzerinde bir nu - tuk söyliyen Harbiye Nazırı Hore Belischa, Fransız ve İngiliz menfa - atlerinin birbirine bağlılığı hakkın - da Başvekil Chamberlain'in beyanatını hatırlatmış ve demiştir ki:

"— Bu vaziyet bize, bazı ihtimallerde kullanılmak üzere bir kara or - dusu hazırlamak vazifesini vermek - tedir. Eğer bir harbe girersek, iştira - kimizi istemeye istemeye yapacak değiliz. İştirakimiz, her hangi bir tah - dide tâbi tutulmayacaktır.

Fransız - İngiliz genel kurmay görüşmeleri, tecavüz değil, fakat da - ima müdafaa plânları üzerinde ya - pılmıştır. Biz ayrıca, Avrupa kıtasın - da çıkacak bir harbe azamî gayretle iştirakimiz için nakliye işlerine lü - zumlu tonajı hesap etmiş bulunuyo - ruz.

Hore Belisha, bundan başka, İn - giliz hükûmetinin anavatanda 29 fır kadan mürekkep bir kara anavatan ordusu vücuda getirmek ve anavata - nın hava hücumlarına karşı müdafaa kuvvetlerini de beş fırkadan yedi fır kaya çıkarmak niyetinde olduğunu da bildirmiştir.

Yeni ihtiyat kuvvetleri

Harbiye Nazırı, Denizaşırı gar - nizonlar için, Maltada, Kıbrısta, Sin - gapur ve Seylânda yerli asker mik - tarının fazlalaştırıllacağını ilâve e - derek demiştir ki:

"Orta şarkta mütemmim bir stra - tejik ihtiyat kuvveti vücude getiril - miştir. Bu kuvvet, şimdilik Filistin - de on altı taburdan mürekkep iki fırkadan müteşekkildir.

Anavatan ordusuna gelince, ma - kineleştirme işi o derece ileri götü - rülmüştür ki bugün nizamî ordunun dört piyade fırkası efradının yarısı bir defada, bir yerden diğer bir yere naklolunabilir. Bundan başka, sahra nizamî ordusu, geniş mikyasta, oto - matik silâhlarla, antı tank tüfeklerle ve mıktarı gittikçe arttırılacak ağır ve hafif tanklarla teçhiz olunmuş - tur.,,

Avam kamarasına şunu bildirmek - le memnunum ki hükûmet ihtiyat kara ordusuna nizamî orduda oldu - ğu gibi ve ayni mikyasta bütün mo - dern silâhları vermeyi kararlaştır - mıştır. Yine şurasını bildirmekle memnunum ki ihtiyat ordusu, bu su - retle, Avrupa kıtasında muhtemel bir harbe iştirak edebilmek üzere hazırlanacaktır.

Bütün bu sebeplerle, hattâ bu - gün dahi çıksa, İngilterenin Avru - pa kıtasında vukua gelecek muhte - mel bir harbe iştirak kabiliyeti, u - mumî harptekinden çok daha mü - essir olacaktır.

★

Londra 9 (Hususî) — İngiltere Hava Nazırı Sir Kingsly Wood bu - gün İngilterenin gördüğü en büyük hava bütçesini takdim ederek tayya - re istihsalinin yüzde 150 arttığını, sene sonunda istihsalin yüzde dört yüz artacağını bildirmiştir.

Harbiye Nazırı

Hoare Belişa

Amerika

Bitaraflık Kanununu Değiştirecek

Vaşington 9 (A. A.) — Roozevel - tin dünkü gazeteciler konferansında "Bitaraflık kanununun barışa hâdim olmamış bulunduğu,, şeklinde yaptı - ğı beyanat üzerine bu kanunun tadi - li siyasî mahafillerde günün meselesi olmuştur.

Roozeveltin dış politikasını tas - vip eden demokrat ekseriyetinin şefi senatör Barkley tarafından söylenen nutuk muhalefet mahafillerinde da - hi çok iyi karşılanmıştır.

Hükûmetin teslihat bütçesi için elde ettiği büyük ekseriyet de, Kon - gre azasının bugünkü bitaraflık ka - nunu ile telifi mümkün olmayan müsbet bir politika takibini arzu etti - ği şeklinde tefsir edilmektedir. Bu kanunun müddeti bir mayısta bite - cektir. Zannedildiğine göre hükûmet "Cash And Carry,, denilen hükmü, silâh ta dahil olduğu halde bütün ma mulât ve mahsulâta teşmil edilmek suretiyle, temdit eden bir tadilden memnun olacaktır. Bundan şu netice çıkacaktır ki, harp halinde bütün muharip taraflar, naklini bizzat te - min etmek ve parasını peşin vermek şartiyle, Amerikadan silâh ve mü - himmat almakta serbest olacaklar - dır. Bu vaziyet, eski Hariciye Nazırı B. Stimson gibi Amerika hükûmeti - nin diktatörlüklere karşı resmen va - ziyet almasını isteyenleri tamamen tatmin etmemekle beraber, tatbikat - ta hükûmetin takip ettiği gaye hasıl olmuş olacaktır.

SIHHİYEDE Yeni Tayinler

Ankara, 9 (Tan Muhabirinden) — Saimbeyli hükûmet tabibi Necati Gi - rit Bireciğe. Birecik hükûmet tabibi Osman Bora Karasuya, Babaeski es - kı hükûmet tabibi Yaşar Sonat Dur - sunbeye, Balıkesir memleket hasta - nesinden Ekrem Baysan İstanbul em - razı zühreviye teşkilâtı Tophane mu ayenehanesi tabipliğine, Zonguldak firengi mücadele baştabibiSelim Ö - zel Balıkesir memleket hastanesi cil - diye mütehassıslığına, Ayaş hükûmet tabibi Niyazi Ersoy Haymanaya, Ça - nakkale merkez hastanesi operatörü Kâzım Günay Ordu memleket hasta - nesine, Amasya memleket hastanesi dahiliye mütehassısı Fuat Atay hü - kûmet tabibi İhsan Yalgın Akhisara, Balıkesir hükûmet tabibi Ziya Emre Uzunköprüye, Tarsus memleket has - tanesi eczacısı Rüveyde Bursa verem mücadele dispanseri eczacılığına ta - yin edilmişlerdir.

Mutantan Düğüne Hazırlık

İran Veliahti Prens Şahpur Mehmet Rıza Pehlevi ile Mısırlı Prenses Fevziyenin düğün ha - zırlıklarına başlanmıştır. Henüz Kahirede bulunan genc Prens, mutantan bir düğünü müteakip haremi ile birlikte İrana döne - cektir. Yukarıki resim İran Ve - liahtinin Kahireye varısına ait bir intıbaı tesbit ediyor. Yanda - ki fotograf da Prenses Fevziye - nin yeni resimlerinden biridir.

FELEK

Delilerin Hakkı mı Yeniyor?

Yazan: B. FELEK

İstanbul yalnız bir sanat, bir ticaret, bir tahsil, bir yazlık ikamet, bir tedavi şehri değil ayni zamanda Türkiyenin en büyük tı - marhane merkezidir de.

Şehrimizin diğerlerine nazaran olan bu rüçhanını neden saklayayım!

Şehirler her tarafta birbirleriyle bu çeşit rekabetler yaparlar. Kayse - ri bir pastırma enstitüsüdür ki eşi emsali yoktur.

Yoğut yapan Silivri ile kim âşık atabilir?

Amasya bardağı ile şöhret bul - muştur amma elması daha makbul - dür.

Bursanın kestanesi, Ankaranın armudu, İzmirin razakısı, Alânyanın portakalı, Malatyanın kayısısı, To - kadın - bilmem neden - bakırı, Trab - zonun yağı, Giresunun fındığı, Edir - nenin peyniri, Tekirdağın karpuzu, Gelibolunun sardalyesi hep kendi şe - hirlerine üstünlük veren şeyler de - ğil midir?

İstanbulun da tımarhanesi!

Nasıl göğüs hastalarını Adada, şurada buradaki sanatoryomlara, ro - matizmalıları Yalovaya, Bursaya hü - lâsa ılıcalara gönderiyorlarsa vilâ - yetlerdeki akıl hastalarını da İstan - bula gönderiyorlarmış. Mış değil gönderiyorlar.

Bu suretle Bakırköy tımarhanesi sade İstanbulun delilerini değil bü - tün Türkiye delilerini sinesinde top - lamış olmakla müftehirdir.

Yalnız bunda da son günlerde bir yolsuzluk göze çarpmış.

İstanbula raporsuz delileri gön - deriyorlarmış.

Divanelik piyasasında raporsuz deli makbul değildir. Diplomasız a - dam gibi.

Ama ne diplomasızlar var ki dip - lomalılara taş çıkarırlar. Deliler de öyle. Ne raporsuzlar var ki raporlu deliler ona talebelik edemezler.

Lâkin gel gelelim cinnet müte - hassısları raporsuz deliyi tımarha - neye girmiye salâhiyettar bulmu - yorlar. Zorlan değil ya!

Buna rağmen bir takını raporsuz delilerin tımarhaneye girdikleri se - zilmiş. Bundan böyle bu ilmî mües - seseye raporu olmayan deliler gön - derilmemesi ilgili yerlere tamim o - lunmuş.

Demek hakikî delilerin hakkı yenmekte; tımarhanede oturup diva - neliğin bütün nimetlerinden istifade etmesi lâzım gelen bir takım değerli deliler sokaklarda yersiz yurtsuz ge - zerken delilikleri hiç bir vesikaya müstenit olmayan bir takım liyakat - siz deli taslakları onların yerlerini nahak yere işgal etmektedir.

Bu, mantık ve iz'an namına ta - hammül edilir şey değildir.

Eğer deli ile akıllının, yahut ra - porlu ile raporsuz delinin birbirin - den ayırt edilmesi cinnet ulemasınca mümkünse derhal bu liyakatsiz de - lilerin akıllılar arasına atılması ve bu mümkün değilse yazı mı tura mı atarak tura çıkanların hemen kadro harici bırakılması delilik hukuku namına gerçekten şayanı temenni - dir.

Bu satırlar sade halihazırda mev - cut deliler lehine değil, ileride her birimizin başına gelmesi melhuz böy - le bir haksızlığı şimdiden önlemek için yazılmış olmasına nazaran belki biraz da hodgâmanedir. Kusura ba - kılmasın!

Şükrü Saracoğlu Ailesinin Teşekkürleri

Şükrü Saracoğlu ve refikası Saa - det Saracoğlu ve çocukları,

Rüştü Saracoğlu ve refikası Ülfet Saracoğlu,

Hamit Saracoğlu ve refikası Neri - man Saracoğlu ve çocukları,

Analarının ölümünden doğan acı - larına her şekilde iştirak edenlere te - şekkürlerini edaya gazetemizi tavsit etmişlerdir.

Mahkemelerde

Mahkeme Koridorunda Kaynana Ile Damat Birbirine Girdiler

Bir seyirci için adliye koridorları şüphesiz mahkeme salonlarından daha enteresandır. Orada herkes kendi derdini anlatmıya çalışır, müdafaa veya itham tâlimleri yapar. Dâvalar hâkim huzurundaki duruşmadan evvel orada halledilir. Koridorlar bir nevi halk mahkemesi; salâhiyetsiz, tesirsiz, disiplinsiz ve kalabalık bir jüridir.

Bin çeşit insanın kaynaştığı ve uğuldadığı bu koridorlarda ağır ağır dolaşınız ve kulaklarınızı âvâre seslere açınız. Neler duyacaksınız.

Etrafınıza rastgele bakınız, neler göreceksiniz. Dün ben de böyle yaptım. Celselere girmedim, koridorlarda dolaştım.

Sonsuz bir mırıltı halinde kulaklarımda yumaklanan sesler birdenbire bir kadın çığlığı ile yırtıldı; kalabalık arasında bir çalkanma oldu ve havaya kalkan bir kadın şemsiyesi görüldü. Koştum. Birkaç kişi, bir iki polis iki kadınla bir erkeği ayırmağa çalışıyorlardı. Ayrıldılar, bir daha kapıştılar, gene ayrıldılar, gene kapıştılar. Nihayet polisler ravunt ravunt dövüşen ve birbirlerinden dâvacı oldhklarını söyliyen bu boksörleri çekip götürdüler. Merak ettim. Arkalarından gittim. İcra veznelerinin bulunduğu tenha yere doğru yürüdük. Bir iki şahit te vardı. Orada kısa bir sorgu başladı. Vaka şuydu:

Bir kadın, kocasından boşanma dâvası açıyor. Koca, haksız çıkmamak, boşanmaya sebebiyet vermiş olmamak ve dolayısile bir takım mükellefiyetlerden kurtulmak için karısını başkalarile düşüp kalkar göstermek istiyor. Bir şahit getiriyor. Gûya şahit, kadını diğer bir kadınla beraber, bir erkekle gezerken görmüş.

Fakat işte tedbirsizlik var. Şahit kadını tanımıyor olmalı ki koca, duruşmadan biraz önce şahit arkadaşile beraber geliyor. Ve arkadaşına karısını orada parmağile gösteriyor.

Eyvah ki kaynana bunu görmüştür. Taraflar duruşmadan çıkınca şahitlik eden delikanlıya yaklaşıyor ve:

— A evlâdım, diyor, kendi gençliğine de mi acımadın. Yalan yere yemin ettin?

İşte kızılca kıyamet o zaman kopuyor. Damat kaynanasının üzerine atılıyor ve tokadı yapıştırıyor. Annesinin tokatlandığını gören kızı şemsiyesile kocasının üzerine yürüyor. Bağrışmalar, çağrışmalar, itişmeler, kakışmalar, inkisarlar, küfürler..

Sükûnet bulsun diye polislerin bir kenara oturttuğu kaynana hâlâ söyleniyor:

— Utanmadan da tokadı indirdi. O kadar ekmeğimi yedi. Gözüne dizine dursun inşallah. Kursağını açıp baksan hâlâ ekmeğim vardır.

Öte taraftan damat ta kaynanası olacak karının kendisine hayasız dediğini iddia ediyor ve etrafındakilere:

— Yahu, biriniz olsun duymadınız mı bana hayasız dediğini? diye sorup duruyordu. İşin en kötü tarafı genç kadın dâvasının tâlik edildiği günü yazarak kendisine verdikleri kâğıdı telâşla kaybetmişti. Gününü hatırlıyordu, salıydı ama, tarihi neydi? Allahın salısı bir tane değildi ki...

Meraklılar dağılırken o, koridorlarda kâğıdını aramağa çıkıyordu.

İ. K.

Karısını ve Kaynanasını Öldürmüş

Dün ağır ceza mahkemesinde geçen yaz Bağlarbaşında Arabın bağında karısı Sadiye ile kayın valdesi Semihayı öldüren İsanın muhakemesine devam edildi. Davacı yerinde İsanın kayın pederi vardı. Dün şahitler dinlendi. Facianın kıskançlıktan doğduğu anlaşılıyordu.

İki de çocuğu olan İsa, karısının ve çocuklarının refahlarını değil, ekmek paralarını bile temin edemiyecek bir vaziyette olduğu için karısının Paşalimanı tütün deposunda çalışmasına razı olmuştur. Fakat kıskançlık yüzünden yuvanın tadı kaçmış. Bir aralık İsa karısını kayın pederinin evinden çıkarmış, Beylerbeyinde Orhaniye mahallesinde İhsanın evinde kiraladığı bir kata getirmiş, Nihayet karısile araları tamamen açılmış, Sadiye babasının evine gitmiş, kocasını eve koymamış, İsa çok sevdiği Sadiyeyi gölge gibi takip etmiye başlamış. Ayrılık üç haftayı geçmiş. Bir gün akşam üzeri Sadiye ile anası Bağlarbaşından geliyorlarmış, İsa bunları Arap bağına kadar götürmüş, kamasını çekmiş, iki kadının:

— Aman, canımıza kıyma.. İsa!. Feryatlarını dinlememiş, onları cansız yere serdikten sonra kaçmıştır.

Dün suçlu, dayandığı müdafaa noktasını şöyle izah ediyordu:

— Benim karımı polis İsmail Hakkı kandırmıştır. Bir gün yine karımla Nimet ve anası İhsan Bağlarbaşı gazinosunda otururlarken polis İsmail Hakkı karıma lâf atmış, evli mi, bekâr mı olduğunu sormuş. Ben hâdise günü karımla polis İ. Hakkıyı Arabın bağında fena vaziyette gördüm. Şuurumu kaybettim. Ne yaptığımı bilmiyordum.

Bundan sonra dinlenen Nimetin anası İhsan da suçluyu itham edecek mahiyette şehadet etti.

Şahitlerden Beylerbeyinde Orhaniye mahallesinde Abdullahağa sokağında 36 numaralı evde oturan İffet de şahit olarak dinlendi.

Bundan sonra İsmail Hakkı ve Rifat ta şahit olarak dinlendiler. Gelmiyen şahitler vardı. Onların çağırılması için muhakeme talik edildi.

Eczacıların Kongresi

Türkiye Eczacılar Birliği senelik kongresini 11 Nisan Salı günü saat 14 te Etibba Odasında yapacaktır.

Mm. Siranuşun Tavuklarını Çalmışlar

Dün Sultanahmet sulh ikinci ceza mahkemesinde Kumkapıda oturan Madam Siranuşun kesik kafaları kümeste kalan kırk tavuğunun davasına başlandı.

Madam Siranuş dün sabah eline yem tenekesini almış, bahçeye çıkmış, kümesinin kapısını açmış. Her gün kanat çırparak üstüne atılan tavuklarını görmeyince hayrete düşmüş. Kafasını uzatınca kümesin içinde bir kalbur tavuk başı görmüş. Bağırmış:

— Aman komşular yetişin. Tavuklarımı çalmışlar, başlarını da bana bırakmışlar. Ah çil tavuğumun da başı kopmuş. Dün kuluçkaya yatmıştı.

Polis tahkikat yapmış, Kumkapıda Mollataş mahallesinde 47 numaralı evde oturan seyyar satıcı Vahram Gümüşyan ile Langada Camiişerif sokağında 7 numarada oturan Artin Kabendiri yakalamış ve müddeiumumiliğe vermiştir. Fakat asıl hırsızlığı ortaya çıkaran Langa mahallesinin bekçisidir. Artin, gece elinde başları kesik tavuklarla evine girerken bekçi şüphelenmiş, sormuş:

— Onları nereden aldın:

Kasap Artin, kanaat verici bir şey söylemeyince bekçi kendisini yakalamış. Artin karakolda:

— Bana bunları Vahram sattı, demiştir.

Dün mahkemede Vahram:

— Bay hâkim, ben dört çocuk sahibi namuslu bir adamım. Hırsızlık yapmam Artin kasap olduğunu söylüyor ama değildir. Boş bir dükkânı var. Şunu bunu dolandırır. Bana iftira ediyor, diyordu.

Hâkim muhakemelerinin mevkufen yapılmasına karar verdi.

HALKEVLERİNDE

Kadın Psikolojisi

Bu akşam saat 21 de Şişli Halkevinde Profesör doktor Tevfik Remzi tarafından Kadın Psikolojisi mevzulu çok mühim bir konferans verilecektir.

*

Beşiktaş Halkevinde Martın 14 üncü günü, saat 17 de Matematik kültür mevzuu üzerinde, bir konferans verilecektir.

Konferans

11 Mart Cumartesi günü saat 20,30 da Profesör W. Eberhard tarafından Beyoğlu Halkevinde Eski Türkler hakkında bir konferans verilecektir.

Kumaş Hırsızlarının Muhakemesi

Dün asliye birinci ceza mahkemesinde Vefada Karamürsel dokuma fabrikasının deposundan 436 lira 15 kuruş kıymetinde götürebilecekleri kadar kumaş çaldığı iddiasile yakalanan Fatihte Malta hanında oturan tenekeci Mustafa Güneşle Cideli Hasan Gül, İbrahim Hiliç, Hasan Bosnalı ve İbrahimin muhakemelerine başlandı. Bunların hepsi de mevkuftu.

İbrahimden başkası suçlarını itiraf ediyorlardı.

Suçu ortaya çıkaran Hasan Bosnalının faziletli bir adam olan babasıdır. Bir gün kendi evinin bodrumunda kumaşlarla bir makas görmüş, bunun hırsızlık olacağını tahmin ettiği için polise haber vermiştir. Polis burada ve diğer suçluların evlerinde kumaş parçaları bulmuştur.

Muhakeme şahitlerin çağırılması için tehir edildi.

Son Yangının Sebebi Araştırılıyor

Sultanhamamı yangını tahkikatına dün de devam edildi. Tahkikatı idare eden müddeiumumî muavini Necati Kütükçüoğlunun direktifi dairesinde dün akşama kadar yanan Ata Atabek hanının üst katındaki trikotaj fabrikasında kazı yapıldı. Tehlikeli duvarlar yıkıldı. Geç vakit bu kattaki fabrikanın ütülerile elektrik tesisatı ortaya çıkarıldı.

Bunlar ortaya çıkınca müddeiumumilik kazı faaliyetini bıraktırdı. Bu sabah hâkim Reşit ve elektrik mühendislerinden müteşekkil bir heyet burada keşif yapacak ve raporunu verecektir. Bu rapor vaziyeti aydınlatmazsa kazı işine diğer katlarda da devam edilecektir.

Cennet Balosu

Türkiye Sanat Mektepleri Mezunları Cemiyeti tarafından mükemmel bir balo verilecektir. (11 mart) Cumartesi günü akşamı Taksimde, Cennet köşkünde yapılacaktır. Sabaha kadar neşe ve şetaret saçacaktır. Biletler pek ucuzdur. Divanyolundaki Cemiyet merkezinde, Ümit kişesinde ve Cennet köşkünde satılan biletler bitmek üzeredir.

Muhtar Intihabı Yüzünden Çıkan Cinayet

Ayancık (TAN) — Kayabaş köyünde muhtar intihabı yüzünden, tüyler ürperten bir cinayet olmuştur. Katil ve maktul akrabadırlar.

Tahkikattan alınan ilk neticeler şunlardır:

Yeni muhtar intihabatında Ahmet isminde birisinin kazanmasına içerleyen eski muhtar Necati, başlıca kabahati Süleyman oğlu 313 doğumlu İzzet Yılmazda bulmuştur ve onun yeğeni Hamdi oğlu Beşir Yılmazı, kendisini kurtaracağını söyliyerek, İzzeti vurmağa teşvik etmiştir.

İntihaptan bir gün sonra kadınlar arasında yeni muhtar Ahmetten bahsedilirken İzzet, artık bu meselenin konuşulması faydasız olduğunu söylemiş, Beşir Yılmazın annesi 45 yaşında Şükriye "Sen hem Ahmede rey verirsin, hem de lâf söyletmezsin" diyerek eline geçirdiği baltayı, sağ bacağına indirmiştir. Yere yıkılan İzzet, ağır yarasına rağmen ayağa kalkmağa davranırken de Şükriye, oğlu Beşire, "Ne duruyorsun? Sana vur demediler mi?" demiş. Beşir av tüfeğini İzzete doğru boşaltmıştır. Kurşun, ayağa kalkmak üzere olan İzzetin boğazından girip ensesinden çıkmıştır.

Katil Beşir ve annesi ile diğer suçlular adliyeye teslim olunmuştur.

Ödemişte Bir Cinayet

Ödemiş — 25 yaşlarında amele Eşmeli Yusuf, buradan yarım saat kadar uzaktaki bir bahçede ölü olarak bulunmuştur. Yusufun boğularak öldürüldüğü anlaşılmıştır.

Konyalı Kadir adında bir amele, katil olmak zannile tutulmuştur. Tahmin edildiğine göre Kadir, üzerinde taşıdığı 40 lirayı almak için Yusufu, eğlenmek bahanesile oraya götürmüş ve birdenbire üstüne çullanıp büyük bir mendili boğazına doluyarak boğmuş, öldürmüştür.

Bir Cinayet Daha

Adana — Paylaşılamıyan bir kız yüzünden iki delikanlı arasında çıkan kavga, kızla alâkadar olmıyan birinin ölmesi ve diğerinin yaralanmasile neticelenmiştir.

Mensucat fabrikasında çalışan Sultan adında bir kız, ayni yerde amele Cemal ile sevişmekte ve amele Tevfiğin aşk taleplerini reddeylemektedir. İşte bu yüzden araları açık olan iki delikanlı yolda karşılaşınca dövüşmiye başlamışlar. Tevfik bir yumrukta yere yuvarlanmıştır. Bunu gören arkadaşı Tahsin, kavgaya karışmış, bu sefer de Cemalin arkadaşlarından Avni bıçağını çekip Tahsine saplamştır. Tahsin ölmüş, bu arada Şaban adında bir talebe de yaralanmıştır.

Hâdisede alâkadar olanların muhakemesine hemen ağır ceza mahkemesinde başlanılmıştır.

Kilis Kaymakamlığı

Kilis — Kaymakamımız Necmettin Ergin, Karaisalı kaymakamlığına tayin olunmuştur. Yerine, Hozat kaymakamı Turgut Başkaya gelecektir.

TEPEBAŞINDA DRAM KISMINDA
Bu akşam saat 20.30 da
ANNA KARENİN
İstiklâl Caddesinde
KOMEDİ KISMINDA
Bu akşam saat 20.30 da
BİR MUHASİP ARANIYOR

KULELİ Boksta da Şampiyon

Askerî liseler boks şampiyonası dün Maltepe lisesi spor salonunda neticelenmiştir. Kuleli müdürü kurmay Albay Bedri Erk ile yardirektörü yarbay Rasim ve tedrisat müdürleri Arif Hikmet bu müsabakaları takip etmek üzere Maltepe lisesine gelmişler ve final maçlarını alâka ile seyretmişlerdir. Boks müsabakalarını muallim Muhsin, boksör Selâmi, Hafız ve Feyyaz büyük bir vukuf ve intizamla idare etmişlerdir. teknik neticeler şunlardır:

51 KİLODA: Birinci Kuleliden Nihat Erkaslan, ikinci Bursadan Ahmet Çevik, üçüncü Maltepeden Nurettin.

53 KİLODA: Birinci Bursadan Bürhan, ikinci Kuleliden İhsan Duygulu, üçüncü Maltepeden Sedat Demirtopuz.

57 KİLODA: Birinci Kuleliden Şefik Tetik, ikinci Bursadan Kenan Yargan, üçüncü Denizden Sadi Pınar.

61 KİLODA: Birinci Kuleliden Şaban Dağdeviren, ikinci Bursadan Nadir Olgaç, üçüncü Maltepeden Kemal.

66 KİLODA: Birinci Kuleliden Reşat, ikinci Efdal Gürman, üçüncü Bursadan İhsan.

72 KİLODA: Birinci Kuleliden Muzaffer Tancan, ikinci Maltepeden Haydar, Bursadan Nihat.

79 KİLODA: Birinci Hayri Akgün, ikinci Bursadan Ahmet, üçüncü Denizden Nedim Hiç.

Umumî tasnifte: Altı birincilik, bir 2 ncilik 20 puvanla Kuleli birinci, bir 1 incilik, 4 2incilik, 2 üçüncülük 13 puvanla Bursa ikinci, Maltepe beş puvanla üçüncü, Deniz Harp Okulu ve Lisesi 4 puvanla dördüncü olmuşlardır.

Müsabakadan sonra Maltepeliler boksörler şerefine bir çay ziyafeti vermişlerdir. Maltepe Lisesi müdürü Kurmay Albay Adil Alpay boks spor, memleket müdafaa, gençliği yetiştirmedeki terbiyevî kıymeti hakkında bir söylev vermiş, sporcu gençleri ve hocalarını takdir etmiştir.

ASKERLİK İŞLERİ

Yedek Subayların Stajı

Beyoğlu Askerlik Şubesinden:

1 — Şubemizde kayıtlı Yedek Subaylardan muhabere sınıfına mensup ve Asteğmen (Yarsubay) rütbesinde olanların 10 Mart 939 sabahı ve Topçu sınıfına mensup Asteğmen (Yarsubay) ların da 15 Mart 939 sabahı (45) günlük staja sevkedilmek üzere derhal şubemize müracaatları.

2 — İhtiyat Erattan yoklamasını henüz yaptırmıyanların 15 Mart 939 Akşamına kadar şubeye gelmeleri.

3 — Şubemizde kayıtlı Malûl Subay ve Erat ile Şehit yetimlerinden senelik yoklamasını yaptırmamış olanların da 20 Mart 939 akşamına kadar şubeye müracaatları.

4 — Beyoğlunda, Yerli halkın Askerlik işlerine bakan (Beyoğlu Askerlik şubesi) inden başka, yabancı halkın askerlik işlerine bakan (Beyoğlu yabancı askerlik şubesi) de vardır. Müracaat ve muhabere işlerinin buna göre yapılması ilân olunur.

Bu Akşam T U R A N Tiyatrosunda
Mısırdan gelen Yüksek Okuyucu ZEKİYE HANDAN ve Saz hey'eti şarkılarını okuduktan sonra Aşkın göz yaşlarının şarkısını okuyacak. ERTUĞRUL SADİ TEK ve arkadaşları DEHRİ EFENDİ Vodvil 3 perde MİCE PANÇEF Varyetesi. Fiatlarda zam yoktur.

TAKSİM SİNEMASINDA
Emsalsiz, Parlak ve Zengin bir Program
Umumî talep üzerine: Senenin en güzel ve en büyük Fransız Filmi
HARP DÖNÜŞÜ
Kahramanlık... Fedakârlık... Vazife Filmi
BİR HAFTA DAHA GÖSTERİLECEKTİR.
İlâveten: ENDÜLÜS GECELERİ
İspanyolca Kopyası: Baş Rolde: İMPERİO ARGENTİNA
Seanslar: Endülüs geceleri 2.30 ve 6.30 da Harp Dönüşü: 4.30 ve 9 da

RADYO

ANKARA RADYOSU

Türkiye Radyodifüzyon Postalar
Türkiye Radyosu Ankara Radyos
Dalga Uzunluğu

	1639 m.	183 Kcs.	120 Kw
T. A. Q.	19,74 m.	15195 Kcs.	20 Kw
T. A. P.	31,70 m.	9456 Kcs.	20 Kw

Cuma, 10. 3. 1939

12,30 Program. 12,35 Türk müziği- Pl. 13,00 Memleket saat âyarı, ajans, meteoroloji haberleri. 13,15-14 Müzik (Hafif müzik- Pl.

18,30 Program. 18,35 Müzik (Kabare ve müzik hol Pl.) 19,00 Konuşma (Tayyareci konuşuyor) 19,15 Türk müziği (İnce saz faslı) Tahsin Karakuş ve Safiye Tokayın iştirakile. 20,00 Ajans, meteoroloji haberleri, ziraat borsası (fiyat) 20,15 Türk müziği (Halk musikisi - Sadi Yaver Ataman) Bozuk ve curada halk havaları 20 30 Türk muziği Çalanlar: Fahire Fersan, Refik Fersan, Cevdet Çağla, Okuyan: Halûk Recai, 1 — Osman beyin (Hicazkâr ağır peşrevi) 2 — Faik beyin (Hicazkâr ağır semai) Benim servü hıramanım. 3 — Faik beyin (Hicazkâr şarkı) Sevdiğim azadei hicranım. 4 — Kemençe taksimi (Fahire Fersan tarafından) 5 — Kemençe (Mahur şarkı (Telif edebilsem feleği. 6— .... Mahur şarkı — Dün yine günümüz geçti beraber. 7 — Refik Fersan (Saz semaisi. 21,00 Memleket saat ayarı, 21.00 Konuşma, 21,15 Esham, tahvilât, kambiyo nukut borsası (fiyat) 21,25 Neşeli plâklar 21,30 Müzik (Riyaseti cümhur Flârmonik orkestrası) Şef: Praetorius 1— Ant. Dvorak: Viyolonsel için konserto si minör, op. 104. a) Allegro, b) Adagio ma non troppo, c) Final, allegro moderato. Solist: David Zirkin. 2 — Ant. Dvorak: 5 inci senfoni (yeni dünyadan) (Aus der neuen Velt) mi minör, op. 95. a) Adagio-allegro molto, b) Largo, c) Scherzo, molto vivace, ç) Allegro con fuoco. 22,30 Müzik (Sinema sesi ve Cazbant) 23,45-24 Son ajans haberleri ve yarınki program.

●

SENFONİLER:

21,10 Peşte ve Viyana: Viyana Filharmonisi (Glinka, Mozart, Strauss, Çaykovski). 21,45 Berlin kısa dalgası: Senfonik konser. 22,15 Varşova: Senfonik konser.

HAFİF KONSERLER:

7 Bükreş: Sabah neşriyatı. 7,10 Berlin kısa dalgası: Neş'eli musiki (8,15: Devamı). 7,50 Varşova: Plâk: 10: Köylü havaları. 7,30 Alman postaları. Orkestra 12 Prag kısa dalgası: Konser (13 Keza) 16.10: Keza). 11,45 Berlin kısa dalgası: Karışık konser. 13 Hafif musiki (14,15 Devamı). 13,10 Bükreş: Orkestra. 16,15 Berlin kısa dalgası: İlkbahar havaları. 16,30 Varşova: Hafif musiki. 16,30 Brüno: Karışık neşriyat. 17,45 Berlin kısa dalgası: İş sonu konseri. (19.10: Keza) 18,02 Bükreş: Asker bandosu (19.1 Plâk: Wagner). 18.20 Bratislava: Hafif musikisi. 19,10 Peşte: Plâk musikisi. 19,25 Prag: Karışık program. 20 Varşova: Karışık konser. 20,10 Prag kısa dalgası: Konser. 21 Bükreş: Koro havaları ve orkestra. 21 Prag kısa dalgası: Konser (22,10 Keza). 21,25 Prag: Anton Dvorakın eserlerinden. 23,25 Bratislava: Anton Dvorak musikisi. 23,20 Bükreş: Karışık plâklar. 23,30 Muhtelif Alman postaları. Hafif musiki neşriyatı. 23,30 Peşte: Çigan orkestrası.

ODA MUSİKİSİ:

17,35 Prag: Yaylı kuartet konseri.

RESİTALLER:

11 Berlin kısa dalgası: Şarkılar. 18,10 Peşte: Piyano refakatile Schubert'in şarkılarından. 18,30 Berlin kısa dalgası: Beethovenin piyano sonatları. (20: Şarkılar). 19,35 Ostrava: Şarkı konseri. 20,15 Bükreş: Romen şarkıları (20,35: Saksofon) 20,25 Prag: Şarkılar. 20,35 Bratislâva. Şarkılar. 21 Varşova: Koro havaları. 22,15 Bükreş: Şarkı resitali. 23,30 Prag No 2: Şarkılar.

DANS MUSİKİSİ:

21,05: Bükreş. 22,40 Bükreş: Kabare neşriyatı. 23,20: Ostrava.

YENİ NEŞRİYAT:

YENİ ADAM

İsmail Hakkı Baltacıoğlu tarafından çıkarılmakta olan haftalık Yeni Adam gazetesinin 219 uncu sayısı bugün çıktı. Bu fikir ve sanat gazetesinin bu sayısında İsmail Hakkı Baltacıoğlu, Hüsamettin Bozok, Celâl Nuri İleri, Sami Akyol, Fuat İzer, Fevzi Selen, Giovanni Papini, Sefer Aytekin imzalı muhtelif kıymetli yazılar vardır. Ayrıca iç sosyete, dış sosyete, ve kültür haberleri de bu sayıda yer almaktadır.

İlk Öğretim

Maarif Vekâleti tarafından neşredilmekte olan haftalık (İlk Öğretim) namındaki mecmuanın üçüncü sayısı da çıkmıştır. Bu sayıda: (Halkevlerimiz), (Macaristanda köy terbiyesi), (Yeni Belçika ilkmektep programı), (Amerikada köycülük), (Orta Anadoluda eğitmen), isminde makaleler ve (Dünya petrolü), (Mağara devrinin avcı ressamları) ismini taşıyan tablolar vardır.

Servetifünun - Uyanış

Haftalık Servetifünunun - Uyanışın bu haftaki sayısı İrfan Emin Kösemihaloğlu, Halit Fahri Ozansoy, Halikarnas Balıkçısı, Salâhattin Enis, İbrahim Hoyi, İlhami Bekir, Nusret Safa Coşkun, Gavsi Halit Ozansoy, Blasko İbanez, Yaşar Sihay, Hüsamettin Bozok, Ömer Besim Koşalay, Revnekullah Serverin yazıları, Necmi Rizanın nefis bir karikatürile intişar etti. Bu sayıda Köprülüzade Fuadın ve Şekspirin hayatlarına ait iki enteresan yazı, tablolar, resimli hâdiseler v. s. bulunuyor.

TAN

Gündelik Gazete

TAN'ın hedefi: Haberde, fikirde, herşeyde temiz, dürüst, samimi olmak, kariin gazetesi olmıya çalışmaktır.

ABONE BEDELİ

Türkiye		Ecnebi
1400 Kr.	1 Sene	2800 Kr.
750 »	6 Ay	1500 »
400 »	3 Ay	800 »
150 »	1 Ay	300 »

Milletlerarası posta ittihadına dahil olmıyan memleketler için abone bedeli müddet sırasiyle 30. 16 9. 3,5 liradır. Abone bedeli peşindir: Adres değiştirmek 25 kuruştur. Cevap için mektuplar 10 kuruşluk pul ilâvesi lâzımdır.

GÜNÜN MESELELERİ

Türk Ordusu Kuvvetleniyor

1939 bütçesinde, iki vekâletimize ait rakkamın, geçen seneki bütçelerinden fazlalığı ile göze çarpmamasına imkân yoktur. Bunlardan biri Milli Müdafaa, diğeri Maarif Vekâletidir. Hükûmet Millî Müdafaanın geçen seneki 82,5 milyon liralık masraf yekûnunu 94 milyona, Maarif Vekâletinin 14,5 milyon liralık bütçesini de 16 küsur milyon liraya yükseltmiş bulunuyor.

Bu iki rakkam, ilk bütçesini Büyük Millet Meclisine göndermiş olan Refik Saydam hükûmetinin önümüzdeki mali sene içinde takip edeceği ana siyaseti aşağı yukarı anlatmıya kâfi gelebilir.

Mazisinde şerefli maceralar kaydetmiş olan Türk ordusu ile, kendisine büyük ümitler bağlanmış olan maarif ordusuna ehemmiyet veriliyor. 939 yılında Türk milletinin devlete ödiyeceği paranın büyük bir yekûnu birbirinden güzide bu iki orduya harcanacaktır.

Türkiye, her yeni fırsatta sulhçülüğe olan samimî temayülünü izhar etmiş bulunuyor. Buna rağmen kuvvetli bir sulhün keskin süngüler üzerinde tutunabildiği hakikatini de hiç kulak ardına atmış değildir.

Modern Türk ordusunun teçhizatını daha mükemmel bir hale getirmek emel ve gayesiyle Millî Müdafaanın bütçesine ilâve edilen 11,5 milyon Türk lirası Uzak yakın ihtimallerin ilcasiyle olmasa bile, uzak yakın komşuların yarışında geri kalmamak, belki ileri geçmek içindir.

Bu para ile bu sene içinde piyade, topçu, süvari sınıflarının ve motörlü kıtalarının silâhlarını yenileştirmiye devam edilecek, fennin en son terakkileri Türk ordusuna da tatbik edilecektir. Silâhlarımız, bir program dairesinde asrileriyle değiştirilecektir.

Bu sayede insandan tasarruf edilerek büyük bir atış hacmi istihsal cihetiyle de modern Avrupa ordularına yaklaşmış bulunulacaktır.

Şunu da kaydetmek lâzım ki Türk ordusu bu işte kemmiyete olduğu kadar keyfiyete de ehemmiyet vermektedir. Hem bol, hem de iyi silâh!

940 senesi, Cümhuriyet ordusunu bugünkünden çok daha kuvvetli ve modern bulacaktır.

Bir Vatandaşın Fedakârlığı

İzmir, (TAN) — Salihli eşrafından Süleyman oğlu Zübeyir, Salihlinin en iyi iş gören değirmenlerinden birindeki yarıdan fazla hissesi ile 30 dönümlük meyva bahçesini ve istasyon caddesinde bir kahvehanesini, Altınordu ve Namık Kemal ilkokullarındaki fakir ve yoksul çocukların kitap ve yemek masraflarını karşılamak üzere bu iki mektebe teberrü etmiştir. Bu memleketsever yurddaşın noterde tanzim ettirdiği teberrünamede, bu malların varidatının mektep idaresince fakir, yoksul talebeye tevzii kaydını koydurmuştur. Değirmen, kahvehane, ve bahçenin senelik varidatı bin liradan fazladır.

TARİHTEN YAPRAKLAR

Bir Tek "Erik„ Yüzünden Boynu Vurulan Bostancı

Yazan:
M. Turhan Tan

1683 yılında vukua gelen Viyana dönüşünden sonra Osmanlı İmparatorluğu pek ağır bir imtihan devresine girmiş bulunuyordu. Avusturyalılar, Ruslar, Lehliler, Venedikliler gönül ve fikir birliği yaparak, dört taraftan hücuma kalkan Osmanlıları Avrupadan sürüp çıkarmıya çalışıyorlardı. Evvelâ kadından ve bir de kuru yemişten başka bir şey düşünmiyen bir padişah ile cahil, âciz, ahlâksız vezirler, nizamsız ve âsi bir ordu elinde kalan devletin o dört cepheli ve plânlı hücuma karşı koymasına imkân yoktu. Bekri Mustafaların, Serçeşme Yeğen Osmanların kumanda ettikleri derme çatma askerler, ancak yağma hırsile sınır boylarına gidiyorlar ve düşmanı yenip ganimet alamıyacaklarını anlayınca kendi kumandanlarının karargâhlarını yağma ederek geri dönüyorlardı.

Bundan dolayı düşmanlar ve hele Avusturyalılar boyuna ilerliyorlardı. İmparatorluğun hududunu fersah fersah geriye çektiriyorlardı. Avcı Sultan Mehmet, üç, dört sene bu felâketleri mühimsemez göründü, yedi yüzden fazla halayık arasında yaşamaktan ve sık sık ta ava çıkıp devlet işlerini yüz üstü bırakmaktan geri kalmadı. Halk ta ilk inhizam yıllarında tahammül ve tevekkül gösteriyordu. Saraya ve hükûmet ricaline açıktan tarizler savurmuyordu. Fakat Budinin sukutunu takip eden askerî felâketler ve mülkçe vukua gelmiş ziyanlar nihayet o tahammül ve tevekkül çerçevesini kırdı, halkta umumî bir galeyan başladı. Hemen her ağızdan şu şikâyet cümleleri dökülüyordu:

— Memleket elden gitti. Padişah şikârdan yine feragat etmez! Halktan utanmaz ise Allahtan korkmaz mı o? Niceye dektir bu? Kırk yıldır avlandı. Halka zulumdan gayri nişledi ve bu çekilen, hep şikâr fezahati değil mi?

Bir aralık bu şikâyete sipahiler de iştirak ettikleri, yani halkın diline kılıç yardıma başladığı için Avcı Mehmedin gözleri açıldı, avdan el çekmek temayülü gösterdi. Hattâ sarayındaki yedi yüz halayığın beş yüzünü çıkarmak suretile "gayri memnun„ lara cemile dahi göstermek istedi. Fakat ne bu hareketler, ne de Topkapı sarayındaki bir kaç bin binek atından ancak yüzünü alıkoyup üst tarafını atsız kalmış sipahilere dağıtmak gibi nümayişler para etmedi, saray aleyhindeki cereyan gün geçtikçe büyüdü, genişledi.

O sırada askerî, siyasî, malî ve içtimai felâketlere tabiatin hoyratlığı da katılmaktan geri kalmıyordu. Meselâ 1686 yılında İstanbulu müthiş bir kış kucaklamıştı. Elli gün yollar kapalı kalıp payitaht muhasara altına girmiş gibi sıkıntılı bir duruma düşmüştü. Bitpazarı o kış günlerinde buz kesildiğinden alış veriş durduğu gibi Eyüpten Sütlüceye buz üzerinden yürümek mümkün olmuştu. Ayni yılda kıtlık memleketi kasıp kavuruyordu, buğdayın kilesi - bugünkü rayiçle - iki yüz ve otuz dirhem ekmek on kuruşa satılıyordu. Anadolunun bir çok yerlerinde halk mazı, ayrık kökü, ceviz kabuğu yiyordu, küme, küme ölüyordu. Lâkin devlet ricali yine refah içindeydi. Meselâ kafası kesilerek malı sarava alınmış olan Kara İbrahim adlı bir sadrazamın hazinesinde on binlerce altından ve bir çok mücevherden başka beş yüz okka öt, yüz yirmi okka anber bulunmuştu ki, yalnız bu iki madde büyük bir servet demekti.

Avcı Sultan Mehmet, işte bu vaziyette tahttan indirildi. Yerine kardeşi Süleyman geçirildi. Yeni padişah, tam kırk yıl mahpus yaşamış olduğu için akılca da, vücutca da hasta idi. Devlet işlerini düzeltmek şöyle dursun, kavramaktan bile âcizdi. Her işi sadrazama, harem dairesini de kızlar ağasına bırakmıştı. Zaten kadınlarla alış verişi yok gibiydi. Üç beş gözdesile, beş on hasekisile, başbaşa verip dertleşmekten başka bir işle meşgul olmazdı. Halbuki saray, yeni hünkârın şerefine yine körpe körpe halayıklarla doldurulmuş bulunuyordu. Bunlar ve eskiler, padişahın iltifatına mazhar olmak hulyasile kıvrım kıvrım kıvranıyorlardı. O mesut günün güneşini görmek ihtiyacı içinde yanık yanık çırpınıyorlardı.

İkinci Sultan Süleyman, bu muztarip bekleyişleri sezinseyecek kabiliyette değildi. Aşka muhtaç kızlar ve kadınlar da nihayet onun aczini anladıklarından Topkapı sarayında uzunca bir zaman matemî bir hava dalgalandı. Halayıklar koğuşunda tebessüm görülmez, ve kahkaha işitilmez oldu. Coşkun kanlı, şuh ve kıvrak yürekli, aşk güvercininin o muhite giremiyeceği anlaşılır anlaşılmaz durgunlaşmışlardı.

Harem ağalarından biri bu vaziyeti - tabir caizse - ilmî cepheden incelemiye koyuldu ve kızların elemlerindeki sebebi bütün çıplaklığı ile anladıktan sonra cesur bir teşebbüse girişti. Bu köle - zencilikle Araplık arasında uzak ve yakın bir münasebet bulunmamasına rağmen kendilerini Araplığa mal etmekten geri kalmıyan yüksek seviyeli zenciler gibi - kendini o büyük kavme mensup tanırdı. Bu tevehhümün zoru ile de Arapça dilini - bir kitaptan mâna çıkaracak kadar - öğrenmiş olup serbest bulunduğu saatlerde bol bol tarih okurdu. İşte bu okumalar sırasında ve İbnül'esir, tarihinde Mısır hükümdarlarından Humariveyhin sarayını umumi ve daimi gerdek haline koymuş olan halayıklarla harem ağalarının hikâyesini dahi okumuştu. Köle, o hikâyeden ilham aldı, ilkin harem ağalarını dalâlet yoluna sürükledi, sonra - onların yardımile - halayıklar arasında propagandaya girişti ve nihayet her hadım köle ile bir halayığı izdivaç ettirdi.

Artık halayık koğuşları sessizlikten kurtulmuş, elem mührile kapalı genç ve kızıl dudaklar açılmış, sarayın neşesi feveran derecesini bulmuştu. Muhitin ve işlenmekte olan suçun hissettirdiği zaruretlerle mücrimler yüz göz olmak zorunda kaldıklarından karı koca durumuna giren halayıklarla köleler sabahlara kadar uykusuz kalıyorlar, delice eğleniyorlardı. İkinci Sultan Süleyman bu kepazeliği sezmedi, fakat onun ölümile tahta çıkan kardeşi Ahmet, henüz kafeste iken kulağına çalan dedikodulardan tenevvür ettiği için, halayık koğuşlarını birer iffet yuvası halîne koymak istedi ve nöbetçi olmıyan zenci hadımların harem dairesine girmelerini şiddetle yasak etti.

Şimdi bir kaç yüz halayık dul kalmış oluyordu ve böyle de olmasa nöbete giren kölelerin eşlerile görüşmeleri öbür halayıkları kıskandıracağı için tehlikeli bir cüret olurdu. Bu vaziyette yine mahut okur yazar köle araya girdi. Halayıklara bir takım öğütler verdi ve onları gece yarılarında üçer beşer yataklarından fırlıyarak: "Koca gördük, koca gördük„ diye bağırtmaya başladı. Koca, Osmanlı sarayı ıstılahında "erkek„ demektir.

Odevri bizzat yaşamış olan "Silâhtar tarihi„ muharriri Fındıklılı Mehmet Ağa bu çirkin cümleleri anlattıktan sonra şöyle bir hâdise kaydediyor:

"Bir pazar gecesi yine böyle (koca gördük) diye bağışışmalar oldu. Bir güruh yalın kılıçlı Arap has oda semtine geldiler. Tesadüf bu ya, orada bir adam gördüler. O has oda bostancılarından bir biçareydi, canı erik istediğinden bahçeye çıkmış ve harem duvarından uzak bir küçük erik ağacından meyva koparıyormuş. Harem ağaları nerifi yakaladılar. "işte hareme giren budur. Duvardan inerken tuttuk„ dediler. Herifi döğe döğe, sürükliye, sürükliye kızlar ağasına getirdiler. Ağa, hemen koştu, erik ağacının bulunduğu yere geldi, iyice baktı, insaf sahibi, dindar bir adamdı. Harem duvarı ile ağaç arasında belki on zira mesafe vardı ve duvar ağaçtan on beş zira daha yüksekti. Şu hale göre duvara çıkmak ve inmek imkânı yoktu. Fakat zenci köleler, zavallı bostancıyı duvardan inerken tuttuk, demekte ısrar ettiklerinden kızlar ağası da başından korktu, padişaha kaziyyeyi bildirdi.

Ertesi pazar günü bostancı başı Süleyman Ağa: "Biz bu lekeyi kabul etmeyiz. Cümle neferlerime ben kefilim. Ağaç ile duvar arasını zahmet edip gelin, görün„ diye padişaha yalvara gördüyse de sözünü dinletemedi, erik isteklisi bostancının boynu vuruldu, harem duvarına yakın ağaçların hepsi kesildi ve zenci kölelerin eskiden olduğu gibi her vakit harem dairesine girmelerine de izin verildi...

İkinci Sultan Ahmedin bu müsaadeyi vermekle çok garip bir vaziyete düştüğünü, halayıklarla hadımların ise bütün koğuşları gerdeğe çevirdiklerini söylemiye lüzum görmüyoruz.

Sokaklarda Top

Yazan: Aka Gündüz

Stadyomsuz İstanbulda top oynanan yerler malûmdur: Çayırlarda, bostan yerlerinde, boş arsalarda, çöplüklerde ve saire.

Bunlara kimsenin bir şey dediği yok: Çocuktur, oynayacak, gençtir, ekzersiz yapacak. Yahut sakallı bebektir, işsizliğini güçsüzlüğünü avutacak.

Yer yer satdyomlarımız, mahalle mahalle çocuk bahçelerimiz kuruluncaya kadar çocuklarımızı ve gençlerimizi mikrobistanlardan çekip kurtarmanın güçlüğünü takdir ederiz.

Bu topçular bari başkalarına muzır olmasalar. Hiç olmazsa bunun önüne geçilemez mi?

Topçuluk öyle ilerledi ki tramvay caddelerinden tutunuz en sapa sokaklara, çıkmazlara varıncayadek salgın halini aldı.

Aşağı yukarı, İstanbul Madridin bir komik örneğine döndü. Orada infilâkla binalar yıkılıyor, burada şangırtı ile camlar iniyor. Orada yaralılar inliyor, burada hastalar nâra, yaygara, küfür patırdı dinliyor.

Arada bir nokta farksızdır: Orada da ceza yok, burada da.

Şikâyet edenler gördüm ki aldıkları cevaplar da haylice komikti. Birisine "çocuk bunlar, ne yapalım? Ceza kitabında yeri yok„ dediler. Bir başkasına "hastanız o kadar rahatsız oluyorsa, aşağı katlarda oturmayınız, apartımanın en üst katını kiralayınız„ aklını öğrettiler.

Afacan topçulara karşı şahsî teşebbüse girişmek pek zordur, zor değil, tehlikelidir! Bir iki tecrübeye kalkanların başlarına ve sırtlarına neler geldiğini gören - ler bu tehlikeyi tasdik ederler.

Ceza kitabında yeri gerçekten var mı, yok mu bilmiyorum. Bildiğim şudur ki çocuğun her şeyden müstesna ve muaf olduğuna dair herkeste katî bir kanaat peyda olmuştur. Bundan da şu mahsuller alınmaktadır: Kırmak, dökmek, haykırmak, küfür etmek, yaralamak, paralamak, ve nihayet - sık sık görüldüğü üzere - cinayet!

Bu mahsullerin âli ve tâli iktısadiyatımız üzerindeki kıymetlerinin ne idüğünü bilmek faydalı olsa gerek!

Cemiyette çocuk, hiç bir zaman gayri mesul mevkide değildir. Anası babası, velisi bakıcısı olan çocuk bilvasıta mesuldür. Cam kıran, kafa patlatan bir çocuğun verdiği zararı bunlardan biri öderse iş hemen değişir.

Bugün tramvaylardan atlayan, çivi dışı geçen kimse kalmadı gibi bir şey. Büyükse kendisinden, küçükse velisinden ceza alınıyor.

Bu işi basit görmiyelim, cemiyetin nizam ve terbiye işidir. Kimsesiz, kaldırım çocuğu ne kadar hırpani ve geri olursa olsun onda bir polis korkusu vardır. Ondan tehlike gelmez. Tehlike, terbiyesi ve hareketi ebeveyni tarafından kontrolsüz kalmış aile çocuğundan gelir. Cezada otomatik bir mantıkla ailesine terettüp etmelidir.

Epeyce var, bir gün Kalyoncukulluğunda bir ziyarete gidiyordum, karakolun yanındaki caddeden geçemedim, başkaları da geçemediler. Bu caddeyi Meksikonun profesyonel ihtilâlcileri görselerdi hayretten ve hasetten parmaklarını ısırırlardı!

Tertip ve tedbir için komisyona lüzum yok. Kısa bir karar yeter: Sokaklarda her türlü afacanlık yasaktır. Yapanların ailelerinden tramvay, çivi cezası gibi ceza alınır.

Cemiyetin nizamına ve terbiyesine sokaktaki afacanlıktan başlamak, kökten başlamak olur. Bekleyelim.

GÖRÜŞLER

Dalgalar Şahittir

Yazan: Sabiha Zekeriya Sertel

Vapur iskeleden hareket etti. Gecenin karanlığı içinde, birbirlerinin boynunu ısırıp yayılan dalgaların arasında yol alıyoruz. Rüzgâr cenuptan esiyor. Göz alabildiğine denizin ötesine bakıyorum. Deniz görmüş, gemi parmaklıklarını koparan fırtınanın şâheserini seyretmiş yolcular için, bu minimini dalgacıklar, deniz köpüğü gibi bir şey...

Vapur, bir dalganın sırtından, uçurum aşağı yuvarlanan bir top gibi kayıyor, camlarını kıracak gibi üzerine gelen bir dalganın sırtına biniyor. Sağdan gelen dalga, vapuru içindeki eşyasile beraber savura savura itiyor, vapur beline tekme yemiş gibi sola yatıyor, buram buram terler dökerek nefesini almadan, soldan gelen dalganın tokatile başı sersem sağa yatıyor.

Yolcuların yüzünden kan çekilmiş, Bahrimuhit ortasında rastlanan bir fırtınanın verdiği heyecanla önlerindeki masalara tutunuyorlar, bir dalganın sırtından, öteki dalganın sırtına geçişi, Beşikte sallanan bir çocuğun sersem olmuş şuurile bekliyorlar.

Düşmanını zayıf bulan düşman, nasıl her cepheden saldırırsa, dalgalar bu narin yapılı, cici bici giyinmiş kuşanmış vapuru, bu defa altından döğmeğe başladılar. Sanki bir deniz altı ejderi, gazaba gelmiş, deniz ilâhı başını deniz yosunlarının altından çıkarıyor, olanca hızile vapurun teknesine çarpıyordu. Neredeyse, geminin döşemesi yarılacak, sular ambardan filân değil, kadife koltuklu salonun tahtaları arasından yüzümüze fışkıracaktı. Dalgalara o kadar yakın o kadar yakındık ki, ayağımızı bastığımız döşemeye çarpıp süzülüşlerini, ayağımızı üzerine basmış gibi hissediyorduk. Nefes almak için midesini uğuşturanlar, bu tehlikeli seyahatten canlarını bir an evvel kurtarmak endişesine kapılanlar, süzgün, mahmur gözlerle birbirlerine bakıyorlardı.

Bu tehlikeli seyahat, Bahrimuhitte bir Transatlantikte veya alelâde bir vapurda geçmiş değildir. Bu talihsizlik, İstanbuldan Kadıköyüne Suvat vapurile geçmek felâketine uğrayan yolcuların başına gelmiştir. Deniz, İstanbul için normal sayılacak bir denizdi. Her hangi bir vapurun, hattâ meşhur Neveserin bile vakar ve cesaretle karşılıyacağı bir lodostu.

Bu yeni gelen vapurların cici biciliğini pek beğenmiştik. Fakat sonradan bu vapurların çürük olduklarını iddia ettiler. Mütehassıslar geldiler, muayene ettiler, raporlar yazıyorlar... Bence bunların hiçbirine lüzum yok. Bu gemilerin çürük, dayanıksız olduğuna dalgalar şahittir. O miniminicik dalgalar, bu gelin gibi süslü vapurla alay ettikleri kadar, belki bu denizde hiçbir mavna ile bu biçim alay etmemişler, bu kadar sinsi kahkahalarla gülmemişlerdir.

★

R. Öz imzalı okuyucuya:
Mektubunuzu Kariler Sütununda neşredeceğiz.

Ankara Mektubu:

Ev Sanatlarını Köye Sokmak İçin Hükûmet Tedbirler Alacak

İlk İş Olarak Tezgâh Dokumacılığı Kurulacak, Köylüye Kredi Açılacak

İktısat Vekili Hüsnü Çakır

Ankara, 8 (Tan Muhabirinden) — Köylüyü kalkındırmak, çalışma kabiliyetini kıymetlendirmek, millî, istihsal ve istihlâk imkânlarını yükseltmek için hükûmetçe mühim tedbirler düşünülmektedir. Köylümüzün eskidenberi bellediği ve ekmeğini bağladığı meslekler ziraat ve hayvan yetiştirmedir. Fakat, bunların yetişmediği bugün katiyetle anlaşılmış, köylüye yardımcı ikinci bir istihsal vasıtası temin etmek imkânları üzerinde durulmuştur. Bu da, onun bünyesine en uygun olan ev sanatları sahasıdır. Ev sanatı, sanayi çalışmasının en eski ve bizdeki halile en iptidaî şeklidir. İptidaî maddeleri bu şekilde, basit usullerle mamul haline getirmek mümkün olduğu ve işletme vasıtaları ucuz temin edilebildiği için köylümüz için en elverişli şeklin bu olduğu muhakkaktır.

Memleketimizin muayyen bazı mıntakalarını istisna edecek olursak köylerimizde hakikî manada bir ev sanatının mevcut bulunmadığı malûmdur. Hükûmetin en uzak köylere kadar götürmek istediği ev sanatları, küçük, büyük, erkek, kadın bütün ev halkını boş zamanlarında ve kendi çalışma kabiliyetlerine uygun şekilde işgal edebilecek işler olacaktır.

Bu suretle iki iş birden görülecektir: Birincisi köylü kendi ihtiyaçlarından daha çoğunu evinde ve kendi tezgâhında temin edecek, şehir pazarına daha az muhtaç olacaktır. İkincisi: yaptığı işin kendi ihtiyacından fazlasını satmak imkânına kavuşabilecektir.

Köye sokulacak ev sanatlarının tayininde gözönünde tutulacak belli başlı noktalar, sanatın öğrenilmesi kolay olanlardan seçilmesi, bütün ev halkını işgal edebilmesi, köy havasında en lüzumlu bulunan maddeleri imal edebilecek sanatlar olması, köyde yetiştirilen ham maddeleri işliyebilmesi, mütevazi sermaye ile kurulabilmesidir.

Tezgâh dokumacılığı

İktısat Vekâleti, bir müddettenberi en evvel köylüye öğretilmesi faydalı olan ev sanatını tesbit için tetkikler yaptırıyordu. Varılan netice, yukarda yazdığımız şartları haiz olmak üzere köylümüz için en münasip sanatın tezgâh dokumacılığı olduğudur.

Bu hususta, İktısat Vekâletinin tetkiklerini bu sene içinde realize edeceği anlaşılmaktadır. Bu fikrin tatbik şeklini kolaylaştırmak için bir kanun hazırlanacağından köylünün ucuz ve kolay tezgâh tedarikini temin eden hükûmetçe kredi açılması tasavvurlarından bahsedilmektedir.

Diğer ev sanatlarının da köye mal edilmesi için alınacak tedbirler, bu ilkini takip edecektir.

Burdurda Köylüler İçin Açılan Kurslara Rağbet Çok Oldu

Halkevi salonunda Aşındurak kursu gören köylüler..

Burdur (TAN) — Vilâyetimizin 205 köyü her cins hayvanlarının ıslahı maksadiyle 14 bölgede aşındurak istasyonları inşasına başlanmak üzeredir. Bu kurulacak her istasyonun yakınında bulunan 62 münever köylü mümessiller Burdura gelmişlerdir. Evimizde bir hafta devam eden bu kurslara baytar direktörü tarafından amelî ve nazarî dersler gösterilmiştir. Bundan başka ziraat ve sıhhat direktörleri tarafından da zirai ve sıhhî bir çok bilgiler ve öğütler anlatılmıştır. Kurs sonunda Halkevi tarafından köylülere verilen 100 kişilik bir öğle ziyafetinde Vali Savaş bu kalkınmada köylünün bütün köylü kardeşlere örnek olmaları üzerinde uzun bir konferans vermiş, kurs dağıtılmıştır.

Halkevleri yıldönümü Burdurda fevkalâde bir şekilde kutlulanmıştır. Saat 15 de Halkevine toplanan kalabalık bir kütle, Başvekilimizin söylevinden sonra İstiklâl marşı, gençlik andı ve Halkevi Başkanının söylevini dinlemiştir.

İki gece mütemadiyen bütün salonu dolduran halka, Halkevi arkolu tarafından Şark ve Garp müzik parçaları çalınmış ve gösterit üyeleri tarafından üç perdelik (Ana) piyesi ve bir perdelik (Sinir hekimi) adındaki komedi gösterilmiştir.

Devletliağaç Köyünde

Kırklareli — Kofçaız nahiyesinin Devletliağaç köyü halkı, köylerinde bir mektep yapılması için 1200 lira teberrüüne karar vermişlerdir.

SPOR!

Millî Küme Maçları 19 Martta Başlıyacak

Mevsuk bir membadan öğrendiğimize göre milli küme maçları bu ayın on dokuzunda başlıyacaktır.

Eski şeklile yapılacağına göre ilk hafta karşılaşmalarının mahallî müsabakalar olması lâzım gelmektedir. Millî küme talimatnamesi bu günlerde tebliğ edilecek, az bir zaman kaldığına göre fikstür de aglebi ihtimal bu hafta içinde tanzim edilecektir.

Güneş Klübü Feshediliyor

Güneş klübünün bundan evvel bazı spor şubelerinin lâğvına karar verdiği malûmdur. Yarın fevkalâde bir kongre aktedecek olan Güneşlilerin bütün spor şubelerile beraber içtimaî kısmının da feshine karar verecekleri söylenmektedir.

Gayrifedereler Arasında

Gayri federeler arasında Taksim ligi müsabakalarına bu hafta da devam edilecektir. İlk müsabaka Taksim Yeniyıldız — Bozkurt arasında olacak. İkinci maçı Şişli — Arnavutköy yapacaktır.

Bölge Başkanlığının Daveti

Beden Terbiyesi İstanbul Bölgesi Başkanlığından:

1 — Millî küme ve stad işlerini görüşmek üzere Galatasaray, Beşiktaş, Fenerbahçe ve Vefa klüplerinin salâhiyetli bir murahhaslarını 10.3.939 tarihine müsadif cuma günü akşamı saat 17.30 da bölge merkezine göndermeleri lüzumu tebliğ olunur.

2 — Yeni tertip olunacak bir müsabaka hakkında görüşmek üzere Hilâl, Süleymaniye, Topkapı, Beykoz, Kasımpaşa, İstanbulspor , Beyoğluspor, Şişli, Kurtuluş, Arnavutköy, Galataspor ve Taksim Yeni, Yıldız Kurtuluş klüplerinin tam salâhiyetli birer murahhaslarını 13.3.939 pazartesi günü akşamı tam saat 17,30 da bölge merkezine göndermeleri lüzumu tebliğ olunur.

Sipahiocağında Atlı Müsabakalar Tertip Edildi

Geçen sene Avrupa müsabakalarına giden binicilerimiz buradan yola çıkmadan evvel Harbiyede Sipahiocağı alanında tertip edilen müsabakalarda büyük muvaffakıyetler göstermişler ve Avrupada da bu muvaffakıyetle müsabakalara devam ederek bir çok birincilik ve diğer dereceler kazandıktan sonra Avrupa atlı müsabakalarının en güçü sayılan Mussolini altın kupasını kazanmak suretile çok büyük bir muvaffakıyet kazanmışlardır.

Bu sene yine ayni müsabakalara gidecek olan zabitlerimiz için yine Sipahiocağı alanında 19 mart 939 pazar günü saat 14 de atlı müsabakalar tertip edilmiştir.

Ayni gün ayrıca sivil biniciler için de bir müsabaka yapılacaktır. Bu müsabakaların büyük bir alâka ile takip edileceği tahmin edildiği için, yeni tribünlerin inşasına başlanmıştır.

İnsana Âşık Balıklar

Urfa (TAN) — Burada iki büyük havuzda "İnsanlara âşık" denilebilecek milyonlarca balık vardır. Urfada teessüs etmiş bir ananeye tevfikan tutulmıyan ve yenilmiyen bu balıklar, Ayni Zeliha ve İbrahim Halilürrahman gölü adlarını taşıyan iki büyük havuzda yaşamaktadırlar. Bunlara atılmak üzere havuz kenarlarında kaynatılmış mısır satan esnaf geçimini balıklara medyun olduğu gibi, Urfaya gelen yabancıların ilk işi de bu cesim havuzları ve balıkları ziyaret etmek olmaktadır. Bir insanın yaklaştığını hisseden on binlerce balığın havuz kıyılarına hücum etmesi, pişmiş mısır atılan havuz sahasının fıkır fıkır kaynıyan balıklarla örtülerek suyun hiç görünmez olması, insana cidden zevk veren bir temaşa olmaktadır.

GAZETELERLE ŞAKALAR

Siyasî Makale (!)

Yazan: NACİ SADULLAH

Aşağıdaki satırları, "Son Posta,, gazetesinde, matbuatın "1,, numaralı siyasî muharriri Selim Ragıp Emeçin yazdığı siyasî (!) makale (!) den alıyorum:

"— Negrin, Frankodan SIKIYI görür görmez, tayyareye ATLAYIP, SOLUĞU ta İsviçrede aldı. Eğer geri kalan hükûmetçiler de Frankodan yumuşak muamele vaadi alamazlarsa, onlar da Negrin ve arkadaşları gibi FİRARA KADEM basacak: Lâkin, SU TESTİSİ SU YOLUNDA KIRILIR!,,

Ben, bu satırlardaki görüş hatasını tashihe lüzum görmüyorum.

Çünkü millet mekteplerinde öğrendiği Türkçe ile gazeteleri söken bir berber çırağı bile, bu kabil görüşlerin hangi kuruyası siyaset tarlasında bittiğini sezmekte zorluk çekmez.

Fakat siz, "siyasî makale,, serlevhası altında intişar eden bir yazıda: "Soluğualmak", "firara kadem basmak" gibi argo tâbirlerinin "su testisi su yolunda kırılır" kabilinden koca karı vecizelerinin yer buluşuna ne dersiniz?

Bu gidişle, yakında siyasî makaleler şu üslûbla yazılacak:

"Ölüsü kandilli Negrin kız gibi papelleri doğrultup cızlamı çekince, Mihaya açık gözü anafora kondu. Ne yaparsın? Tekkeyi bekleyen parsayı toplar: Mihaya moruğu da sütü bozuk çıkarsa, İspanyanın imanı belendi demektir. Lâkin, bizim kocakarının doğru bir lâfı vardır: O, çıkmadık canda ümit vardır.,, der dururdu. Şu Moskoflar elaltından mangizi uçlanırlarsa, İspanya tam mortoyu çekecekken, kefeni yırtabilir. Amma velâkin, şayet Franko İtalyanları İspanyadan tüydürürse, Mussolininin hali dumandır.

Siyaset dalaverelerine pek akıl ermez ama, işler bu biçimde aynasız giderse, Mussolininin afisi, iki paralık olur.

Muhabbet tam tavını bulmuşken, Dral dedenin düdüğü gibi ayazda kal mamak için, o da elinden geleni ardına koymayacaktır: Haydi hayırlısı!,,

★

Hırsızlık ansiklopedileri, yankesici hatıraları, hapishane tefrikaları, kaçakçılık maceraları neşreden bu refikimizin, siyasî makalelerini de bu üslûba sokmağa başladığına bakılırsa, sabıkalı güruhunun sempatisini almağa çalışıyor. Fakat onları kari edinmek, umulduğu kadar kârlı bir iş değildir: Zira onlar, - farzı muhal olarak - kendi lisanlariyle konuşmağa çalışan bu gazeteden hoşlanırlarsa, refikimizin vay halinedir: Çünkü, sabıkalılar, enayi gibi müvezzilere çeyrekleri verecekleri - ne, her gün el birliğiyle refikimizin nüshalarını yağma ederler!

★

Ciddiyet !

Dün çıkan "ciddî" gazete, sayfalarından bir tanesinin yarısını, Refik Halidin basılmakta olan eserlerini ilân eden kocaman kelimelerle doldurmuştu

Daha bir kaç gün evvel, Refik Halidi vatana hıyanetle itham eden "Cümhuriyet,, gazetesinin, üç beş kuruş mukabilinde, bu eserlerin çığırtkanlığını kabul edişine ne buyurulur?

Bence, işin en komik tarafı, bu gazetenin bütün bu çamları o malûm ciddiyetini zerre kadar bozmadan devirişidir.

Yine bana sorarsanız, "ciddî,, gazete, meşhur komik "Şarlo,, dan ders almış olacak:

Çünkü o üstat sanatkâr da, seyircilerini katıla katıla güldürebilmenin hakikî sırrını, bütün tuhaflıklıkları, hafiflikleri, komiklikleri, yaparken, ağır başlı bir insan ciddiyeti takınmakta bulmuştu.

Nitekim, Maks Linder de, Buster Keton da, hattâ koca göbekli Lorel ile eşi de öyle değil miydiler?

Bu gazetenin muvaffakıyet (!) sırrı da, ayni ciddiyeti takınabilmesindedir: Bakın bütün o çamları devirirken hiç sırıtıyor, istifini bozuyor mu?

EKONOMİ

İngiltere Ile Takas Muamelesi İçin Vekâletten Emir Geldi

Türkiye — İngiltere arasında yapılmış olan ticaret ve kliring anlaşmasına bağlı dört numaralı takas listesine dahil olan maddeler arasına Vekiller Heyeti kararıyle tiftik te ithal edilmiştir. Dün bu karar İktısat Vekâletinden geç vakit Türkofise bildirilmiştir. İngiltere ile yeni takas muameleleri başlıyacağı piyasada derhal duyulmuş ve alâkadarlar bu kararı memnuniyetle karşılamışlardır. Hususî takasa tâbi tutulan tiftiklerimizin bu suretle Almanya, Rusya gibi yalnız iki piyasaya tâbi kalmaktan kurtarılmış olması iki milyon kiloya baliğ olan satılmamış tiftiklerimizin kolaylıkla elden çıkarılmasına yardım edecektir.

İki haftadanberi İngiltere için toplanan tiftiklerin bugünden itibaren ihraç muamelelerine başlanabilecektir. Cümhuriyet Merkez Bankasına da hususî takas için dün emir gelmiştir. Hususî takasın kabul edilmesi satış muamelelerinin inkişafında tesirsiz kalmıyacak takas primleri üzerinde de iyi tesir gösterecektir. Öğrendiğimize göre tiftik tüccarları bu son karar üzerine bu sene Anadoludan tiftik mübayaasına daha fazla ehemmiyet verecekleri gibi şimdiden de alâkadarlara müracaatla bağlanmak için muhaberata girişmişlerdir.

SATIŞLAR :

Dünkü Zahire Satışları

Dün piyasamıza 209 ton buğday gelmiş, yumuşaklar 5,30 — 5,35, sertler 5 —— 5,10, kızılcalar 5,20 kuruştan satılmıştır. Çuvalla yemlik arpalar 4,18 — 4,19, beyaz mısırlar 4,02,5, sarı mısırlar 4,30, kuş yemi 5,25, keten tohumu 12,10, susam 19,05 kuruştan satılmıştır. Birinci yemeklik zeytinyağ 47,50 kuruştan sansar derisi çifti 26 — 55 lira, zerdova 50 liradan verilmiştir.

Çorapçılar Toplanıyor

Sanayi Birliği İdare heyeti dün toplanmıştır. Öğrendiğimize göre idare heyeti Pazartesi günü bütün çorap fabrikatörlerini içtimaa davet edecektir. Fabrikatörlerin çorap standard nizamnamesine göre imalât yapıp yapmadıkları da bu hafta içinde birlik tarafından tetkik edilecektir. Dericiler de bir toplantı yapmışlar ve İktısat Vekâletine arzedilmek üzere bir rapor hazırlamıya karar vermişlerdir.

Çorap Mütehassısı Geliyor

Sanayi Birliği tarafından getirtilmesine karar verilmiş olan kadın çorabı mütehassısının celbinden vaz geçilmişti. İktısat Vekâleti bu işi resmî vaziyette kontrol ettirmeyi münasip gördüğünden Almanyadan bir mütehassıs celbedilecektir. Çorap standard nizamnamesinin bazı maddelerinin tâdili icap ettiğinden mütehassıs geldikten sonra bu tâdilâta lüzum görülürsa yapılacaktır. Bazı çorapların nizamname hükümlerinin tatbikine kâfi şartları ihtiva etmemekte olduğu söyleniyor.

Besni Kasabasının Yeri Değişiyor

Besni (TAN) — Havadan mahrum pis bir dere içerisine yapılmış olan Besninin on bine yakın nüfusunu temiz ve güzel havaya kavuşturmak için kasabanın şimdiki yerinden 2,5 kilometre şimaldeki Çat mevkiinde yeniden inşasını kararlaştırmış olan Cümhuriyet hükümeti, oraya nakledilecek müstakbel Besninin plânını yaptırmıştır. Yeni Besnide 20000 liraya yaptırılmakta olan belediye binası bitmek üzeredir. Doksan bin liraya çıkacak olan hükûmet konağı, altmış bin liraya yapılacak olan ilk mektep binasının inşasına da başlanılmış bulunuluyor. Bu 2 bina, haziranda bitmiş olacaktır.

Halk ta, Besninin yeniden kurulmakta olduğu sahada yerler almıştır. Ve dükkân, ev inşası için ilkbaharı beklemektedir.

Beş, altı ay evvel gelen kazamız kaymakamı İbrahim Tevfik Kutlar, Sefraz ve Burun çayırı köylerinde birer mektep yaptırtmağa başlamıştır. Bunlarla birlikte ilçemizde ilkmektep adedi yirmi ikiyi bulmuş olacaktır.

Şarlo bile, "Altına Hücum,, da ciddiyetini bu derece muhafaza edememişti: Doğrusu hakikaten ciddî gazete! Hem de Şarloya parmak ısırtacak kadar!

IHRACAT :

Bir Haftalık İhracat Yekûnu

Martın ilk haftası içinde İstanbul gümrüklerinden ihraç olunan mallarımızın kıymeti 146,200 liradır. Bunların mühim bir kısmı Almanya, Estonya, Danimarka, Yunanistan, İngiltere, İtalya ve Romanya ya gönderilmiştir. Gönderilen mallar başta tütün olarak fındık, yumurta, ceviz, kestane, ceviz kütüğü, kuru meyva, koyun derisi, tuzlu zeytin, taze balık, kitre, kuşyemi, kepek ve kuru fasulyedir.

Yapaklarımız İçin Yeni Talepler

Trakya ve Bandırma gibi kıvırcık yapak cinsi üzerinde hararetli muameleler başlamıştır. Bu cins yapaklar ihracat için istenilmektedir. Dün kıvırcık cinsinden ve kilosu 64 — 65 kuruştan 250 balya satılmıştır. Talepler artmaktadır. Hükûmetle taahhüde girişen yerli fabrikalarımız kilosu 63 — 65 kuruştan renkli yapak mübayaasına devam ediyorlar.

Anadolu yapakları için de kilosu 53 — 55 kuruştan büyük bir parti için yeni pazarlıklar yapılmaktadır.

Letonya Seyyar Sergi Açacak

Letonya General Konsolosu B. Aleksandr Kacens dün Türkofise giderek müdür Cemal Ziya ile görüşmüştür.

Öğrendiğimize göre; Letonya hükûmeti bütün Balkanlarda bir seyyar sergi tesis etmek fikrindedir. Bu sergiler Letonya mallarını tanıtmak ve ticaret münasebetlerini arttırmak içindir. İstanbulda da böyle bir sergi kurulması için ofiste görüşülmüş ve hükûmetimizin kolaylık göstermesi istenilmiştir. Letonya ile ticaretimiz inkişaf ettiğinden böyle bir serginin faydalı olacağı tahmin edilmektedir. Esasen Letonya bu sene yurdumuzdan portakal almıştır. Diğer maddelerden de almaktadır.

Mazı İhracı Artıyor

Dabakhanelerde kullanılan mazıların son günlerde ihracatı artmıştır. Bu yüzden fiyatlarda fark görülmektedir. Beyaz mazıların kilosu 18 — 19, çivitlerin 24 — 25 kuruşa çıkmıştır. Almanya ile Fransaya ihracat yapılmaktadır. İthalâtçıların fazla talebi üzerine Fransız takas primi de 78 kuruştan 85 kuruşa yükselmiştir. Takas taleplerinin artması Fransaya muhtelif maddelerimizden gönderilmesine yol açacağı tahmin edilmektedir.

Balıkesirde Herkes Karga Vuracak

Balıkesir — Vilâyetimiz ve şehrimiz içinde yol parası veren her vatandaş, yirmi beş şubattan itibaren bir buçuk ay zarfında bir karga öldürüp başını makbuz mukabilinde ziraat müdürlüğüne teslim etmekle mükellef tutulmuştur. Bunu yapmıyanlar, üç liradan on liraya kadar ceza vereceklerdir.

Bu genç fahişe ve yanından hiç ayrılmıyan para çantası taşıyıcısı küçük memurların uğradıkları bir çayhaneye gidiyorlar.

Şanghayın büyük caddelerinden biri olan (Nankin) sokağında «Vesikalılar» ayak kaldırımına sıralanarak müşteri bekliyorlar..

ŞANGHAY

Bin - Japon harbi on sekiz aydanberi devam ediyor, harp mıntakası ölçüye gelmez surette genişlediği için, Japonlar git gide artan ve arttıkça güçleşen bir askerî ve malî efor yapmak mecburiyetinde kalmışlardır.

Japon millî varlığını sinsi sinsi kemirerek delik deşik eden bu uzun harbin objektif ve samimî bir bilânçosunu yapan Japon endüstriyelleri ve bankerleri, epeyce denberi tehlikeye işaret ederek feryadı basmışlardır. Fakat onlara kulak asan olmuş mudur? Pek mümkündür ki olmuştur. Çünkü ordu zaptedilen arazide yerleşmek üzere bir istirahat devresine girerken, Japon diplomasisi, bütün bataryalarile garp devletlerine karşı ateş açmıştır. Telgrafların örtülü tâbirlerince, bu saldırış Şanghaydaki beynelmilel imtiyazlara, ve Çin limanlarında demirli duran harp gemilerine karşı [sessiz bir ilânıharp] tir.

Japonların istihdaf ettikleri gayenin keşfi keramete mühtaç değildir. Çinin bütününden, veyahut hiç olmazsa Japon ordusunun tahtı işgalindeki kısmından ecnebi nüfuz ve müdahalesinin, bütününü kesmektir. Eğer bu manevralarında muvaffak olurlarsa, Çinde ecnebi prestijine nihayet verildi, demektir.

Mançuryada ticarete açık kapı, ve herkese müsavi hak prensipleri geçmiş zamana ait bir masal hükmüne girmiştir. Ordu ilerledikçe ordunun arkasından gelen sivil memur ve müşavir kalabalığı, bu işin Mançuryada çıraklığını etmiş tecrübedide adamlardan müteşekkildir. Şanghaydaki imtiyazların, bu anda, yeni yeni tâbirlerle tarifine başlanılmıştır.

Bu Çinli muhacir ana, kaçarken bir battaniye ve bir hasır getirebilmiş, çocuğunu emzirirken uyuya kalmıştır. Uykusunda bile yavrusunu korumağa çalışıyor...

Fukara muhacirler, ecnebi harp gemilerine bağlanan bu koca tahta leğenlerin içinde, ateş hattından 500 metre ötede bile kendilerini emniyette bilirler..

Herşeye rağmen başlıca ilâç ve herşeyi unutturacak vasıta kamış çubukla içilen afyondur..

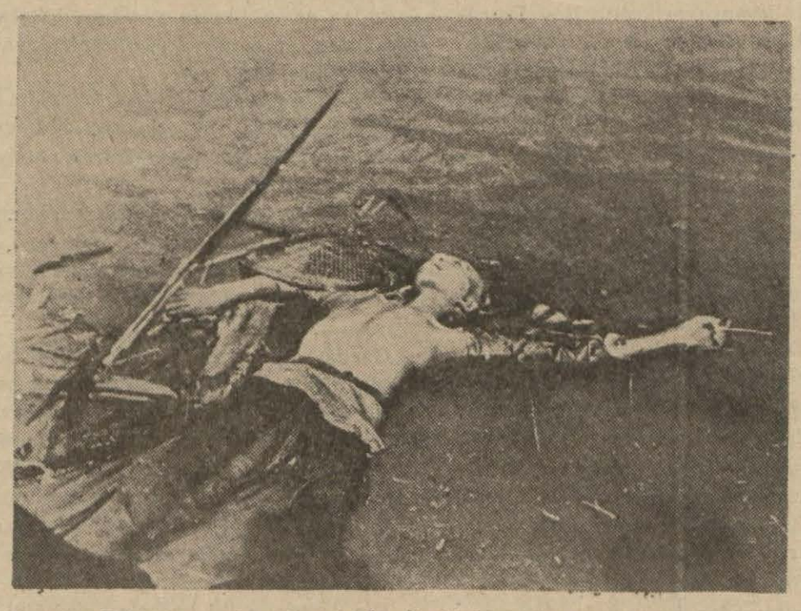

Huang - Pu'nun çamurlu sularında hergün binlerce Çinli ve Japon kadavraları lvesi olarak resmen «harp» başlamamıştırsürüklenir, durur. Fakat, bir diplomasi ci

Şanghay imtiyazları mı? Evvelce içine ayak basılmaz bataklıklardan ibaret olan o Şanghayda, yerlerin diplerine saplandırılan demir direkler üzerinde Amerikanvâri kat kat binalar yükselmektedir. Orası Uzak şarkın modern bir ticaret, ve sanayi merkezi olmuştur. Fabrikalar yine temelleri üzerine duruyorlar. Fakat dışardaki Japonlar elektrik cereyanını kestikleri için, ustalar ve işçiler makinelerinin başlarında âtıl kalmışlardır.

Japonlar Nankin ve Pekinde muvakkat hükûmetler teşkil etmişlerdir. Şimdiden bile müstakbel Çin cümhuriyetini temsil edecek olan insanları Şanghayda toplamaktadırlar. Fakat Çinin millî ve hafi organizasyonları işi nereye varacağını pekâlâ kestirerek Japon muhibbi Çinliyi teşhis eder etmez, ellerinden diri olarak kaçmaması için emniyet tertibatı almış bulunuyorlar.

Doların, sergüzeştin ve zevki safanın şarktaki merkezi olan bu şehirde Çin için ve Ça-Kay-Şek için çalışan terörist teşkilâtlar, gangsterlerin yerini almışlardır. Japonlar tarafından işgal edilen Çinin her tarafında çete muharebesi bir sene evvelki şiddetile devam ediyor.

Hareket mihverleri olarak demiryollarından istifade eden Japon kuvvetlerinin işi şimdiye kadar kolaydı. Japonların önünde şimdi sarp ve dağlık arazi vardır. Buradaki eyaletlerin her birisi ise Fransa kadar vâsidir.

Bunca felâket, zahmet ve sefalete rağmen Çin nikbinliğini kaybetmemiştir. İstilâcılara karşı harikulâde bir dayanıklılık mukabele etmektedir. Ve saatini, fırsatını bekleyip kollamaktadır.

Peyami Safayı Uç, Beş Gün Okuyarak..

Yazan:

Nizamettin Nazif

Bugünlerde hangi İstanbul gazetesine göz gezdirmek istesem hezel ve hücum sütunlarında Peyami Safanın bombardıman edildiğini görüyorum. Dostum, ister Peyami Safa sıfatile boy göstermiş olsun, ister Server Bedi tevazuuna insin sitem ve tarizden kurtulamıyor. Bu sitem ve tarizler bazan öyle bir ifade alıyor ki, bir eski arkadaşın buna muhatap edilmesinden ıztırap duymamak mümkün olmuyor. Zira bu sitem ve tarizler şakadan ziyade bir düşman kalesine açılmış endirekt ateşi andırıyor.

Dün yine bilmem nasıl bir vesile ile kendisine hücum edildiğini görünce düşündüm:

— Acaba.. Neler yazıyor Peyami Safa?

Bu tehzillere ve hücumlara hükmeden mantığı benimsemek icap ederse Peyaminin günde bin çam devirdiğini kabul etmek lâzım.

Ve, dostum hakkında bitaraf bir hükme ulaşmak için:

— Hele şu Cumhuriyet kolleksiyonuna bir bakalım.

Dedim, getirttim kolleksiyonu, en taze fıkrasından okumıya başladım:

"Dante önündeki heyecansızlığımız,, başlığını taşıyan bu fıkra, içimizden hiç birinin akıl, mantık ve insaftan tecerrüt etmeden itiraza kalkışamıyacağı, hattâ aynen imzalamakta tereddüde düşemiyeceği derecede düzgün bir fikri işliyordu. İlâhî komedinin yarı ilâhlaşmış mübdii Dante Alghieri'yi hangimiz beğenmeyiz? Hangimiz şaheserinin türkçeye tercüme edilmiş olmasını ehemmiyetsiz bir edebi hâdise saymak hatasına düşeriz?

Hiç birimiz.

Eh.. Öyle ise neden en basit eserler üzerinde bile günlerce esen medih ve tenkit fırtınalarımızdan, Hamdi Varoğlunun hiç olmazsa bir sabır v tahammül rökoru kuran büyük tercümesi mahrum kalmıştır? "Danteyi bir tercüme mevzuu halinde,, olsun "alâkamıza lâyık bulmayışımız,, ı doğru görmiyen Peyami Safaya iştirak etmemek elimden gelmedi.

Sayfaları çevirdim. Gözlerim bir ikinci fıkrasına takıldı:

"Köle ve kahraman sulhü,,

Muharrir, bir dostundan işitmiş ki, Beyoğlu sinemalarından birinde "seyircilere şiddetli bir harp ve kahramanlık nefreti aşılayan,, bir film gösterilmektedir. Öyle ki "bu filmin tesiri en mukaddes millî müdafaa için bile mücadelenin abes olduğunu telkin edecek mahiyette,, imiş.

Kendisi gidip görmemiş. O film hakikaten böyle bir tesir yapabilir mi, yapamaz mı? Bunu da bilmiyor. Bir kabahati yok. Fakat hürriyet, şeref ve istiklâline karşı umumî bir saygı kabul ettirerek sulhe kavuşmuş bir millet vasfını muhafaza etmek istiyorsak bu nevi filmleri derhal menetmemizi bize tavsiyeye lüzum görüyor, diyor ki:

"— Memleketin her tarafında bu filmlerden her gün bir tane gösteriniz: Göz önüne koyacağınız dram sahneleri, halkın ruhundaki mukavemet çeliğini aşındıra aşındıra günün birinde sinema salonuna bir kahraman yığını halinde girenlerin bir tavşan sürüsü halinde dışarı çıktıklarını göreceksiniz.,,

Dayanamadım, ihtiyarsız söylendim:

— Çok yanılıyorsun Peyami Safa! Biz harplere, harplerin ne büyük facialarla dolu olduğunu bilmeden mi girmişizdir? Sen bizim, bir obüs bombardımanının siperleri taburların müşterek tabutu haline soktuğunu, makineli tüfeklerin

Peyami Safa, güzellik müsabakalarını organize ettiği günlerde

hücuma kalkmış bir alayı üç dakikada tırpanladığını, süngü hücumlarının garç gurçlarını, hava bombardımanlarının dehşetini bilmeden körü körüne salhaneye giden sürüler gibi şuursuz bir surette harbe götürüldüğümüzü mü sanarsın?

Türk milleti hangi harbe. "harbin doğuracağı bütün faciaları bilmeden,, girmiştir. Esasen Türk milletinin kahraman bir millet oluşu da bundan ileri gelmiyor mu? Bu millet harbi daima kolsuz. kulaksız, bacaksız, gözsüz kalacağını bile bile, ciğerlerini delik deşik ettireceğini bile bile, ölümü göğüsliye göğüsliye kabul eder. Düşman gözükmiye görsün. Kaldı ki, o film, Peyami Safanın görmemiş olduğu ve benim görmüş olduğum o film, sadece Almanya ile İtalyada menedilmiş olan bir filmdir. O memleketler bu filmi milletlerinin harpten soğuyacağını düşünerek değil, bu filmin Almanya ve İtalya aleyhinde bir cepheye kahramanlık telkin edebileceğini düşündükleri için menetmişlerdir.

Bu fıkranın sonlarında Peyami Safa, daha büyük bir hataya düşüyor. Affı zor bir hataya. Buyuruyor ki:

— Başında (?) ve içinde (?) kahramanlar bulunan Türk milletinin ilâh...

Burada Türk tarihi ve Türk hakikatleri karşısında ancak bir irtidadın ifadesi sayılabilecek olan bu satırları tashihe muharririni teşvik edelim:

— Hayır Peyami! Türk milleti, yalnız başında ve içinde kahramanlar bulunan bir millet değildir. Baştan başa kahraman olan. yedisinden yetmişine kadar her kahrı kahreden bir millettir.

Sayfaları tekrar çeviriyorum. Peyami Safanın traiter etmekte ötedenberi ısrar ettiği bir mesele ile karşılaştım:

"Türk inkılâbı maddeci midir, ruhçu mudur?,,

Bu inkılâbın bir dünya inkılâbı olduğu, bizi uhradan kurtarmasile apaçık. meydanda. âyan ve âşikâr iken dostumun kendini hâlâ bir muamma karşısında sanışı ne garip bir "ruhî,, dalâlettir!

Hattâ nasyonal sosyalizmi de ruhçu olmak âfetinden halâs et be birader! Görmüyor musun? Paraya hâkim. toprağa hâkim. sanayie ve sanate hâkim diye Yahudiyi nerede görse param parça ediyor? Bunun ruhçu tarafı neresi?

Daha iki ay evvel Almanya Ya-

(Devamı 10 uncuda)

Bütün Avrupanın Dikkat Ettiği Bir Köy: Chust

HÂDİSELERİN İÇYÜZLERİ

Yazan: WİLLİ FRİSCHAUER

Bir kaç ay evveline kadar Chust bir dağ köyü idi. Bugün Avrupanın en yeni hükûmet merkezidir. Otomobiller bu köyün çamurlu sokaklarına dikkate değer şahsiyetler taşıyıp duruyor.

Köyün sokakları o kadar çamurludur ki, yağmur yağdığı zaman arabaların tekerlekleri çamura saplanıp kalır. Yaya gidenlerse bellerine kadar çamura battıklarını görürler. Burada yağmurun dindiği yok, gibidir. Köyde ancak iki han vardır. Ve bu hanlar daima tıklım tıklım doludur.

Buranın hükûmet konağı, eski nahiye diresidir. Ve bu üç katlı bina köyün en büyük binasıdır.

Bu köye yeni gelenler içinde bilhassa iki kişi göze çarpıyor. İtalyan konsolosu ve Alman konsolosu. Ve bunlar Chust'un Karpat Ukraynası hükûmet merkezi olması üzerine hemen buraya gönderilmişlerdir. Malûm olduğu üzere burası eskiden Rutenya adını taşıyordu.

Bu iki şahsı daha başka şahıslar takip etti. Avrupa siyasetinin iç yüzü ile meşgul olanlar bunları tanımakta güçlük çekmezler. Çünkü bunlar casusluk, dahilî harp, çete harbi, entrika ve rüşvet işlerinde mütehassıstırlar.

Chust'un yirmi binlik nüfusu, yavaş yavaş ehemmiyetlerini anlıyorlar. Çünkü her şeyden evvel burada bir tayyare karargâhı yapıldı ve herkes, tepelerinde uçan Alman tayyarelerine hayretle bakıyor.

Almanyayı, bu Karpat Ukraynası, Çekoslovakya hududu içinde alıkoymağa sevkeden sebep nedir? Almanya niçin bu arazi parçasının Macaristanla Lehistan arasında paylaşılmasına müsaade etmedi ve Chust köyünün sefirler ve gizli ajanlarla dolu olmasının sebebi nedir?

Chust köyünün mvekiini gösterir harita

Rusya aleyhinde faaliyetler :

Bu suallere cevap vermek için Çarın Rusyada hâkim olduğu, bir çok adamların Ukrayna istiklâli için gizli gizli çalıştıkları devre dönmek lâzımdır.

Çar hükûmeti bu kabil adamları yakaladıkça Siberyaya gönderiyordu. Buradan kaçmağa imkân bulanlar yabancı memleketlere gidiyor ve Avusturya imparatorluğuna tâbi Ukrayna topraklarında yerleşiyorlardı. Bunlar burada "Ukrayna istihbarat dairesi,, adını taşıyan bir teşekkül kurarak Rusya aleyhinde faaliyetlere girişmişlerdi.

Çarın düşmesi ve Bolşeviklerin iktidar mevkiine gelmeleri üzerine Ukrayna istiklâli için çalışanlar da faaliyet sırasının hulûl ettiğine inandılar. Bunlar "Ukraynayı kurtarmak ve Rusyayı yıkmak,, adını taşıyan bir cemiyet kurmuşlar, Rusyaya tabi Ukrayna arazisine geçmişler, Kiyefte merkezî bir komite seçmişler ve Ukrayna istiklâlini ilân etmişlerdi.

Müthiş Petlyura :

Mürtecilerle bolşeviklik düşmanları bunlarla beraberdiler. Fakat Sovyetler de Ukraynanın zengin buğday tarlalarını kaybetmek istemiyorlardı. Sovyetler bu maksatla dövüşmüşler, fakat Alman ve Avusturya orduları karşısında ricat etmişler ve Almanlarla Avusturyalılar ilk Ukraynalı Hatman (yâni lidere) müzaheret etmişlerdi. Bu zat, bir kazak generali olan Skoropadskiydi.

Çok geçmeden Almanya ile Avusturya büyük harpte yenilmiş, ve Almanların müzaheretini kazanan Hatman'ın yerine Korkunç Petlyura adını taşıyan yeni bir Hatman geçmişti. Yeni Hatman Rus Ukraynası ile garbî Ukraynanın birleştiğini ilân etmiş, onun müstakil Ukraynası Galiçyanın, Basarabyanın bir çok parçalarını mb b sarabya ve Karpato Rusyanın bir çok parçalarını ihtiva ediyordu.

Petlyuranın devri hakikaten korkunçtu. Onun yahudi düşmanlığı Hitlerle Stricher'in göge de bırakacak mahiyetteydi.

Kendisi kazakların reisi sıfatiyle yahudi köylerini basıyor ve askerlerine istediklerini yapmak için serbestî veriyordu.

Çok geçmeden bu adam cezasına çarptı. Çünkü büyük bir Ukrayna rüyasına veda etmiş ve ömrünün sonlarını Pariste sürünerek geçirmişti, 1926 da lehli bir yahudi olan Schwartzbard tarafından öldürülmüştü. Bu cüretli katil, büyük harp sırasında Fransız ordusunda harbetmiş, 1917 de Fransadan ayrılarak Rusyadaki Bolşevik ordularına girmiş, daha sonra Petlyura'yı öldürmek üzere Parise gelmiş, yapacağını yaptıktan sonra muhakeme edildiği sırada "bu adam yalnız benim en yakın akrabamdan on iki kişiyi öldürdü,, diyerek beraet kazanmıştı.

Petlyuranın ölümü üzerine Ukraynanın istiklâli fikri de öldü. Sovyetler, Ukraynayı geri almışlar, garbî Ukrayna, Lehistana, Basarabya, Romanyaya ve eskiden Macaristana ait olan Karpat Rusyası Çekoslovakyaya verilmişti.

Şayet Almanya yeni bir Ukrayna kurmak istemeseydi mesele yoktu. Fakat Almanya yeni bir Ukrayna devleti kurmak ve Rusyayı en zengin ülkelerinden mahrum etmek, Çekoslovakya gibi Lehistanı da taksim etmek fikrindedir.

Almanyanın hedefi :

Bu yüzden Almanya, Ukraynada yeni bir teşkilât vücuda getirdi ve bunları faaliyete geçirdi. Bu yeni teşkilâtın merkezi Danzigte ve ismi "Müstakil Ukrayna merkezî heyeti,, idi. Eski bir Çarist general olan Zeilinski bu teşkilâtın şefidir.

Danzigte kurulan teşkilât evvelâ Lehistanda faaliyete geçerek oradaki Ukraynalıların millî hisleri ni coşturmağa çalıştı ve burada hücum kıtaları teşkiline başladı. Neticede geniş bir askerî ve siyasî teşkilât kuruldu ve bu teşkilât mensupları mavi-gri gömlekler giydiler. Ukraynalı hücum kıtalarına "Sıczy,, yâni "iyi nişan alan muhafızlar,, ismi verilmiştir.

Zeilinski, evvelâ gizli çalışmış, daha sonra bütün faaliyetini açığa vurmuştur. Bugün Karpat Ukraynasında zabıta işlerini Siczy muhafızlar idare ediyorlar.

Bu kısa izahat, Almanyanın, Ukrayna Karpatını, Çekoslovakya dahilinde bırakmasının sebebini aydınlatmağa kâfidir. Yâni Chust şehri, yarının büyük Ukraynasının nüvesi olacaktır. Zeilinski bugün merkezi komitesini Chust şehrine nakletmiştir ve Alman müzaheretini haiz olan bu adam, Ukrayna teşekkülüne ait bütün faaliyetleri ni buradan idare etmektedir. Onu Berlinle bağlayan bir teşkilât daha vardır. Ve bu teşkilât, Petlyura ordusunun zabitlerinden olan Nikolo Suschko'nun idaresi altındadır. Bu iki teşkilât Teröristleri toplayıp silâhlıyor ve Rusya ile Lehistana gönderiyor. Ve bunlar şimdiye kadar bir kaç muharebe yapmış bulunuyorlar.

Lehistan hükûmeti, Teroristlerle mücadele ediyorsa da bunların kökünü kıramıyor.

Macaristan ise, Karpat Ukraynası adını taşıyan ülkenin vaktiyle kendisine ait olması dolayısiyle perde arkasından muharebe yapmak usulünü Almanya kadar iyi biliyor.

Çete harpleri :

Bugün Macaristanla Almanya arasında sıkı bir mukarenet vardır. Fakat Macaristanın da eski Rütenyada kendine mahsus ajanları bulunuyor ve bunlar burasını Macaristan lehine kazanmak için çalışıyor.

Bunların biri olan Brody gençenlerde, bu ülkeyi Macaristana satmak suçu ile tevkif olunmuş, Almanlar bu adamın Macaristanla yaptığı anlaşmayı ele geçirerek Çekoslovakya hükûmetine vermiş ve hıyaneti vataniye cürmü yüzünden idam olunması için uğraşmışlar, fakat Brody yılbaşı münasebetiyle affolunmuştu. Bu adamın Karpat Ukranyasında Başvekillik yaptığını söylemek perde arkasında neler çevrildiğini göstermeğe kâfidir. Brodyden sonra bir papas olan Volosin işbaşına geçti ve kendi ülkesini mümkün mertebe istiklâle kavuşturmak için çalıştı. Çünkü Almanyanın arzusu bu merkezdedir. Fakat Çekler bunu istemedikleri için Volosin'in hükûmetine general Prahalu'yu soktular. Generalin vazifesi VVolosin'i gözetmektir. Fakat Volosin, generali kabul etmek istememiş ve bu yüzden Chust'da hasmane nümayişler yapılmıştır. Çek hükûmetinin bu müdahalesini gayri kanuni sayan Volosin meseleyi mahkemeye havale etmiştir. Artık söz mahkemenindir.

Chust, daima gözetilmesi lâzım bir köydür. Çünkü burası bir çok haberlerin kaynağı olacaktır.

Postada Kartvizit Ücretleri Meselesi

Muş (TAN) — Bilhassa bayram tebriklerinde kullanılan kart vizitlerde beş kelimeden fazla yazı bulunduğu takdirde bunların daha yüksek tarifeye tâbi tutulması posta talimatnamesi icabından iken nedense şimdiye kadar tatbik edilmiyen bu hükme halk alışmamıştır. Bu sebeple, kurban bayramında muhtelif merkezlerden bu sene gelen ve beş kelimeden fazla yazıyı ihtiva eden kart vizitler, mürsilünileyhleri için bir hâdise teşkil etmiştir. Bu kabil kart vizitler, on birer ve on ikişer kuruş ceza için kart vizitleri kabul etmeyip postahaneye iade eylemiştir.

Talimatnamenin mahreç postahanelerce de tatbiki, bu kabil ahvale meydan vermiyeceğine şüphe yoktur

Seyitgazide Maarif İhtiyacı Karşılanıyor

Seyitgazi (TAN) — Burada mevcut tam. teşkilâtlı bir mektepte ve köylerdeki mekteplerde 2100 çocuk okumaktadır. Halbuki kazamızda tahsil çağında 3875 çocuk vardır.

Köylerde ikisi tam teşkilâtlı olmak üzere mevcut bulunan 14 mektepten başka 28 köye de eğitmen seçilmiştir.

1940 ders yılı başlangıcında, yüz nüfuslu köyler müstesna olmak üzere, mektepsiz ve eğitmensiz köy kalmıyacaktır.

Buna göre tedbirler alınmıştır. Köylerde güzel mektepler yapılmaktadır.

İŞ ADAMLARININ % 80 i SİNİRLİDİRLER

Bu sinirlerden kurtulunuz.

Bir kaşık

Sinir ağrıları, asabî öksürükler, Baş dönmesi, Baygınlık, Çarpıntı, ve SİNİRDEN ileri gelen bütün rahatsızlıkları İYİ EDER.

NEVROZİN

Baş, Diş, Nezle, Grip, Romatizma

Nevralji, kırıklık, ve bütün ağrılarınızı derhal keser.

İcabında günde 3 kaşe alınabilir.

Giderayak

AKA GÜNDÜZ

TEFRİKA No. 59

İki dakika sonra odadaydılar. Vurgun henüz yerinden kalkarken Perihan koşarak geldi ve lâübali bir sesle:

— Rahatsız olma dayı Bey! Rahatsız olma!

Diyerek Vurgun'un elini şapırdatarak öptü.

Kadın ne kadar cahil olursa olsun, ne kadar dar çerçeveli, görgüsüz yaşarsa yaşasın, istediği dakikada mükemmel bir aktör olabilir.

— Nasılsınız dayıcığım! Hiç bize uğramaz oldunuz, haminnem o kadar üzülüyor ki.

Halamın küçüğü görmeyiniz, her gün iki parmak daha büyüyor. Sizinkilerden mektup aldık, bana öyle sitem ediyorlar ki, neye iki gün için olsun Izmire misafir...

Vurgun yapılan numarayı ve karşılık vermenin lâzım geldiğini anladı:

— Dur kız! Delilik etme. Sen ihtiyarlayınca da böyle mi kalacaksın? Hele otur, bakayım. Bir defa tanıştırmak yok mu deli bebek!?

— Yabancı değil. A, hiç yabancı ile gördünüz mü beni dayı beyciğim? Maazallah, haminnem görmese, sen beni keser, param parça edersin.

— Gevezeliği bırak ta, tanıştır.

— Size kocam Bay Ramadan'ı takdim ederim. Ah düğünümüzde bulunmanız için sizi fellik fellik aradık. Siz Izmirde mi, Erzurumda mı ne, bir yerlerde imişsiniz.

İkinci numaraya da cevap verdi:

— Bozcaadaya şarap içmeğe gitmiştim.

— Dedimdi ya, dayıbeyim, Istanbulda olsaydı, mutlaka mürüvvetimize gelirdi, demedim miydi, Bay Ramadan? Benim başım için söyle.

— Demişsin Bayan, ha ha, demişsin!

Kahveleri içerken konuşuyorlardı: Bay Ramadan, Debre'de konakları meşhur olan sakatçı esnafından Bay Hacı Feyzullahın oğludur. Yugoslavyadan geleli bir sene ya var, ya yok. Babası çok denilecek kadar zengindir, Istanbulu görmüştür, ihtiyarlayınca vatanına çekilmiştir, Istanbuldaki işlerini emniyetli adamları çekip çevirmektedir. Bir oğlu olduğu için memlekette anasının yanından ayırmamıştır, fakat şimdi işleri ona devredecek. Oğluna bir modern eş almayı çoktan kuran Hacı Feyzullah, bu işi yine oğlunun gustosuna bırakmayı asrilik saymaktadır. Ve kısası: Işte evlenmişlerdir. Iki gün sonra Debre'ye gidecekler. Kaynana ile kayınbaba, gelinlerinin fotoğraflarını pek beğenmişler. Yalnız oğullarından rica etmişler, bize göre hava hoş demişler, biz dünyayı, medeniyeti biliriz, ama Debre'ye göre öyle değil. Onlar Balkan harbinde nasıl bırakıldılarsa, yüz sene daha geriye gitmişlerdir. Onun için, gelirken, geline bir pürgü mü olur, bir çarşaf mı, bir ferace mi, her ne olursa mutlaka bir örtü tedarikleyip geliniz, demişler.

— Ey bakalım bay Ramadan, bizim yeğenden memnun musun bakalım?

— Çok şükür memnunsuk.

—Yalnız biraz delişmendir, Debrede uzun zaman oturamaz.

— Zati biz çabuk döneceğiz.

Oradan ayrıca imam nikâhı da kıyacaklarmış. Şerbetler içilecekmiş, bohçalıklar dağıtılacakmış. Ayrıca yedi gün yedi gece düğün dernek yapılacakmış.

Perihan öyle akrabalık yalanları uydurdu, öyle martavallar attı ki az kaldı Vurgun haykıracaktı:

— Kız utanmaz! Sus artık! Vicdanıma dokunuyor. Ben senin yalanlarına, hayatını kurtardın diye ortaklık ettim. İlerisine varma!

Damat bey, yarı kainpeder saydığı dayı beyine ikram etti :

— Canlı balıkta oturalım.

Hastahaneden bugün çıktım dese Perihanın yalanlarından en mühimmi meydana çıkacak. Bir an tereddütten sonra güya rícalarına dayanamamış gibi dâveti kabul etti.

Üç kişiye sekiz kişilik masa kuruldu. Balıkların her çeşidinden geldi. Istakozlar serildi, havyarlar yayıldı. Vurgun ses çıkarmıyordu. Bütün porsiyonların ziyan olmıyacağına emindi.

— Dayı beyciğim siz birşey içmiyorsunuz

—İçemediğim için içmiyorum.

— Erzincanda hasta mı oldunuz, epeyce zayıflamışsınız. Annemeç yolladığınız arizelerde bir şey bildirmediniz.

Gazino dolmuştu. Vurgun dalgındı. Hayatta bir Perihan bile yerini sağlıyabilmesini becerdiği halde akıllı geçinen kendisi anasız kalmış hindi palazı gibi alık ve beceriksiz kalmıştı. İnce kızın bile dadaşla evlendiklerini hatırladı. Bunları düşündükçe hüzünden ziyade üzüntü duyuyordu. Dün Holivutlu olmağa can atan kız bugün ev bark sahibi olmaktan doğan samimi bir sevinç, kendince hakikî saydığı bir saadet içinde kahkahalar savuruyor.

Bir dostunun iki kadınla girdiğini görünce yere baktı, görmezlikten geldi. Çünkü dostu onun yüzüne baktığı halde tanımazlıktan gelmişti. Fakat aksi olacak yanlarındaki masadan başka boş yer yoktu.

— Vay! Sen misin Vurgun? Sesini işitmeseydim yüzünden alimallah tanımayacaktım. Ne oldun böyle dostum? Ne kadar bozulmuşsun? Bir aralık hasta olduğunu işitmedim değil, işittim amma acı patlıcanı kırağı çalmaz, belki bir nezle falandır diyip aldırmadım.

— İyi ettin arkadaş. Önce onun gibi birşeydi.

— Hastalığın neydi?

— Merak etme. Bulaşıcı değil. İçkiden çatlamağa namzetlik hastalığı!

— Sana bayanları takdim...

— Rahatsız etme bayanları. Tanısalar ne olacak, tanımasalar ne olacak? Tanımadıkları bence daha iyi.

Vurgun yaptığı şeyin kabalık olduğunu biliyordu, fakat bile bile yapıyordu. Çünkü bu dostuna hepsinden çok içerlemişti. Daha otururşa başka potlar da kıracağını düşünerek kalktı ve bütün ricalara, ısrarlara rağmen gitti

Sabaha kadar uyuyamadı. Hastahanenin rahat döşeğine ve sessiz havasına alışan vücudü pansiyon yatağında bir türlü rahat edemedi.

Uykusuz ve yorgun bir halde İstanbula geçti. Sağ olduğunu ve çalışmak istediğini sağa sola bildirecekti. Buna mecburdu. Fakat Babıâli yokuşundan üç aylık bir uzaklaşma unutulmağa kâfi bir sebeptir. Kuşlar, karıncalar, develer birbirlerini unutmazlar, fakat Babıâli yokuşlularda öyle bir talisizlik vardır ki...

Ölü mevsim geçtiği için birkaç hatırı sayılır sipariş alacağını umuyordu. Ne çare ki geç kalmıştı. Kitapçılar gelen kış için hazırlıklarını bitirmişler, gazeteler neşriyat programlarını tamamlamışlar. En az 2, 2,5 ay beklemek lâzım. Ustat aşağı, üstat yukarı, üstat şu üstat bu; iyi, alâ. Saygı yerinde. İkram yerinde. Fakat iş? İş sözüne karşı eller oğuşturuluyor ve cevap vermemek için başka mevzulara geçiliyor. Bunun bir mesleki sırrı da şu idi, Vurguna böyle görünerek ucuza kapatmak!

(Devamı var)

BULGAR SADIK

Yakın Tarihin En Esrarlı Çehresi: 111

Telgraf Memuru Haber Getirdi:

"Yüz Elli Kişilik Bir Abaza Kuvveti, Bolulu Talât'ın Kumandasında Mudurnu Üzerine İlerliyor,,

Hem tevehhüme ne hacet. Acil zaruret ve ihtiyaçlar, katî çaresizlik ve imkânsızlıklar karşısında, yirmi dört açık vagonu birer, ikişer ray üzerinde yürütmek şöyle dursun kaleleri yerlerinden sökmek, dağlardan daha çetin düşman yığınlarını yıkıp çiğnemek ve sürüp denize dökmek gibi tarihte eşi ve benzeri görülmiyen harikalar yaratmamış mıdır milletimiz? Mübalâğa telâkki edilen ve olmaz gibi görülen bu gibi küçük ve ehemmiyetsiz şeylerin, Türkün büyük kuvvet ve kabiliyeti karşısındaki mevkii, ancak soldaki sıfırlar kadar ehemmiyetsiz ve kıymetsizdir. Bence, Türkün azim ve iradesi karşısında, erimiyecek kudret, eğilmiyecek kuvvet olmadığı gibi olmıyacak ve olamıyacak şey de yoktur. Millî Mücadelemiz, o günleri yaşamıyan, nasıl çalışlıdığını yakından görmiyen ve bilmiyenlerin böyle mübalâğa sayacakları, olmaz sandıkları nice akla durgunluk verecek hâdise ve vâkıalarla doludur ve bunların ayrı ayrı kahramanları da sizin ve bizim gibi insanlardır.

Evet, bu vagonlar, müfrezemdeki kahraman ve fedakâr aslanların çelik kadar kuvvetli kolları, demir kadar mukavemetli omuzları, yol arkadaşlarımızın da yardımları ile Geyve istasyonuna getirilmiş, silâh ve cephaneler Ali Fuat paşaya teslim edilmişti.

Artık Geyvede kalmıştım. Verilecek yeni vazifemi bekliyordum. Tam bu sırada, kaymakam Mahmut Beyle erkânı harp Sami ve yaverinin şehit, fırka efradından bir kısmının esir edilmesinden şımaran Abazalar büsbütün gemi azıya almışlardı. Bu hâdiseyi saltanat lehine büyük bir muvaffakıyet sayan Vahdettin de şımarmıştı. İsyanı körüklemek, alevlendirmek için bendelerinden İzmit mutasarrıfı Çerkes İbrahimi hemen Adapazarına göndermişti. Hain İbrahim, Adapazarında önüne gelene ağzı ile selâmı şahane, elleri ile de altın dağıtmıya başladı. Padişah namına vaadettiği yüz elli lira maaş ile başına bir hayli de serseri topladı. Mutasarrıf İbrahim Adapazarında bu işlerle uğraşırken Vahdettinin bendelerinden Süleyman Şefik ile erkânı harp miralayı Refik İzmitte ve erkânı harp binbaşısı Hayri ile yüzbaşı Ali, mülâzimievvel Şerafettin, Hayrettin, makineli tüfek mülâzimi Mehmet Hayri, tabur kâtibi Hasan Lûtfi, Cerrah İbrahim Ethemler de Bolu'da var kuvvetleri ile teşkiline çalıştıkları "hilâfet ordusu,, adındaki sürüleri kuvvetlendirmek için etraftan adamlar topluyorlar, ortalığa zehir saçıyorlardı.

Geyveye vardığımızın onuncu günü idi. İzmit mutasarrıfı Çerkes İbrahimin Adapazarı ve civarından topladığı âsileri Geyve Boğazındaki kuvvetlerimize taarruz ettirmek üzere harekete geçirdiği haberi geldi. O gün akşam üzeri de, Mudurnu, Göynük Taraklı üzerinde başka bir âsi kuvvetin ilerlediği ve bu kuvvetin Geyvenin gerilerine düşerek millî kuvvetlerimizi arkadan vuracakları, iki ateş arasına sokacakları öğrenildi. Ali Fuat Paşa, o sırada Geyveye gelen Eşref ile beraber Taraklıya gidip bu kuvveti önlememizi emretti. Ben de, Eşref ile beraber çalışmak istemediğimi ileri sürerek özür beyan ettim. Paşa özrümü kabul etti ve beni seksen beş arkadaşımla beraber o sırada teşkil edilen, idare ve kumandası binbaşı Çolak İbrahim ve yüzbaşı Hacı Vasfi Beylere verilen müfrezeye kattı. İki makineli tüfek ve iki bomba topu ile üç yüz tüfekli müfrezemizle Taraklıya vardık. Asi Abazalardan eser yoktu. Çok bekletmediler, sabırsızlık içinde çırpındırmadılar bizi. Üçüncü günü

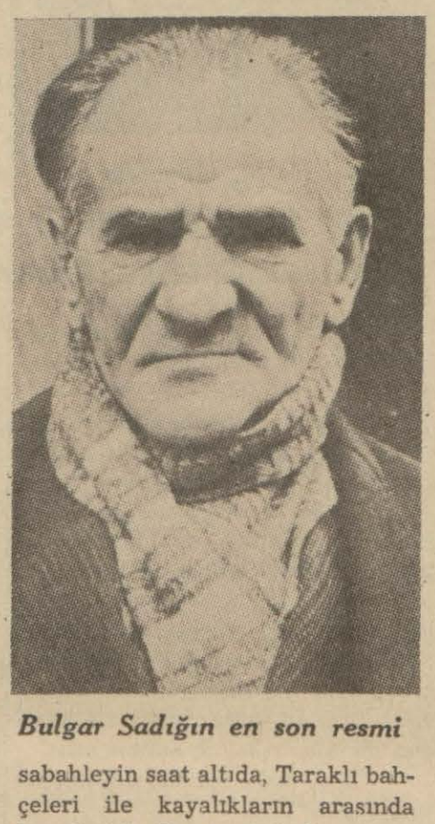

Bulgar Sadığın en son resmi

sabahleyin saat altıda, Taraklı bahçeleri ile kayalıkların arasında karşılaştık. Beş saat kadar süren bir musademe ile âsileri zorladık ve kaçırdık. Peşlerini bırakmadık, kovaladık. Ertesi gün Göynük boğazında yetiştik. Günün kahramanı kesilen bu yobaz bozuntularına mükemmel bir satır attık. Bu defa tamamile dağılmış, her biri birer tarafa savuşmuşlardı. Bu sırada Eşref de maiyeti ile beraber müfrezemize iltihak etmişti.

Dağıttığımız âsilerin bir daha toplanamıyacak bir hale konulmaları için, İbrahim Beyin etrafına toplanmış, tedbir düşünüyorduk. Soluk soluğa yanımıza gelen Taraklı telgraf memuru, yanlarında bir de makineli tüfek bulunan yüz elli kişilik bir Abaza kuvvetinin Bolulu celep Talât adında bir hainin kumandası altında Mudurnu üzerine ilerledikleri haberini getirdi. Korku ve telâş nedir bilmiyen kumandanım İbrahim Bey, çok mâna ifade eden bir bakışla:

— Haydi Sadık Baba, dedi. Sen gideceksin bu işe.

İki günlük yürüyüş ve boğuşmanın yorgunluğu ile turşu gibi gevşiyen vücudüm, o bakışların tesiri ile birden katılaştı. Oturduğum yerden, boşanmış bir zenberek yayı gibi, hızla fırladım. Halden anlıyan tecrübeli kumandanım güldü. Ve:

— Yaya değil baba. Hayvanla gideceksiniz. Elimizde on sekiz tane eğerli hayvan var. Arkadaşlarını ona göre seç ve hemen yola çık.

Arkadaşlarımı istediğim gibi seçtim, hazırlığımı bitirdim. O gün meydana getirilen bu küçücük süvari kıtası yavaş yavaş büyümüş, efradı ve hayvanları çoğalmış, bölük ve sonra alay olmuş ve az bir zaman sonra müstakil üçüncü süvari fırkası namını alan ve İbrahim Beyin kumandası altında Millî Mücadelenin devamı müddetince çok büyük işler başaran teşekkülün ilk ve mütevazı takımı olmuştu.

Hareketimden evvel Taraklı telgrafhanesine gittim. Mudurnu telgraf memuru İbrahim Beyi makine başına çağırdım. Benim, dört yüz atlı ile Göynükten Mudurnu üzerine yürüdüğümü münasip şekilde kasaba halkına duyurmasını rica ettim.

Ayrıca da, yer ve isim tayin ederek bana iltihaklarını katiyetle bildiğim on dört kişiye silâh ve hayvanları ile birlikte kimseye sezdirmeden kasaba dışında beni bekle - melerini bildirmesini de ilâve ettim. On sekiz mevcudile yüz elli kişilik bir âsi kuvvetini tepelemek vazifesini alan takımıma, at bin! emrini verdim.

Altı saat sonra ortalık kararırken Mudurnu sırtlarında idim. Haber gönderdiğim arkadaşlarla, tayin ettiğim yerde buluşmuştum. Asilerin biraz evvel, Mudurnuya girdiklerini, yağmaya girişmek için geceyi beklediklerini de öğrenmiştim. Mudurnu telgraf memuru İbrahim Bey vazifesini, cidden güzel yapmıştı. Asiler tam şehre girdikleri sırada karşılamış, kendini millî kuvvetlere aleyhtar gibi göstermişti. Benim dört yüz atlı ile Mudurnuya gelmek üzere olduğunu haber vermek suretile de kulaklarına kar suyunu kaçırmıştı

Mudurnudan karşı çıkan arkadaşlarla mevcudum kırk kişi olmuştu. Bu mevcutla ve bilhassa gecenin karanlığında kasabaya girmeği uygun bulmadım. Bir ateş baskını ile âsileri korkutmağı, kasaba haricine çıkmıya mecbur etmeyi düşündüm. Kasabaya hâkim bir sırta çıktım, ışıklı yerleri şiddetli bir ateş sağnağına tuttum. Mukabele görmeyişim cüretimi arttırdı. Ateşi daha şiddetlendirdim ve bunu yer değiştirerek bir kaç defa tekrar ettim.

Muhtelif istikametlerden yaptığım ateş baskınları, telgraf memuru İbrahim Beyin propagandasını teyit etmiş ve âsileri gerçekten ürkütmüştü. O esnada, biraz evvel gizlice kasabaya gönderdiğim fedakâr da yanıma gelmişti. Asilerin kaçmak üzere hazırlandıkları haberini getirmiş, kaçacakları istikameti de söylemişti. Durulur mu hiç? Onların bozulan maneviyatlarını kafaları ile beraber kırmak zaman ve fırsatı geçmişti elimize. Hemen bir yıldırım hızı ile kaçacakları istikamete koştuk. Geçecekleri yol üzerinde bir pusu kurduk. Haberi getiren açık göz arkadaşımın dediği doğru çıkmıştı. Yarım saat sonra, âsi sürüsü tam pusumun içinde, ateşimin öldürücü tesiri altında idi.

(Devamı var)

BULMACA

Dünkü bulmacamızın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	D	İ	L	E	K	■	E	L	E	K
2	İ	Ş	İ	M	■	E	Z	İ	N	E
3	L	İ	G	■	İ	Ş	A	R	■	D
4	E	M	■	İ	L	E	■	A	T	I
5	K	■	İ	L	■	K	İ	■	A	■
6	■	E	Ş	E	K	■	K	O	R	U
7	E	Z	A	■	İ	K	İ	■	I	S
8	L	İ	R	A	■	O	■	İ	F	A
9	E	N	■	T	A	R	İ	F	■	N
10	K	E	D	İ	■	U	S	A	N	Ç

BUGÜNKÜ BULMACA

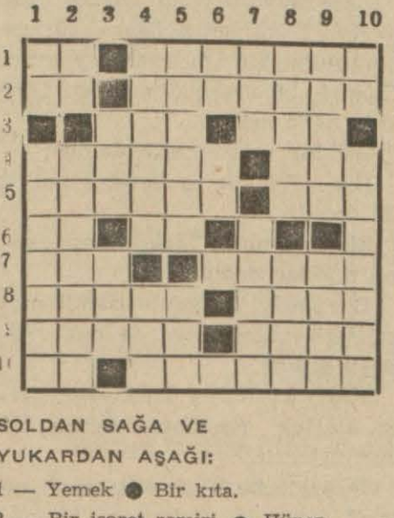

SOLDAN SAĞA VE YUKARDAN AŞAĞI:

1 — Yemek ● Bir kıta.

2 — Bir işaret zamiri ● Hüner.

3 — Dava eden ● Şimali Afrikadadır.

4 — Bir vilâyet ● Masallarda adı geçer.

5 — Etraf, bendegân ● Eritmekten emir.

6 — Erkek ● Bir hayvan ● Bir zamir ● Bir harf.

7 — Şimali Afrikada bulunur ● Şurada değil burada değil.

8 — Beyan ● İstihza.

9 — Bir marangoz âleti ● Hububatın teki.

10 — Bir hayvan ● Kazanın büyüğü.

Erzurumda Çocuklara Yardım

Erzurum, (TAN) — Çocuk Esirgeme Kurumu şubesi, yeniden 192 fakir çocuğu giydirmiştir. Ayrıca her ilkmektepte tesis edilen himaye kurumları da, muhtaç talebey yardım hususunda gayret sarfetmektedirler. Gazi İlkokulu himaye heyeti, 148 çocuğu tamamen giydirmiş, bir çoğuna da sıcak öğle yemeği temin etmiştir.

LOKMAN HEKİMİN ÖĞÜTLERİ

EN YAPIŞKAN MİSAFİRLER

Davetsiz misafirlerin en saygısızları o küçük kurtlardır. Ötekiler ilâçlarla kovuldukları vakit daha çabuk çıkıp gittikleri halde bunları çıkarmak çok güç olur.

Bunların da, insan karnında beğendikleri yer ince barsakla kalın barsaktır. Daha olgun hale gelmezden önce gençliklerinde erkekli dişili orada kalırlar. Fakat bazılarının karnında bunlardan o kadar çok bulunur ki kalın barsağın iç yüzü açılınca âdeta kürk gibi tüylü görünür. İnce barsakta dişileri erkekleriyle birlestikten sonra, dişisi gebe kalınca kalın barsağa iner, orada yumurtasının büyümesni bekler. Fakat orada yumurtlamaz, yumurtasını çıkarmak için açık havalı yer arar, onun için çocuğun —yahut çocuk olmayan kimsenin— kalın barsağından çıkarak orasına yapışır.

İnsanı taciz etmesi de o vakit başlar: Şiddetli, sıkıntılı kaşıntı verir, fakat bütün gün değil, akşam üzeri, gecenin ilk saatlerinde, çocuk, kurtların analarının verdiği sıkıntıdan kurtulmak için orasını kaşır, kaşır ve tırnaklarının arasına kurt yumurtalarını toplar. Sonra parmakları herhangi bir sebeple ağzına götürünce kurt yumurtaları hazım cihazına girer ve ince barsağa girince orada teyzelerini ve amcalarını bulur, onların arasında kendi babasını da ayırt edebilirse ne mutlu ona..

Orasında kurtları bulunan çocuk onların yumurtalarını elleriyle kendi ağzına götürdüğü gibi çocuğa bakanlar da dikkat etmezlerse onlar da yumurtaları, hattâ çocuğun tırnakları arasında yumurtaların anaları olan dişi kurtlar varsa onları da, çocuğun parmaklarından alarak kendi ağızlarına götürebilirler.

Bu kurtlar barsakların içinde kaldıkça hiç bir zahmet vermedikleri de olur. Fakat bir çok defa türlü türlü sıkıntılar verirler: Bu sıkıntıların en büyüğü çocuklarda havale, bazılarının bayılması, baş dönmesi, kimisinde huysuzluk, meraklı haldir... Büyücek erkek çocuklarda bu kurtlar, çocukluk âdetinin sık sık tekerrürüne hem de geceleri, çocuğun rüya görmesine sebep olurlar.

Küçük kurdun büyük bir fenalığı da apandis içine girmesidir. Bir istatistiğe göre, operatörlerin ameliyatla çıkardıkları apandislerin içerisinde bu küçük kurtlardan sık sık görülür. Ancak bundan dolayı apandisit hastalığına küçük kurdun sebep olduğuna hükmedilemez. Apandis içerisinde kurt vardır amma, iltihabı yapan mikroptur.

Kurtları düşürmek için de türlü türlü ilâçlar vardır. Fakat kalın barsağın sonunda bulunan hele barsaktan dışarı yapışmış olan kurtlara o ilâçlar tesir etmediğinden sekiz gün sırayla, 80 gram balık yağı ile şırınga yaparlar.

Dışarı yapışan kurtların sebep oldukları şiddetli kaşınmıya karşı tuzlu su ile yahut şekerli su ile yıkanmak yahut tenkiye yapmak iyi gelir. Tuzlu su kurtların yumurtalarını patlatır. Fakat tuzlu suyu dört hafta sırayla haftada bir gün tekrar etmelidir.

Kurtları düşürecek olan ve hepsi de az çok zehirli ilâçları hekim reçetesi olmadan kendi kendinize alamazsınız. Fakat mevsiminde on beş gün sırayla karpuz çekirdeğinden hiç olmazsa bir çorba kaşığı kadar yemenin kurtları düşürmiye faydası olur.

Şeritlere kabak çekirdeği, kurtlara da karpuz çekirdeği.

HIKAYE

Hapishanede Ölüm

Yazan: Dostovevski

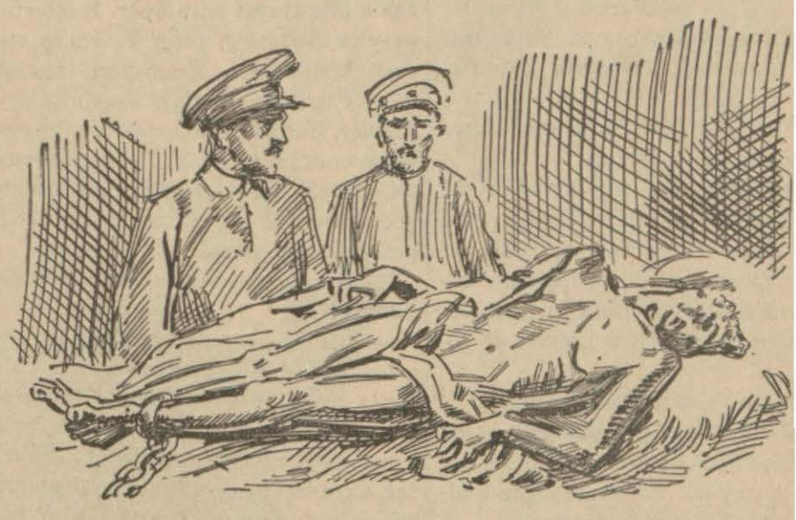

Hastanede rastladığım yüzler arasında vuzuhla hatırladığım bir simadan bahsetmek isterim. Mikailof'tan bahsediyorum. Benim yatağımdan iki yatak ötede yatardı. Hastaneye girdiğimin dördüncü günü öldü. Kendisi veremliydi. Ben Mikailofu az tanırdım. Yirmi beş yaşlarındaydı. Güzel yüzlü kısa boylu ve ince yapılı bir adamdı.

Kendisinin hazin ve munis bir sessizliği vardı. Gözlerini hatırlıyorum. Ne güzel gözlerdi onlar. Bulutsuz ve açık bir gündü. Akşamın saat üçünde öldü. Güneş göz kamaştırıcı huzmelerini yeşilimtrak camlardan geçirip, zavallının yüzüne bir ışık tufanı yağdırıyordu. Adamcağız kendinden geçmişti. Bir kaç saattenberi can çekişiyordu. Sabahtanberi gözleri bulanmış, kimseyi artık tanımıyordu. Hapisler ona yardım etmeyi, ona hizmet etmeyi istiyorlardı. Çünkü çok fena sıkıntı çekiyordu. Güçlükle soluyordu.

Nefesi derin ve hırıltılıydı. Sanki havasızlıktan boğuluyor ve hava arıyormuş gibi göğsü şiddetle kabarıyordu. İlkönce örtülerini ve elbiselerini bir tarafa fırlatıp attı. Sonra ezen bir ağır yükmüş gibi gömleği parçalamağa kalkıştı. Gömleğini çıkardılar. Bir iskeletin kemikleri gibi bir bir sayılabilecek kaburga kemiklerini, bir deri, bir kemik kalmış kol ve bacakları dolayısile hatten uzun görünen gövdesini, pörsümüş karnını görmek, görenlere dehşet veriyordu. Bu iskeletin üstünde, yalnız ayak bileklerine takılı duran bir demir halka ve bir de göğsünde bir haçı vardı.

Ölümüden bir çeyrek saat evvel, koğuşta ses kesildi. Mahpuslar gürültü etmemek için ayak uçları üzerinde yürüyorlardı.

Ancak fısıldıyarak konuşuyorlardı. Konuştukları mevzular koğuşa yayılan matemengiz hüzne yabancı olmakla beraber, yine mahpuslar arasıra dönüp sekerat halindeki adama kaçamaktan bir yan bakış kaydırıyordu.O vazallı ise gitgide artan bir güçlükle hırlıyor ve soluyordu. Titrek eliyle göğsündeki haçı aradı. Onu söküp atmasını anlatan bu hareketi üzerine, hapisler haçı boğazından söküp aldılar. O haç bile ona ağır geliyordu, öldü.

Mahpuslar nöbetçiye haber vermek üzere kapıyı vurdular. Bir gardiyan geldi. Ölüye şaşkın şaşkın baktı. Ve mafevki Feldscher'i bulmağa çıktı. Feldscher hemen yetişti.

Ölünün baş ucuna vardı. Dilsizmiş gibi susan koğuşta adımlarının gürültülü akisler uyandırdı. Ölünün nabzına baktı.

Kat'iyetle tefsir edilemiyecek bir hareketle elini salladı, çıkıp gitti. Müdüriyete haber verdi. Çünkü ölen mahpus, ehemmiyetli bir cürüm işlemişti.

Onu resmen ölmüş saymak için bazı muamelelerin yapılması lâzımdı. Muameleyi yapacak olanların gelmelerini beklerken, mahpuslardan biri:

— Ölünün gözünü kapasak fena olmıyacak, dedi. Orada duranlardan biri, bu tavsiyeyi kabul etti. Çıt etmeden ölüye yanaştı gözlerini kapadı. Ölünün yüzü gıcırıldıyordu. Yüzünü beyaz bir ışık aydınlatıyordu. Ve diş etlerine yapışmış ince dudaklarının arasından, gepegenç dişleri, iki sıra olarak, pırıl pırıl parlıyordu.

Akıbet nöbetçilerin zabiti geldi. Başında miğfer vardı, ve misellâhtı. Ardı sıra iki nefer yürüyordu. Adımlarını yavaşlata yavaşlata ilerledi. Durdukları yerden kara kara bakan ve hiç sesçıkarmıyan mahpusları göz ucu ile süzdü. Ölüye bir adım kala birdenbire dimdik durakaldı. Saki apansızın yerine mıhlı kalmıştı.

Demir ve zincirlerle yüklü cıpcılız insan gövdesinin manzarası ona bir acı verdi. Cüdî, dik, ve sakalına kır düşmüş bir adamdı. Uzun zamandanberi hizmet etmiş bir askerdi. İyice hatırlıyorum. Çekunof yanı başında duruyordu. O da gün görmüş geçirmiş, sakalı ağarmış bir askerdi. Gözlerini zabitten ayırmıyor ve zabitin her hareketini hayretengiz bir dikkatle takip ediyordu. İkisinin de bakışları karşılaştı. Çerkunofun alt dudağının titremekte olduğunu gördüm.

Dudağını ısırdı. Dişlerini sıktı. Ve başının küçük bir hareketiyle sanki rastgele bir söz söylüyormuş gibi, ölüyü göstererek:

— İyi ama. Bu da bir ana kuzusuydu, dedi.

Bu sözler içime işledi. Bu sözleri acaba neden söylemişti? Ve bu fikir ona neden gelmişti? Kadavrayı şiltesiyle kaldırdılar. Tıs yoktu. Şiltenin kuru otları, hışıldadı. Zincirler, tannan bir gürültüyle yerlerde sürüklendi. Onları kaldırdılar. Ölü gövdeyi dışarıya taşıdılar. Birdenbire koğuşta - kiler yüksek sesle harıl harıl konuşmağa koyuldular. Dışarıdan zabitin sesi duyuluyordu. Birisine gidip demirciyi çağırmasını bağrıyordu. Ölüden demirleri kesip çıkarmak lâzımdı.

Belediye Sular İdaresinden:

Açık Pazarlık ilânı:

İdaremiz ihtiyacı için (800) kilo halis külçe kalay açık pazarlıkla satın alınacaktır.

1 — Bu husus için tanzim edilen şartname idaremiz levazım servisinden parasız olarak alınabilir.

2 — Taliplerin şartnamede gösterilen teminat akçelerini idaremize yatırarak makbuzlariyle ihale günü olan 15 mart çarşamba günü Taksimdeki müdüriyete müracaatları. (1587)

Zonguldak Liman Reisliğinden:

19.1.931 tarihinde Zonguldak limanında fırtına yüzünden batan (Hacızade) vapurunun ankazının çıkarılması ve bu vapurdan çıkarılan iki vinçle bir ırgatanın da gümrük resmi ödenerek alınması limanlar kanununun 7 inci maddesini değiştiren 2829 numaralı kanunun hükmü ne tevfikan muamele ifa olunmak üzere sahiplerinin tarihi ilândan itibaren 30 gün zarfında liman riyasetine müracaatları ilân olunur. (1479)

Ana Vatana Yeni Gelen Bir Göçmen Derdini Döküyor

(Baştarafı 1 incide)

— Bir tek öküzle tarla işlenir mi? Tabii nöbetleşe sürüyoruz. Zaten öküzler de zayıf..

— Yani birer çift öküzünüz olursa ihtiyacınız karşılanır mı?

— Hükûmet 40 evli bir köye 40 çift öküz, 40 pulluk vereceği yerde bir tek traktör verse arazi daha iyi işlenir, ziraat makineleşmiş olur. Zamandan kazanırız. Hem bu traktörler harman değirmeni işlerini de görür.

— Kaçar dönüm tarlanız var?

— Daha tapusunu alamadık ama şimdilik nüfus hesabile, yirmişer dönüm gösterildi. Fakat tapusunu almadan tarlamız var, diyemeyiz.

— Neden?

— Dört beş senedenberi gelen binlerce göçmen arasında tapu alanlar pek azdır. Tapu alınmadığı için de gördüğümüz bazı hâdiseler gözümüzü yıldırdı. Toprak bizim olmadıkça istediğimiz gibi işliyemiyoruz. Meselâ göçmene; "Al senindir,, diye verilen bir araziyi bir kaç sene sonra bir adam çıkıyor. Benimdir, deyip çekip alıyor.

— Peki hükûmete, iskân dairelerine şikâyet etmiyor musunuz?

— Valilere, kaymakamlara isitida veriyoruz. Evrakımız döne dolaşa iskâna geliyor. Bütün dertlerimiz iskândaki tomar tomar kâğıtlarda yazılı. İskân dairelerinden işlerimiz bir türlü çıkmıyor. Hükûmetin göçmenlere gösterdiği büyük şefkatin yüzde birini bile bizim işlerimizle alâkalı olanlardan göremiyoruz. Beş senedenberi burada bulunup ta daha nüfus tezkeresi alamıyan göçmenler pek çoktur. Bütün günümüz iskân dairelerinin kapılarında geçiyor.

Göçmen sevki işleri

— Göçmen işlerinde ıslahını istediğiniz başka şikâyet mevzuu işler var mıdır?

— Şikâyet çok. Bu daha Romanyada sevk işinden başlar. Göçmen sevkiyatı esaslı bir şekilde teşkilâtlandırılmadıkça önüne geçilmesi de mümkün değildir.

— Sevk işlerine bakan bir teşkilât yok mu?

— Var. Fakat lâyıkile meşgul olamıyor. Meselâ göçmenler Romanyadan sevkedilirken en ufak bir intizama bile riayet edilmiyor. Bunların evvelce defterleri tanzim edilip sıraya konmuyor. Komisyon ancak miktar üzerinde meşgul oluyor. Göçmenler, harp felâketzedeleri gibi vapurlara dolduruluyor. Bu komisyonda oradaki vaziyeti yakından bilen göçmenlerden hiç olmazsa müşavir aza bulundurulmalı.

— Buraya geldikten sonraki vaziyetiniz?

— Biz ana vatana kavuşmanın sevinci içinde gerek orada gerek yollarda çektiğimiz meşakkati duymuyoruz bile. Buraya gelir gelmez sevk mıntakalarında uzun müddet çadırlar altında bekletiliyoruz. Bundan sonra köylere muvakkat iskânlar yapılıyor. Bir köy odasına bazan üç, dört aile yerleştiriliyor, odalar hasır bölmelerle ayrılıyor. Göçmen evleri yapılıp bitinciye kadar bu evlerde oturuluyor. Halbuki göçmenler gelmeden evvel evler yaptırılmış olsa bu sefalet ve perişanlık çekilmez.

Tevzi işleri aksak

— Mıntakalarda tevzi işleri nasıl yapılıyor?

— Burada göçmenlerin iş ve iktısadi vaziyetleri bilinemediği için tevzi işlerinde isabet gösterilemiyor ve çok zaman şehirli köye, köylü şehre, çiftçi iş mıntakasına, işçi ziraat mıntakasına gönderiliyor. Buradaki komisyonda da göçmenlerden vaziyeti bilenler aza olarak bulundurulursa bu yanlışlıklara meydan kalmaz her halde.

— Yazılmasını istediğiniz başka bir dileğiniz var mı?

— Memur ve muallim olarak gelen göçmenlere burada vazife verilmiyor. Sonra göçmen olarak gelen Türk talebeleri hepsi de mekteplere girebilmek için ayrı ayrı vekâlete müracaat ederek tahsil derecelerini tayin ettirmek mecburiyetinde kalıyorlar. Bu iş bazan bir ay, iki ay sürüyor. Bunun için de kolaylık gösterilmeli. Göçmenlerin bütün sıkıntılarını arttıran bir mesele daha var: Nedense sevkiyat sonbaharda yapılıyor. Göçmen buraya gelince bütün bir kışı çadır altında muvakkat iskân mıntakalarında perişanlık içinde geçiriyor. Sevkiyata ilkbaharda ve yaz içinde başlanmasında hiç bir mahzur yoktur.

Silâhlı Demkrasiler

(Baştarafı 1 incide)

fade yeni talepler dermeyan edecektir.

İtalyanın yeni talepleri

Almanyanın bu hattı hareketi takip edeceğine dair bu malûmata rağmen Roma ve Berlindeki İngiliz ajanlarının İtalyan metalibi hakkındaki istihbaratı İtalyanın Fransadan arazi istemekten vazgeçtiğini izah ediyor. İtalyanlar yalnız şunları istiyeceklerdir:

1 — Tunustaki İtalyan kolonileri için 1896 statüsünün iadesi, bu suretle İtalyan ekalliyeti, Tunus devleti dahilinde bir nevi muhtariyete sahip olacaktır.

2—Djibouti'de Hambourgdaki serbest Çekoslovak limanına mümasil serbest bir liman ihdası,

3 — Djibouti — Addis — Abeba demiryolunun Fransız arazisinde Fransa ile İtalya tarafından müştereken idaresi,

4 — İtalyanın Süveyş Kanalının idaresine iştiraki ve kanaldan geçme resminin tenzili.

İngilterenin yardımı

Bir harp vukuu takdirinde İngilterenin Fransaya yapacağı yardım günün en mühim meseleleri arasındadır. Mütehassıslar tarafından verilen malûmata göre, harp vukuu takdirinde İngiltereninFransaya derhal motörlü dört fırka gönderilecek ve ihtiyat ordusu fırkaları da talimleri ikmal edildikçe sevkolunacaktır. Teknisyenler, bunun muhasemat halinde talimlere derhal başlanılacağı mânasını tazammun etmekte olduğunu ilâve eylemektedirler.

Bu mühim plânın ilân edilmesi, harp levazımı fabrikaları imalâtının mühim surette tesri edilmesi sayesinde mümkün olmuştur. Bu fabrikalar, bütün fırkaları son derecede asrî harp malzemesi ile teçhiz etmişlerdir.

Siyasî mahafil, parlâmentonun bu hususdaki hüsnü kabulünü ehemmiyetle kaydetmekte ve hükûmetin silâhlanma tedbirlerini tenkit etmek tasavvurunda bulunan Duff Coper'in izahatını dinledikten sonra söz almaktan vazgeçmiş olduğuna işaret eylemektedirler.

Diplomasi mahafili, Paris, Roma ve Berlinde bu plânın büyük akisler tevlit etmesine intizar etmektedir. Zira İngilterenin silâhlanma tedbirleri İngilterenin kendisine zorla kabul ettirilecek olan bir harbe hazırlanmak hususundaki azminin sulhu muhafaza etmek arzusuna müsavi olduğunu göstermektedir.

"Demokrasiler, sulhü zorla kabul ettirmek istiyorlar,,

Berlin ve Roma, İngiltere Harbiye nazırının Avam kamarasındaki beyanatını çok soğuk karşılamıştır. Alman mahafili, Almanyanın Fransaya karşı hiçbir tecavüz emeli beslemediğini, Fransanın böyle bir şey düşünmesine imkân bulunmadığını söylüyorlar.

İtalyada Sinyor Gayda, "demokrasilerin artık tecavüzi bir vaziyet aldıklarını ve sulhu zorla kabul ettirmek istediklerini,, yazıyor.

Fransız gazeteleri, İngiliz harbiye nazırının beyanatını memnuniyetle karşılamışlardır. (Hoare Belişanın beyanatına ait tafsilât üçüncü sayfamızdadır.)

Bari Radyosu Niçin Türkçe Konuşuyor?

(Başı 1 incide)

Şimdi de bu istasyon en ziyade Tunus, Cezair ve bilhassa Suriye ile meşguldür. Her akşam bu memleketlere Arapça propaganda neşriyatı yapar.

İtalyanın Fransa ile arası açıktır. Fransız müstemlekelerinde Fransayı rahatsız edecek neşriyat yapması izah edilebilir. Bu bizi alâkadar etmez.

Bizi alâkadar eden kısım, Bari radyosunun Türkçe neşriyatıdır.

Bari radyosu niçin Türkçe konuşur? Türkiyeden başka Türkçe konuşulan bir memleket yoktur. O halde bu neşriyatın hedefi Türkiye halkı mıdır?

Biz bir müstemleke değiliz;

Biz İtalya ile muhasama halinde değiliz;

Biz İtalyanın Türkçe neşriyatına muhtaç değiliz;

Biz Faşist İtalyanın dahilî meselelerini öğrenmiye de pek hevesli değiliz.

Kaldı ki İtalya Türkiyeye karşı dostluk teminatı vermiş bir memlekettir.

O halde bu Türkçe nesriyat niçin?.

★

Dün akşam radyomun düğmesi tesadüfen Roma üzerinde durduğu zaman bozuk şiveli bir Türkçe ile Bari spikerinin havadis verdiğini işittim. Biraz dinliyeyim, dedim. Spiker, şu haberi veriyordu:

— Suriyede, Haleple Türkiye hududu arasındaki sahada isyan çıkmıştır. Bu isyanda o havali Türkleri methaldardır. İsyanı Türkiyenin teşvik ve tahrik etmiş olması ihtimali çoktur.,,

Bu haber, Bari radyo merkezinin niçin Türkçe konuştuğunu izaha kâfidir: Türkiye aleyhinde propaganda ve tahrik.

Biz bu propaganda ve tahriki İtalyanın Türkiyeye verdiği dostluk teminatı ile barıştıramıyoruz. İtalya Türkiyeye dostsa ve bu dostluk teminatında samimî ise Bari radyo istasyonunun Türkçe neşriyatına derhal nihayet vermelidir. Dost İtalyadan bunu beklemek bizim hakkımızdır.

Peyami Safayı Üç, Beş Gün Okuyarak..

(Başı 7 incide)

hudilerin sigorta primlerini zaptetmedi mi?

Faşizmin dünyası şu bizim kaba taslak dünyamıza benzemezmiş, maddî dünya değilmiş...

Böyle sakat bir dava Hegel ile Eflâtun ile nasıl isbat edilir?

"Türk inkılâbının felsefî yapısını araştırmak yolunda inkılâpçıların sözleri veya partinin neşriyatı bizi aydınlatmaz,, mış. Neden?

"Biz ilhamımızı gökten ve gaipten değil doğrudan doğruya hayattan almış bulunuyoruz,, diyen Atatürk bizi kâfi derecede tenvir etmiyor mu? Faşizmde sanat varmış.. Olabilir. Sanattan mahrum ne bir ihtilâl, ne bir irtica tasavvur olunabilir.

Faşizmde ilim varmış.. O halde ruhçuluk yoktur. İlim bu asırda sadece pozitivist değil midir?

Faşizmde din varmış.Eh. O, katolik kilisesine köle oladursun. Sen bize hürriyet ve istiklâl tavsiye etmiyor musun. Biz de bu kıymetlerimizi korumak için lâik olduk işte.

Herkes odasının ve kafasının içinde istediği kadar koyu klerikal olabilir. Fakat mistisizmin buhurdanını Türk devletinin burnuna uzatmamak şartile.

Türk inkılâbının "İstiklâl Savaşındaki menşelerinde tamamile ruhçu olduğu,, iddiası ise sadece çocukluk ve mugalatadır.

İnkılâbın ilk vasfı, bilhassa köylüyü harekete geçirmiş olan vasfı antiemperyalistliktir. Yani toprak korumak davasıdır. Yeryüzünde arazi meselesinin bir din meselesi olduğunu ilk defa ortaya atan dersiam sen mi olacaksın dostum?

Bu makalede dayanılan telâkkiler 926 yılına kadar Türkiyede istiklâl mahkemelerinden beraet kararı almakta bir hayli güçlük çekerdi sanırım.

★

Dostum Peyami Safa, olgun bir münevver sayılmak için bir çok şartları nefsinde toplamıştır. Henüz bu vasfı haiz olamaması bunlara bir kaç yenisini ilâve etmemekte ısrar edişinden ileri gelmektedir:

Çok bilmeden çok bilir gibi görünmemek.

İrtifaları bodur ölçülere sığdırmıya kalkışmamak.

"Âlemi kör, herkesi sersem sanmamak.,,

Kendini ölüme mahkûm Sayan 4 Çocuklu Bir Ana "Yatak,, Arıyor

Hasta kadının yavruları: Hüsniye, Refik, Muzaffer

Bir paşa konağının yüklüğü büyüklüğünde bir odada ,altı kişiyiz: Kırkına basamadan ölüme mahkûm olmuş bir kadın; dört tane çocuk, ve ben.

Çocukların en büyüğü 14 yaşında: İsmi de Hüsniye. Kasımpaşada ilk okulun son sınıfında talebedir. Ablasından iki yaş küçük olan Refik te, ayni mektebin dördüncü sınıfında.

İki ay evvel dokuz yaşına basan Muzaffer de şimdi ikinci sınıftaymış. En küçükleri Nihat, daha mektebe başlıyacak yaşta değil. Onun hayatta ilk öğrendiği vazife, hasta bakıcılık. Kan tüküren bîçare Emine, ciğerini yakan ateşe serpilen yegâne ilâcı, yani bir bardak terkos suyunu, en küçük oğlunun elinden içiyor.

İçinde bulunduğumuz odanın döşemeleri, çok yük taşımış ihtiyar bir hamal sırtı gibi kamburlaşmış. Üzerinde bulunan altı insanı taşımıya, ıkına sıkına ve çok büyük bir zorlukla tahammül ettiği belli. Ve belli ki, onun ömrü de, kan tüküren şu kadıncağızın ömründen daha uzun değil: İkisi de ayni derecede harap.

"Buna hayat derler, bayım,,

Zaten, bulunduğumuz odada bulunan canlı cansız her şeyi, hayat ayni derecede harap etmiş.

Bir bahar daha göremiyecek olan Emineden evvel ölmüş bulunan şey, şu yavruların gözbebeklerindeki hayat sevgisidir:

Beş yaşındaki Nihat, insanın suratına doksanlık ihtiyar gibi bakıyor.

Şu köşedeki kalaysız tencerenin, aylardanberi mangala sürülmediği belli.

İçinde her gece yarım düzine insan yatan şu yatağın sefil manzarası, gözlere, ağzı kapatılmamış bir mezar gibi batıyor.

İçinde kim bilir ne kadar zaman tek kömür parçası yakılamamış olan mangal, insanın içini, açık kalmış bir ölü gözü gibi ürpertiyor.

Belli ki, mart gecelerinin dişli ayazı, bu müdafaasız odaya zebunkeş bir düşman insafsızlığile saldırdıkça, bu biçareler, çatı altı bulamamış kedi yavruları gibi birbirlerine sokularak korunmıya çalışıyorlar. Yatağın içinde oturan kadına, elimdeki mektubu gösteriyorum:

— Bunu siz mi yazdınız bana?

Ufalmış yüzünde, aslından da iri görünen gözlerini gözlerime dikti:

— Evet.. dedi...

Sonra bir şeyler arıyormuş gibi etrafına bakındı: O halile, ruhuna saldıran zaaftan korunmak için çırpındığı belliydi. Fakat ıztırap, yenemiyeceği kadar kuvvetliydi. Gözleri ıslandı. Ve o zaman, kendisini, boğazına hücum eden hıçkırıklara teslim ederek ve kemikli ellerile, içinde yalnız bir yatak bulunan harap odasının her tarafını, boyunları bükük çocuklarının yürek deşici manzarasını göstererek haykırdı:

"— Bunun adına hayat derler bayım!"

"Artık ümidimi kestim,,

Sonra, uzun bir yokuşa çıkan tıknefes bir ihtiyar gibi dinlene dinlene anlattı:

Bir senedir veremmiş. Vâkıâ kocası varmış. Fakat tersanede amelelik eden biçare Alinin eline geçen gündelik, seksen kuruştan ibaretmiş. Bu 80 kuruşla, 80 çeşit derdi karşılamak mecburiyetinde imişler. Bu parayla, içlerindeki yaralar değil, vücutlarını bile kapatamıyorlarmış. Kadıncağız, hastalandığını öğrenince kurtulmak ümidine düşmüş. Bunları anlattıktan sonra, yastığının altından bir tomar kâğıdı önüme attı:

"— İşte, dedi, bunlar, ümitlerime kefen oldu!"

Eminenin ümitlerini öldüren bu kâğıtlar, kurtarılmak dileğile vilâyete, belediyeye, kaymakamlığa, nahiye, sıhhiye müdürlüklerine verilmiş istidalarmış. İstidaların hepsi de, peşlerinden epey koşulduğunu isbat edebilecek derecede "derkenar" la dolmuş. Bu istidalara verilen "cevap" ların ilâç yerine geçmiyeceğini anlıyan kadıncağız, doğrudan doğruya hastanelere, dispanserlere başvurmuş. Oralarda da aradığını bulamayınca, kurtulmaktan ümidi kesmiş: Çünkü son müracaat ettiği hastaneden çıktığı gün, kirli mendiline tükürdüğü zaman, gözlerini yaşartan kırmızı renk, kendisine mahkûmiyetini katiyetle tebliğ etmiş:

— Ben, diyor, o zaman, her şeyden ümidimi kestim. İsteseler bile, ben kurtarılabilecek halde değilim. Fakat şimdiki endişem, beni, ciğerimdeki mikroplardan fazla yiyor: Yavrularımı düşünüyorum. Hem sade kendi çocuklarımı değil, daha birçok yavruları düşünüyorum.

Onların körpe ciğerleri benim saçtığım mikroplara ne kadar mukavemet edebilir?.

Onları korumak için, kış gecelerinde, yataktan fırlayıp sokağa fırladığım, ve ağzıma gelen kanlı balgamı toprağa gömdüğüm olmuştur.

Fakat bu tedbirler, onların kurtulmalarına yeter mi?

Emin olun ben yaşamak istemiyorum. Fakat beni, bir de vicdan yarasile ölmekten kurtarın: Ben sadece, içinde hiç kimseye zarar vermeden ölünebilecek bir yatak istiyorum: Orada ölümü, kurtarıcı bir dost bekler gibi, müsterih bekliyeceğim.

Uzun bir sükût... Akşam ezanı... Müezzin Tanrının ululuğundan bahsediyor. Genç kadın öksürüyor, küçük Nihat ta tıpkı diğer kardeşleri gibi sessiz sessiz ağlıyor. Ve ben, içinde diri insanlar bulunan bu mezardan, karnımın tokluğundan utanarak çıkarken, onlara söylenebilecek tek kelime bulamıyorum.

Çamurlu Kasımpaşa yollarından zehirli ispirto içmiş bir sarhoş gibi sallanarak geçerken, kulaklarıma mütemadiyen, sefaletin kör kuyusu dibinden yükselen öksürüklü, bitik bir kadın sesi geliyor:

"— Bunun adına hayat derler Bayım!"

İstanbul Birinci Ticaret Mahkemesinden:

Neft Sendikat müessesesi avukatı tarafından Galatada Rıhtım Caddesinde 33 No. da Hüdai Emanet motörü sahibi ve Kaptanı Ömer Yağcıoğlu aleyhine dört bin teneke petrola ait müdahalenin men'i hakkında ikame eylediği davadan dolayı müddeaaleyhe ilânen tebligat yapıldığı halde gelmediğinden hakkında gıyap kararı verilerek muhakeme 10—4—1939 Pazartesi günü saat 14 de bırakılmıştır. Müddeaaleyhin mezkûr gün ve saatte mahkemeye gelmesi lüzumunu havi gıyap kararı mahkeme divanhanesine asılmış olduğundan keyfiyet işbu ilân ile tebliğ olunur. (15838)

Ispanyada Kıyamlar Bastırıld

(Başı 1 incide)

ihtarsız vuku bulur ve müretteba canlarını kurtarmalarına imkân rilmezse, İngiltere hükûmeti bu reketi âzamî ciddiyetle karşılar. giltere hükûmeti, İngiliz zırhlıları ticaret gemilerini kara suları içi himaye etmesi için emirler ver tir.,,

Lord Halifaks, amele lordla Franko hükûmetini tanımak aleyh de verdikleri takrire cevap vere hiçbir İngilizin İspanyol kanile e bulamadığını, İngilterenin İspan nın acak müstakil yaşamasını iste ğini söylemiş ve sözlerini şu şek bitirmiştir: "İspanya müstakil ya madığı takdirde ortalıkta çok müh bir vaziyet hâsıl olur.,,

Fransa hükûmeti, bu gün İsp yol muhacirlere yardım için bir yon İngiliz lirası tahsisat istemiş Fransaya iltica eden muhacirle sayısı (440,000) dir.

Fransa hükûmeti, İspanyol ku may ikinci reisi İbrariya ile mira Listaya Pariste ikametlerine müs de etmiyeceğini bildirmiştir.

★

Paris, 9 (A. A.) — San Remod Figaro gazetesine yazılıyor:

Yabancı lejyonerlerin kumand nı general Gambera, kısa bir istir hat için Sanremoyu seçmiştir. Ke disi dün akşam yemeğini B. Görin le yiyerek İspanyadaki mücadele şimdiki vaziyet hakkında izahat v miştir.

Köseivanof 16 Martt Şehrimizde

(Baştarafı 1 incide)

si gün, Bulgar elçisi bir yemek ver cektir. Köse İvanofu şehrimizde g dirmek için hususî bir program ha zırlanmaktadır. Dost memleket b vekiline refikası, kerimesi, Hus Kalem Müdürü, siyasî, işler müdü rü, Bulgar Demiryolları Umum M dürü, Hariciye Protokol şefi ve Bulgar gazetecisi refakat etmekte dir. Sofya elçimiz, Şevki Berker, refikası da Köse İvanofla beraber leceklerdir.

Emvali Gayrimenkule ve İkrazat Bankası Türk Anonim Şirketinden:

30 İkincikânun 1939 tarihli Cümhuriyet, Akşam, Tan ve Sicilli Ticaret gazetelerinde neşir ve ilân edilen davetname mucibince 8 Mart 1939 tarihine müsadif Çarşamba günü Galatada Doyçe Oryent Banka Dresdner Bank Şubesi binası dahilindeki dairei mahsusamızda vaki alelâde heyeti umumiyemiz toplantısında nisabı ekseriyet hâsıl olmadığı cihetle Bankamız dahili nizamnamesi ahkâmına tevfikan, yine ayni Ruznamei müzakerat hakkında mukarrerat ittihaz edilmek üzere İkinci Toplantının 11 Nisan 1939 tarihine müsadif Salı günü saat 11 talik edildiği ilân ve hissedarların gün hazır bulunmaları rica olunur.

ASİPİN
KENAN

Sıhhatinizi soğuktan ve bütün ağrılardan korur.

POKER TRAŞ BIÇAĞI

Traş olduktan sonra cildinize krem sürmeyiniz.

POKER

Traş Bıçakları cildi yumuşatır ve yüzünüzü pamuk gibi yapar.

Her yerde **POKER** traş bıçaklarını ısrarla isteyiniz.

Dolmabahçe Havagazı

Kok Kömürünü

Tercih Ediniz.

İş Aranıyor

Alafranga ve alaturka yemek pişirmesini bilir, birinci sınıf aşçıyım. Bonservislerim vardır.

Beyazıtta Havuz karşısında Ahmet Ağanın kahvesinde Ali GÜLEN

Devlet Demiryolları ve Limanları işletme U. idaresi ilânları

Muhammen bedelleri ile miktar ve evsafı aşağıda yazılı iki gurup malzeme her gurup ayrı ayrı ihale edilmek üzere 17 - 3 - 1939 Cuma günü saat (10,30) on buçukta Haydarpaşada gar binasındaki komisyon tarafından açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin kanunun tayin ettiği vesaik ve her guruba ait hizalarında yazılı muvakkat teminatlarile birlikte eksiltme günü saatine kadar komisyona müracaatları lâzımdır.

Bu işe ait şartnameler Haydarpaşa gar binasındaki komisyon tarafından parasız olarak dağıtılmaktadır.

1 — 100 adet dökme demirden dirhem 50 kiloluk: Muhammen bedeli 1400 lira ve muvakkat teminatı 105 liradır.

2 — 21000 Kg. Nebatî katran muhammen bedeli 4305 lira ve muvakkat teminatı 322 lira 88 kuruştur. (1304)

★

Muhammen bedeli 9000 lira olan motör tâmirine ait muhtelif ölçü ve tâmir âletleri 24/4/1939 Pazartesi günü saat 15,30 da kapalı zarf usulü ile Ankarada İdare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin 675 liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni gün saat 14,30 a kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankarada Malzeme dairesinden, Haydarpaşada Tesellüm ve Sevk Şefliğinden dağıtılacaktır. (1524)

★

Derince Tahmil ve Tahliye Ameliyesinin Tasnif ve Fiatı

Ameliyenin nev'i	Maden kömürü krom ve emsali ton	Beher ton dökme cevher Ku.	Kok kömürü Briket ton	Beher ton Ku.	Muhtelif malzeme ve emtia ton	Beher ton eşya Ku.
1 — Ambar dahilinde supalana hazırlamak ve vapur dahilinde vinçle supalan yapmak bu ameliyede rıhtım veya silo iskelesine veya vapur güvertesine vermek ve bırakmak ta dahildir.	46407	10	—	23	—	23
2 — Supalandan açık vagona tahmil ve mütekabilen de vagondan supalan ve idare vinci ile vagondan denize vermek veya mütekabilen denizden almak	26189	4,5	4992	9	—	9
3 — Vinç iştirâki olmaksızın rıhtım veya silo iskelesine veya güverteden alarak vagona tahmil etmek veya mütekabilen	44593	17	5526	22	11776	14
4 — Supalandan alınıp açık araziye nakil ve istif etmek ve mütekabilen.	12325	23	—	23	975	18
5 — Silo iskelesine yanaşmış vapur güvertesinden veya silo iskelesinden nakil ve yerleştirmek	—	5	—	9	—	16
6 — Vinç iştirâki olmaksızın vagondan tahliye ve açık araziye mağazalara nakil ve istif ve mütekabilen.	25140	8	2103	24	8904	23
7 — Vagondan idare vincile açık araziye tahliye istif ve mütekabilen.	—	7	—	5	475	14
8 — Vinçsiz merakibi bahriyeden küfelerle veya aralık ile ve el ile çıkarılarak vagona tahmil açık araziye mağazalara nakil ve. istif etmek ve mütekabilen.	269	20	195	24	277	18
9 — Vagondan olukla tahliye.	20411	5	—	7	—	9
10 — Saatle müteahhitten alınacak amele	268	18	—	—	—	—
11 — Yevmiye ile alınacak amele.	18	120	—	—	—	—

Derince limanının on bir ameliyeden ibaret olan ve 25595 lira 9 kuruş muhammen bedeli bulunan tahmil ve tahliye işi bir sene müddetle kapalı zarf usulile münakasaya konmuştur. Her ameliyenin altında gösterieln tonaj tahminî ve takribîdir. Aynı zamanda bu ameliyelerin beher tonu kaçar kuruşa yapılabileceği de hizalarında gösterilmiştir.

Münakasa 20/3/939 tarihine müsadif Pazartesi günü saat "11,, de Haydarpaşa Gar binası dahilinde Birinci Işletme Komisyonu tarafından yapılacaktır.

Taliplerin 1919 lira 63 kuruş muvakkat teminat ile aynı gün saat "10,, a kadar komisyon kalemine teklif mektuplarını vermeleri lâzımdır.

Bu işe aid şartnameler, Haydarpaşa Liman Başmüfettişliğinde "Parasız,, olarak verilmektedir. (1461)

Kepek ve Saç dökülmesine karşı

Gür Saç

Saç suyu kullan

SAĞLIĞINIZI KORUYUNUZ:

KANZUK MEYVA TUZU

En hoş ve tabiî meyva usarelerinden yapılmıştır.

Taklit edilmesi kabil olmayan bir fen harikasıdır.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
BEYOĞLU İSTANBUL

Satılık

MOTORBOT

Telefon: 42181

Renk Kataloğ İsteyiniz.

RESSAM VE OKURLAR PAZARI
MEMDUH AYGÜN
YENİ POSTAHANE CADDESİ 64
BOYA, FIRÇA, TUVAL VE BÜTÜN RESİM LEVAZIMI

TERZİ

İHSAN OSKAY

Paris Biçki Akademisinden mezun İst. Bahçekapı Sadıkiye Han 2 inci kat 13. No. taşınmıştır.

İHTİRA İLÂNI

"Tayyare bombalarına Fitil,, hakkında alınmış olan 30.9. 1929 günlü ve 795 sayılı ihtira beratı bu defa mevkii fiile konmak üzere ahere devrüferağ veya icar edileceğinden talip olanların Galatada, İktısat hanında, Robert Ferri'ye müracaatları ilân olunur.

Tasfiye halinde bulunan

Türk Bira Fabrikaları (Bomonti - Nektar) T. A. Ş.

İLÂN

Ticaret Kanununun 361 ve Esas Mukavelenamesinin 47 inci maddelerine tevfikan hissedarlar 25 Mart 1939 Cumartesi günü saat 10,30 da Galatada Agopyan hanındaki Şirket yazıhanesinde adî umumî heyet içtimaına davet olunurlar.

Müzakere Ruznamesi :

1) — İdare Meclisi ve Mürakip raporunun okunması,

2) Bilânço ve Kâr ve Zarar hesaplarının tasdiki ve İdare Meclisinin ibrası.

Lâakal 250 hisse senedine sahip olan hissedarlar Ticaret Kanununun 371 inci maddesine tevfikan hisse senetlerini umumî heyetin toplanma gününden bir hafta evveline kadar şirket merkezine veya Cenevre'de Banque Fédéral'e tevdi etmelidirler.

Hisse senetlerinin depo edildiğine dair malî müesseselerce verilecek makbuzlar hisse senetlerinin umumî heyet için tevdii mahiyetinde addedilip muteber olacaktır.

İDARE MECLİSİ

★

Tasfiye halinde bulunan

Türk Bira Fabrikaları (Bomonti - Nektar) T. A. Ş.

İLÂN

Ticaret Kanununun 456 mcı maddesine tevfikan hissedarlar 25 Mart 1939 Cumartesi günü saat 11 de Galatada, Agopyan hanında şirket yazıhanesinde fevkalâde umumî heyet içtimaına davet olunurlar.

Müzakere Ruznamesi :

1) Tasfiye memuru ve Mürakip raporlarile tasfiyeye dühul bilânçosunun tasdiki,

2) Tasfiye Memuru ve Hesap Müfettişlerinin ücretlerinin tesbiti.

Lâakal 250 hisse senedine sahip olan hissedarlar Ticaret Kanununun 371 inci maddesine tevfikan hisse senetlerini umumî heyetin toplanma gününden bir hafta evveline kadar şirket merkezine veya Cenevre'de Banque Fédérale'e tevdi etmelidirler.

Hisse senetlerinin depo edildiğine dair malî müesseselerce verilecek makbuzlar hisse senetlerinin umumî heyet için tevdii mahiyetinde addedilip muteber olacaktır.

TASFİYE MEMURU

İstanbul, 11 Mart 1939.

DOKUMACI MAKİNE USTASI VE İŞÇİSİ ARANIYOR

Bon servislerile beraber Yedikule Kazlı Çeşme Mensucat Santral fabrikasına müracaat.

İHTİYARLIĞA VEDA : GENÇLİK ve DİNÇLİK

VİRİLİNETS

Umumî Beden Zafiyeti	VİRİLİNETS	Cevval Bir Vücut
DERMANSIZLIK	Komprimelerinin	ÇELİK SİNİRLER
ADEMİ İKTİDAR	istimali	Kuvvetli Bir İrade
Dimağ Yorgunluğu	ile	Tabiî Kan Cevelânı
Damar Gevşekliği	kabildir.	Kuvvetli Bir İştah
Asabî Buhranlar		RAHAT UYKULAR

Her eczaneden arayınız Doktorunuza sorunuz.

DB DENİZBANK

KARADENİZ PERŞEMBE POSTASI

Bu hafta içinde Karadenizde esen fırtınaların seferler üzerinde husule getirdiği büyük teehhürlerden dolayı 9 Mart Perşembe postasını yapacak (GÜNEYSU) Vapuru bir gün rötarla 10 Mart Cuma günü saat 16 da kalkacaktır.

Bilûmum İthalât Tacirlerinin Nazarı Dikkatine :

İstanbul Limanında mevcut antrepolardan yalnız Halı Antreposu ile Eminönü Antreposu, Antrepo namı altında muhafaza ve ipka olunarak bu iki mahalden gayri Antrepoların kâffesi kısa bir zaman için 1.4.939 tarihinden itibaren ANBAR'a Kalp ve tahvil edilmiştir. Bu itibarla:

1 — Şimdiye kadar Antrepo namiyle yadedilen mahallere 31. 3.939 sonuna kadar ithal edilmiş olan eşya, dört senelik antrepo müddetinden istifade edecek ise de, 1.4.939 tarihinden itibaren bu mahallere dahil olan eşya, ancak iki sene müddetle buralarda sahibi emrine mahfuz tutulacak ve badehu satılacaktır.

2 — Eminönü Antreposu ile Halı Antreposuna girecek eşya eskisi gibi Antrepo müddetine (yani dört senelik müddete) tâbi tutulacaktır.

Neden Aspirin ?

Çünkü ASPİRİN seneler denberi her türlü soğukalgınlıklarına ve ağrılara karşı tesiri şaşmaz bir ilâç olduğunu isbat etmiştir.

ASPİRİN in tesirinden emin olmak için lütfen BAYER markasına dikkat ediniz

İnhisarlar Umum Müdürlüğü İlânları

Cinsi	Miktarı	Muhammen B. Lira Kr.	% 7,5 muvakkat T. Lira Kr.	Şekli	Saati
Prinç etiket	31700 adet	400 —	30 —	Eksiltme açık eksiltme	14
İçki satış kasası	2900 „	8700 —	435 —	kapalı zarf	14.30
Filit	4000 Kg.	2800 —	210 —	Açık eks.	15
Sinek kâğıdı iyi cins	150000 adet	1500 —	112 50	„ „	15,30
Filit tulumbası	146 „	146 —	10 95	„ „	16
Yapışkan macunu	175 Kg.	245 —	18 37	„ „	16,15

I — Şartnameleri mucibince yukarda cins ve miktarı yazılı (6) kalem malzeme hizalarında gösterilen usullerle satın alınacaktır.

II — Muhammen bedellerile muvakkat teminatları hizalarında gösterilmiştir.

III — Eksiltme 15/3/939 tarihine rastlıyan çarşamba günü hizalarında yazılı saatlerde Kabataşta levazım ve mubayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır. Sinek kâğıdı için bir hafta evvel nümune verilmek lâzımdır.

IV — Şartnameler her gün sözü geçen şubeden parasız olarak alınabilir.

V — Açık eksiltmeye iştirak etmek istiyenlerin % 7,5 güvenme paralarile birlikte eksiltme için tayin edilen gün ve saatte komisyona gelmeleri ve kapalı zarf eksilmesine iştirak etmek istiyenlerin de mühürlü teklif mektubunu kanunî vesaik ile % 7,5 güvenme parası makbuz veya banka teminat mektubunu ihtiva edecek olan kapalı zarfları eksiltme günü en geç saat 13,30 za kadar mezkûr komisyon başkanlığına makbuz mukabilinde vermeleri ilân olunur. (1102)

★

I — İdaremizin Cibali Fabrikası memur ve amele lokantası ahçılığı 7.2.939 tarihinde ihale edilemediğinden eksiltme 10 gün müddetle tehir edilmiştir.

II — Eksiltme şeraiti sabıka dairesinde 20.3.939 pazartesi günü saat 15,30 da Kabataşta levazım müdüriyeti binası alım komisyonunda yapılacaktır.

III — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatlerde 300 liralık depozitolariyle birlikte mezkûr komisyona gelmeleri ilân olunur (1582)

Almancaya vâkıf Türk bir Bay veya Bayan

DAKTİLO ARANIYOR

1147 No. lu posta kutusu adresine yazılması

SATILIK ECZANE

Haydarpaşa - Adana hattı güzergâhında büyük bir vilâyet merkezinde müşterisi hazır, işlek bir eczane, sahibinin sıhhîvaziyeti dolayısile satılıktır.

Alacahamamda 16 numarada tuhafiyeci (İZAK M. NİYEGO) ya müracaat.

Orman Umum Müdürlüğünden:

1 — Orman Umum Müdürlüğü teşkilâtına dağıtılmak üzere mübayaasına lüzum görülmüş olan miktarı aşağıda yazılı on iki kalem alât ve edevatı fenniye kapalı zarf usulile ve 15 gün müddetle eksiltmeye konulmuştur.

2 — Mezkûr âletlerin tahmini fiatı ceman 25.150 lira olup muvakkat teminatı 1886 lira 25 kuruştur.

3 — Eksiltme 23/Mart/939 tarihine müsadif perşembe günü saat 15 te Umum müdürlük binasında üçüncü şube müdürlüğü odasında yapılacaktır.

4 — Bu hususa ait idarî ve fennî şartname Orman Umum müdürlüğünden ve Istanbul çevirge müdürlüğünden alınabilir.

5 — Eksiltmeye gireceklerin teklif mektuplarını eksiltme saatinden bir saat evveline kadar mezkûr komisyona tevdi etmeleri lüzumu ilân olunur. (760) (1455)

Cinsi	Adet	Cinsi	Adet
Pergel takımı	200	Gönye 60 derecelik	200
Düblü tesimetre	200	Minkale	200
Mayil mesafeyi ufka tahvil cetveli	100	Mira	200
Mikyası hendesi	100	Ormancı kompası	500
Çelik şerit	100	Tecessümat burgusu	200
Gönye 45 derecelik	200	Planimetre	50

Grip, nezle, bronşit, baş, diş, romatizma, nevralji, kırıklık ve tekmil ağrılara karşı

GRİPİNİ TERCİH EDİNİZ

Çünkü bir tek kaşe almakla hastalığı defeder ve ilerlemesinin önüne geçmiş olursunuz. Bir tek kaşe "GRİPİN„ en muannid baş, diş ve romatizma ağrılarını, üşütmeden mütevellid sinir ve adale ağrılarını izaleye kâfidir.

KAT'Î TESİR

'Gripin„ bu yağmurlu ve soğuk havalarda vücudünüzü hastalıklardan koruyacak en kuvvetli ilâçtır.

SERÎ ŞİFA

Bir kaşe "Gripin„ çok kısa zamanda sizi rahat ve sıhhate kavuşturur. İcabında günde 3 adet alabilirsiniz.

GRİPİN **GRİPİN**

Aldanmayınız. Rağbet gören her şeyin taklidi ve benzeri vardır. Gripin yerine başka bir marka verirlerse şiddetle reddediniz.

Babaeski Belediyesinden :

Babaeski kasabasında tesis edilecek olan ve münakasası kapalı zarf usuliyle yapılması takarrur eden elektrik işine talip zuhur etmediğinden bu defa 2490 sayılı kanun hükümlerine tevfikan pazarlık suretiyle yaptırılması tekarrür etmiştir.

1 — Yaptırılacak olan elektrik tesisatının muhammen bedeli 18528 lira 45 kuruştur. Ve buna ait santral binasının muhammen bedeli de 4600 liradır ki ceman yekûn 23128 lira 45 kuruştur.

2 — İşbu tesisatın hitam müddeti münakasa tarihinden itibaren sekiz aydır.

3 — Münakasa 3/Nisan/1939 tarihine rastlayan pazartesi günü saat 14 te Babaeski belediye dairesinde müteşekkil encümen huzuru ile icra olunacaktır.

4 — Bu işe ait plân ve projelerin (on) lira bedel mukabilinde belediyemizden alınması kabil olacağı ilân olunur. (1478)

Maliye Vekâletinden :

1 — 2020/1000/510 milimetre ebadında ve muhammen bedeli kara saç (Tomas) olduğuna göre beheri 65 lira ve simens martin Duble decape olduğuna göre de beheri 75 lira olan 120 adet saç dosya dolabı kapalı, zarf usuliyle eksiltmeye konulmuştur.

2 — Eksiltme 27.3.939 pazartesi günü saat on beşte Maliye Vekâleti levazım müdürlüğünde toplanan eksiltme komisyonunda yapılacaktır

3 — Şartnamesi levazım müdürlüğünden ve İstanbulda Dolmabahce maliye evrakı matbua anbarı memurluğundan parasız alınır.

4 — İstekliler 2490 numaralı kanunun 2 ve 3 üncü maddelerinde yazılı belgeler ve kara saç (Tomas) a talip olduğuna göre 585 ve simens martin double decape'ya talip olduğuna göre de 675 liralık teminat makbuzu veya banka kefalet mektuplariyle birlikte kanunun tarifatı ve şartnamesindeki şeraite tamamen uygun ve noksansız olarak yazacakları teklif mektuplarını havi kapalı zarflarını ihale saatinden bir saat evvel komisyon reisine vermeleri (801) (1539)

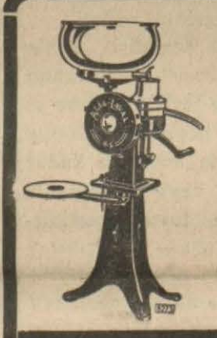

ALFA - LAVAL

Dünyada mevcud süt makinelerinden en emniyetle kullanabileceğiniz yegâne markadır.

Genel Deposu: **M. CAMCAN**

Galata, Mahmudiye cad. No. 61

Telgraf adresi: İstanbul - CAMCAN

Devlet Havayolları Umum Müdürlüğünden :

1 Muhammen bedeli 1154 lira 95 kuruş olan 71 kalem alâtı tıbbiye ile 56 kalem eczayı tıbbiye açık eksiltmeyle satın alınacaktır.

2 — Eksiltme 25.3.939 cumartesi günü saat 11 de Devlet Hava yolları Umum Müdürlüğünün Tayyare meydanındaki binasında yapılacaktır.

3 — Muvakkat teminat 86 lira 62 kuruştur. Bu teminatı nakit olarak vermek isteyenler idarenin Ziraat Bankasındaki 3667 sayılı hesabı carisine yatırarak alacakları makbuzu komisyona ibraz etmelidirler.

4 — Talipler bu işe ait şartnameleri Ankarada Umum Müdürlükte, İstanbulda Hava yolları acentesinde görebilirler. (811) (1552)

ODEON

Yeni Çıkan Plâklar

MEBRURE AVAS

270273 No. Pembe gül mü yanağın / Güzeldir yürük kızı

SITKI BABA

270278 No. Sıtkı Baba evleniyor - Birinci kısım / Sıtkı Baba evlendi - İkinci kısım

MALATYALI FAHRİ KAYHAN

270276 No. F I R A T / Boyu hoş endamı güzel

Bu plâkları her gramofon mağazasından ısrarla isteyiniz.

SİNGER

Bayanlara mahsus elmaslı ve pırlantalı S I N G E R saatlerinin yeni modelleri gelmiştir. Fiatları 75 ilâ 500 liradır.

— EMSALLERI GIBI ON BEŞ SENE GARANTILIDIR —

Taşradan talep vukuunda yeni kataloğ gönderilir

S I N G E R SAAT MAĞAZALARI — Istanbul Eminönü. Tel: 21964.

İstimlâk dolayısile mağazamız arkadaki dar sokağa naklolunmuştur.

Ankara Acentamız: Şeref Kuyumcu Anafartalar 37

ADEMİ İKTİDAR

ve BELGEVŞEKLİĞİNE KARŞI

HORMOBİN

Tabletleri. Her eczanede arayınız.

(Posta kutusu 1255 Hormobin) Galata, İstanbul

OSMANLI BANKASI

İ L Â N

Memlekette tasarruf hareketinin inkişafına hizmet arzusunda olan **OSMANLI BANKASI**, Aile Sandığı (Tasarruf Cüzdanı) hesabına tevdiat yapanlara kur'a keşidesi suretile aşağıdaki ikramiyeleri tevzie karar vermiştir.

Keşideler 25 Mart ve 25 Eylûl tarihlerinde icra olunacak ve her keşidede aşağıdaki ikramiyeler dağıtılacaktır:

1 adet	T. L.	1000.—	Türk	Liralık
4 „	„	250.—	„	„
5 „	„	100.—	„	„
25 „	„	50.—	„	„
50 „	„	25.—	„	„
Yani cem'an 85 adet	T. L.	5.000.—	Türk	Liralık ikramiye.

Aile Sandığı hesabındaki mevduatı kur'anın keşide edildiği tarihe takaddüm eden altı ay zarfında:

T. L. 50. — Türk Lirasından aşağı düşmemiş olan her mudi keşidelere iştirak edecektir.

İstanbul Belediyesi İlânları

Senelik muhammen kirası 48 lira olan Burgazadasında Gezinti caddesi sokağındaki gazino teslim tarihinden itibaren 939 mayıs sonuna kadar kiraya verilmek üzere açık arttırmaya konulmuştur. Şartnamesi levazım Müdürlüğünde görülebilir. İstekliler 3 lira 60 kuruşluk ilk teminat makbuz veya mektubiyle beraber 27.3.939 pazartesi günü sat 14.30 da Daimi Encümende bulunmalıdırlar. (1595)

★

Beher metre murabbaına 4 lira bedel tahmin edilen Cihangir yangın yerinde 15 inci adada 355 harita numaralı arsanın arkasında 1,75 metre yüzlü ve 93 metre murabbaı sahalı arsa alâkadarları arasında satılmak üzere açık arttırmaya konulmuştur. Şartnamesi levazım müdürlüğünde görülebilir. İstekliler 27 lira 90 kuruşluk ilk teminat makbuzu veya mektubiyle beraber 27.3.939 pazartesi günü saat 14 buçukta Daimi Encümende bulunmalıdırlar. (B) (1589)

Sahibi ve Neşriyat Müdürü Halil Lûtfü DÖRDÜNCÜ Gazetecilik ve Neşriyat T. L. Ş. Basıldığı yer TAN Matbaası